

TEORİ de *doğrultu*

32

Ağustos-Eylül

2008

İÇİNDEKİLER

Üçüncü Cephe Sokağa	2
Yargılayan Savunma / Seyfi Polat	9
Türkiye’de Hapishaneler Sorunu Devrimci Tutsakların Mücadele Perspektifleri Ve Talepleri	29
Alternatif Tarih Okumaları VII – Çerkez Ethem Ve Devrimci Köylü Müfrezeleri.....	41
Özgürlük Dünyasının Marksizm Anlayışını Nasıl Bilirdiniz? .	50
Biyoyakıt Ekseninde Çevre, Açlık Ve Politika	56
İkinci Balkan Konferansının Anlamı Ve Önemi / Georgi Dimitrov...	66
Siyasal İslamcıların Ulus Açmazı	69
İslamiyet’te Eşitlik Anlayışı	74

Üçüncü Cephe Sokağı

Rejim krizi burjuva düzen güçleri cephesinde iç mücadeleyi yeni düzeylere taşıdı. Türban, AKP'nin kapatılması ve Ergenekon davaları, bunun yığınlar önünde cereyan eden dışavurumları oldu.

AKP hükümetinin, koşulların uygun olduğunu varsayarak “laikliğe uygunluk” açısından Milli Güvenlik Siyaset Belgesi (MGSB) çerçevesinden taşma girişimi, Anayasa Mahkemesi'nin üniversitede türban yasağı kararıyla bastırılmakla kalmadı. Yüzde 47'lik oy desteğine sahip AKP, seçimlerden yalnızca 8 ay sonra kapatılma davasıyla yüz yüze getirilerek cezalandırıldı.

Büyük bir hızla tamamlanan dava, AKP'nin “laikliğe karşı eylemlerin odağı” haline geldiği gerekçesiyle, hazine yardımından yüzde elli oranında mahrum bırakılmasıyla sonlandı. Mevcut siyasal-toplumsal koşullarda AKP'nin kapatılması, hem politik hem de mali-iktisadi açıdan doğabilecek sorunlar nedeniyle göze alınamadı. Buna karşın, boynuna “laikliğe karşı işlediği suçlar nedeniyle cezalandırılmıştır” yaftası asıldı. On bir üyeden onunun bu doğrultuda oy kullanması, yine kapatılma talebinin yalnızca bir oyla engellenmiş oluşu, mahkeme başkanı Haşim Kılıç tarafından, “Bu partiye çok ciddi bir ihtar” ifadesiyle anlamlandırıldı. Bu, durumun gerçeğe uygun bir tarifiydi.

Gereğeleri, perspektifleri birebir aynı olmasa da, sonuçta AB ve ABD'nin duruşmadan kısa bir süre önce yoğunlaşan “kapatmayın” baskısının karar üzerinde belirli bir etkide bulunduğu kuşku götürmez.

Asıl etken ise; yine farklı nedenler ve hedeflerle de olsa sermaye oligarşisi ve generaller partisinin günümüz koşullarında AKP'nin kapatılmasını uygun görmemeleridir.

TÜSİAD, “yeni Anayasa” vaadini ve hazırlıklarım bir yana bırakan, bu konuda biçimsel de olsa konsensüsü zorlamayan AKP'ye öfkeli. Keza tıpkı AB gibi TÜSİAD da, türban konusunun “demokratikleşme”den, “bireysel hak ve özgürlüklerin genişlemesi”nden tecrit biçimde gündemleştirilmesini yanlış bulmaktadır. Buna karşın aynı TÜSİAD, AKP'ye kapatılma davası açılmasını “AB rotası” bakımından çok daha tehlikeli bir problem saymakta, kapatmanın ciddi bir politik fatura çıkarabileceği korkusu duyuyordu.

Generaller partisi için ise önemli olan, AKP'nin MGSB'yle çerçevesel laiklik sınırları konusunda çizmeyi aşmaması, görevini politik İslamcı olmayan hükümetler gibi yürütmesi, ulusal harekete karşı açılan yeni savaş döneminin gereklerini yerine getirmeyi sindirmesiydi. Bu zemin üzerinde “sınır ötesi harekât tezkeresi” ve bizzat Erdoğan'ın “tek”çi vurguları, DTP temsilcileriyle görüşmeyi, hatta tokalaşmayı reddetmesi etrafında sağlanan konsensüsün devam ettirilmesiydi. AKP bu çerçeveye bağlı kalmayıp, Güney'e kara saldırısı sürecini bir fırsat haline getirerek MHP desteğiyle türbanı üniversitede serbest bırakacak Anayasa değişikliğine gidince, kapatma davası biçimindeki muhtırayla karşılaştı. AKP kapatılmamış olsa bile, türban yasağı ve “laikliğe karşı eylemlerin odağı” olduğu kararı, generaller partisinin süreci yönetmek bakımın-

dan ihtiyaçlarını karşılamaya uygundur.

Generaller partisinin kararı yeterli saymasına yol açan temel etken, bugün rejim krizinin en güçlü ve yıkıcı döneminde, ulusal demokratik savaşım karşısında AKP'ye duyduğu ihtiyaçtır. Ulusal mücadeleye karşı başlatılan yeni savaş döneminde, Erdoğan'da cisimleşen AKP, iki nedenle çok elverişlidir. Birincisi; “sınır ötesi harekât tezkeresi” çıkarılmış, ABD desteğinin alınışında pay sahibi, DTP yöneticileriyle görüşmeyi reddeden, “terörle ekonomik-sosyal mücadele” kapsamında, “yatırım paketleri” hazırlayan, “tek”i vurgularım güçlendirerek sürdüren Erdoğan şahsında AKP, sürecin ihtiyaçlarına uygundur. İkincisi; generaller partisinin çok nemseidiği, DTP'nin elindeki belediyelerin alınması için biricik alternatiftir. Yanı sıra generaller partisinin doğabilecek bir mali-iktisadi krizin sorumluluğunu taşımak istememesi de buna eklenmelidir. İşte bu nedenlerle generaller partisi, türban hamlesinin akamete uğratılması, kapatma davası ve AKP'nin “laikliğe karşı eylemlerin odağı” haline geldiği karan biçimindeki engellemeleri ve uyarılan yeterli kabul etti.

AKP'nin kapatma dışındaki bir cezayla hırpalanması, sınırlanması, tehdit altında tutulması kararı ve bunun generaller partisinin güncel eğilimini yansıtıyor oluşu, MGSB bloğunda yeni bir çatlak yarattı. Kapatma kararını arzulaayan CHP'nin, generaller partisinin AKP'yle, içeriğinden şüphe duyulacak bir uzlaşmaya gittiği korkusu bunun ifadelerinden biri oldu.

Sonuç olarak üniversitelerde türbanın serbest bırakılması için Anayasa değişikliğiyle ateşlenip, AKP'nin kapatılması davasıyla tırmanan güncel politik kriz, generaller partisinin içinden geçilen dönemdeki ihtiyaçlarını cevaplayan kararlarla yatıştırılmıştır. Krize yol açan sorunlar ve onları gndemleştiren, politik İşlamcı siyasal ve toplumsal güçler ise yerli yerindedir. şimdi bazı bakımlardan bir adım geri çekilecek olsalar bile, yeni koşulları ve muharebeleri kollayacakları kesindir.

Sürecin önemli politik gelişmeleri içinde yer alan Ergenekon tutuklamaları da egemen sınıf ve güçler cephesinde i mücadelenin ulaştığı boyutların ve alabileceği biçimlerin yeni bir rneği oldu.

Tolon ve Eryugur'la sonlanan tutuklamalar ve iddianame, hem burjuva cephe de hem de işçi

sınıfı ve ezilenler cephesinde değişik yankılar buldu. Farklı değerlendirme ve pratik tutumlara yol açtı.

Burjuva cephe açısından bakıldığında, “kızıl elma” koalisyonundan başlayıp Tolon ve Eryugur'a varan tutuklamaların, AKP ile generaller partisinin anlaştığı bir zemin ve çerçeveye oturtulduğu, TÜSİAD'ın gelişmeleri sessizce desteklediği görülüyor. ABD ve AB'nin durumdan memnun olduğuna şüphe yok.

Kimi ikinci cumhuriyetçilerin, burjuva solundan liberallerin ve politik İşlamcı medyanın tezlerine inanılacak olursa, Ergenekon davası, soğuk savaş yıllarında NATO yesi devletlerde ABD eliyle kurulan kontrgerillanın (burjuva cephenin tercih ettiği deyimle “derin devlet”in) tasfiyesi için bir “demokrasi” hamlesidir. “Demokrasi bayramı” yakındır. Artık saflaşma demokrasi-den yana olanlar-olmayanlar biçimini almıştır. Herkes safımı seçmelidir!

“Kızıl elma” koalisyonundan ADD'ye varan ittifakın sözcüleri ve yandaşları ise meselenin AKP'nin ABD desteğiyle kendi “derin devletini kurmasından ibaret olduğunu; ABD'ye ve AB'ye direnenlerin, AKP'ye karşı etkin biçimde mücadele edenlerin saldırıya uğradığını, dolayısıyla “laik” ve “ulusal bağımsızlıkçı” herkesin Ergenekon davasının karşısına dikilmesi çağrısında bulundular!

Kontrgerillanın Tasfiye Edildiği Yalanı

Peki, gerçek nedir?

İlk ve en önemli gerçek, Ergenekon davasıyla kontrgerillanın tasfiye edildiği veya bu yönde çok önemli bir adım atıldığı iddiasının zehirli bir yalandan ibaret olduğudur. 1952'de ABD'nin direktifi ve dönemin hükümetinin özel bir kararnameyle “Seferberlik Tetkik Kurulu” adıyla kurulan, 1964'te “zel Harp Dairesi” ismini alarak, “Yardım İçin Ortak ABD Askeri Kurulu (JUSMAT)” ile aynı binada i içe faaliyet yrdren; geçtiğimiz yıllarda ise “zel Harp Dairesi” adının iyi bir imaj yaratmadığı gerekçesiyle işlerini “zel Kuvvetler Komutanlığı” ismiyle sürdürmesi uygun görülen kontrgerilla örgütlenmesi yerli yerinde durmaktadır.

Bu halk düşmanı örgütlenme, işçi sınıfı ve ezilenlerin, demokratik ve devrimci mücadelenin gelişimine paralel biçimde eğitilmiş, yaygınlaştırılmış, daha büyük yetkilerle donatılmış, faşist

12 Mart darbesiyle birlikte rejimin en önemli kuramlarından biri haline gelmiştir. Söz konusu olan, 6-7 Eylül'den Ziverbey işkencehanesine, 70'li yıllardaki sayısız cinayet ve kitle kıyımından 12 Eylül cuntası dönemindeki kanlı işlevine, 90'lı yılların dizginsiz provokasyonlarından ve katliamlarından günümüzde Şemdinli'ye değin boy göstermiş, generallerin kontrolünde ordudan polise, MİT'ten burjuva partilere, sivil yüksek bürokrasiden patron örgütlerine, üniversitelerden çeşitli devlet kuramlarına, burjuva medyadan mahalle ve köylere dek teşkilatlı, yalana dayanan faşist psikolojik savaş makinası olarak çalışan, milyonlarca işçiyi, emekçiyi, köylüyü, aydını, öğrenciyi, sanatçıyı fişlemiş, MGSB'nin oluşturulmasında ve bağlı politikaların uygulanmasında söz ve irade sahibi, özel-açıklanmayan bütçesi bulunan, karşı devrimci bir iç savaş merkezi ve aygıtıdır. Faşist rejim egemenliğini korurken, onun organik bir parçası veya önemli unsurlardan birinin, hele de Kürt ulusal demokratik mücadelesi güçlü tarzda yürütülürken tasfiye edilmesini beklemek ham hayalden öte iflah olmaz bir politik körlük sayılmalıdır.

O nedenle de, ortada ne “demokrasi kahramanı” bir AKP, ne de bu hamlesinde onun elini tutmayan veya tutamayan bir generaller partisi mevcuttur. “Demokrasi bayramı”na giden yolun AKP'nin yanında saf tutmaktan geçtiğini söyleyen şarlatanların illüzyonistlikleri bu gerçeğin yanında çocuk oyuncağı kalır.

Ergenekoncuların Niteliği

Peki, Ergenekon davası kapsamında tutuklamalar, sözcülerinin iddia ettikleri gibi, ABD ve AB'ye direnen, AKP'yle ABD işbirlikçisi ve şeriatçı olduğu için mücadele eden ulusal bağımsızlıkçılar, vatanseverler midir? Onların çeşitli katliam ve provokasyonlardan sorumlu tutulmaları iftiradan mı ibarettir?

Bütün bunların da iğrenç bir yalan olduğu ortadadır. Uzun yıllar burjuva ordusunda ve kontrgerillada, ABD'nin, NATO'nun ve işbirlikçi sermayenin hizmetinde çalışmış, elleri halklarımızın kanma bulaşmış, işkencelerden gözaltında kayıplara, yargısız infazlardan katliamlara değin bir dizi insanlık suçu işlemiş kişilerin de arasında bulunduğu Ergenekon, şovenistlerin, ırkçı-faşistlerin geniş bir koalisyonudur. Bugün bunları birbirine bağlayan halka, Kürt halkımızın

ulusal taleplerine, ezilen ulusal toplulukların demokratik haklarına karşı düşmanlıklarıdır. Laiklik ve öteki unsurlar bu ana halkaya tabidir. ABD'yle sorunları, bu emperyalist devletin 90'lar sonrası oluşan yeni bölgesel koşullarda, faşist rejimin “Kürt yoktur” politikasına şartsız destek sunmaktan vazgeçmesidir. Keza AB'yle meseleleri de, onun “bireysel hak ve özgürlükler” adına “bölücülüğe” çanak tuttuğu savıdır. En suni ifadeyle ABD'nin ve AB'nin alttan alta PKK'yi destekledikleri ve yeni bir Sevr için çalıştıkları paranoyasıdır.

Zerrece antiemperyalist, zerrece halkçı, zerrece demokratik bir niteliğe sahip olmayan Ergenekon şürekâsıyla karşımıza çıkan gerçek; Kürt halkımızın inkârı ve tüm ulusal demokratik hak taleplerinin zorbalıkla bastırılmasından başlayarak, işçi sınıfı ve ezilenlere burjuva-faşist düşmanlıktır. Bunlar politik İslamcıların anayasa değiştirecek bir çoğunluğa dayalı olarak ve kimi iktidar mevzileri edinmelerine olanak verecek biçimde tek başlarına hükümet etmelerinin de koşulsuz muhalifleridir. Özünde tüm bu konularda MGSB hattında durmalarına karşın, generaller partisiyle karşı karşıya gelmelerinin nedeni, iç ve uluslararası politikalarda, güncel taktiklerde farklı bir yol izlenmesini istemeleridir. Bu nedenle devleti yönetmeye talep oluyorlar. Bir Türk-Kürt savaşı biçimini alması dahil, “bölücülüğün” ve keza şeriatçılığın bastırılmasında daha sert yöntemlere başvurmayı, “Bölücülük” ve irticaya destek verdikleri ölçüde ABD ve AB'ye tavır almayı, hatta tutumları değişmezse AB'den vazgeçmeyi, ABD ile işbirliğini terk etmeyi, NATO'dan çıkmaya, enerji kaynaklarını ve Türk varlığını da dikkate alarak Avrasyacılık yoluna girmeyi, Şangay ittifakına katılma seçeneğini savunmaktadırlar. Buna karşın ABD'yle “stratejik işbirliği”, Kürt ulusu ile ulusal topluluklar için bireysel hak ve özgürlüklerin ötesine geçemeyecek bir anayasal genişlemeyle AB üyeliği, keza son sınıra gelmedikçe ulusal demokratik harekete karşı savaşın, nereye varacağı meçhul bir Türk-Kürt çatışması biçimine büründürülmemesi, AKP ve politik İslamcı güçlere karşı darbe yoluna başvurmadan önce öteki imkânları tüketme, MGSB'yi bu çerçevede uygulama çizgisinde duran generaller partisi; ordu başta olmak üzere militarist devlet kuruluşlarında, yüksek bürokraside ve yargıda gelişmeye çalışan, “Türk-Kürt”, “laik-İslamcı” saflaştırmaları temelinde belirli bir kitle desteği yaratan

Ergenekoncuların tutuklanmasının yolunu açmıştır. Bunu güncel planda gerektiren, adeta zorunlu kılan ise; Ergenekoncuların orduda yoğunlaşan çalışmaları, mevcut Genelkurmay'ı itibardan düşürmeyi amaçlayan deşifrasyonları ile Ahmet Türk, Orhan Pamuk, Sebahat Tuncel, Osman Baydemir gibi değişik açılardan simgesel kimlik kazanmış şahsiyetlere karşı, rejimi içte ve uluslararası alanda güç duruma düşürecek suikastlara hazırlanmalarıdır. AKP açısından sorun yeterince açıktır: O, 2003'ten itibaren hükümeti darbe yoluyla devirmek için çalışmış emekli orgeneral ile yüksek düzeyde subayların aralarında bulunduğu ve bugün ikinci AKP hükümetini devirmeye çalışan bir koalisyonla hesaplaşmaya, kendini savunmaya çalışıyor.

Operasyonun Kapsamı Ve Sınırları

Bütün bunlardan sonra yeniden vurgulamalıyız ki: Demir parmaklıklar arasına gönderilen en bilinen ismiyle “Özel Harp Dairesi” değil, rejim krizinden gerici iç savaşa götürecektir bir strateji ve yeni uluslararası “ittifaklar” yoluyla çıkma düşüncesinin bir araya getirdiği şoven, ırkçı, faşist bir koalisyondur. Karşımızda duran bir “demokratikleşme” hamlesi değil AKP'nin ve generaller partisinin farklı nedenlerle kendilerine karşı da faaliyetler içinde olan bir grubu etkisizleştirme hamlesidir. Ortada kurumsal bir tasfiye veya “yeniden yapılanma” değil, hasmı bertaraf etme girişimi var. (Ergenekon bünyesinde yer alanların hiç değilse bir bölümünün kontrgerillada çalışmışlığı, bazılarının yetki sahibi olmuşluğu, Özel Harp Dairesi'nin, Ergenekon'un son birkaç yıldaki kimi halk düşmanı eylemlerinden yararlanması, onunla dirsek teması içinde olması vb. bu gerçeği değiştirmez.)

Durum böyle olduğu içindir ki, Ergenekon davasında Veli Küçük'ten Levent Ersöz'e, Şener Eruygur'dan Hurşit Tolon'a omzu kalabalıkların görev dönemleri soruşturma dışıdır. Kurumsal işleyişe, kurumsal sorumluluğa dair tek bir söz yoktur. Örneğin Doğan Güreş'in, Demirel'in, Çiller'in, Menzir'in, Ağar'ın, Korkut Eken'in, Nuri Gündeş'in, Teoman Koman'ın, Osman Özbek'in, Büyükanıt'ın ve Başbuğ'un ordudan, polisten, çeşitli bakanlık müsteşarlarından, OHAL ve il valilerinden, yargı kadrolarından, burjuva vekillerden bilinen ve deşifre olmuş isimlerin kontrgerilla çarkının dönüşündeki rolleri gündeme bile getirilmemiş, halklarımıza

karşı işlenmiş ağır suçların kıyısından bile geçilmemiştir. O nedenledir ki, resmi görev yürüten Şemdinli katilleri sahiplenilip korunmuş, Ergenekon emeklileri ise emeklilik dönemlerindeki bazı suçları açısından kaderlerine terk edilmişlerdir. Ve zaten iddianame, Ergenekon'un MİT ve orduyla herhangi bir ilişkisinin bulunmadığı teziyle soruşturmanın zeminini, çerçevesini çarpıcı bir biçimde gözler önüne sermiştir.

Rejim Krizinin Seyri Ve Olasılıklar

AKP davasından Ergenekon'a burjuva cephe meydana gelen iç mücadeleler, rejim krizi tarafından koşullanmıştır. Bu gelişmeler, bırakalım çözücü bir etken olmayı, krizin tansiyonunu düşürücü bir nitelik dahi taşımadıkları için, karşı devrim cephesinde iç mücadele yeni zeminlerde devam edecektir. Gerek TÜSİAD ve generaller partisi odaklı bloklar arasında gerekse de bu blokların içerisinde ve tek tek bileşenlerinin saflarında yeni sorunlar, gerilimler, çatışmalar kaçınılmazdır. Çünkü rejim krizi tüm şiddeti ile sürmekte, bu krize yol açan politik ve toplumsal dinamikler taleplerinin arkasında durmaya, iradelerini dayatmaya devam etmektedirler. Ulusal demokratik talepleriyle Kürt halkımız; özgürlük bayrağıyla işçi sınıfı ve ezilenler; demokratik talepleri ile Alevi hareketi ve ulusal topluluklar; laikliğin yeniden tanımlanmasını, egemen sınıf ve devlet yapısında kendisine konan sınırların genişletilmesini isteyen politik İslamcı güçler, ulusal inkâr, mezhepçi devlet ve Kemalist laiklik üzerine kurulu yapının ve faşist MGK diktatörlüğünün krizine benzin dökmeye devam etmektedirler.

Bu genel gidiş içinde, egemenler cephesindeki iç mücadele açısından gelişmenin şu özgünlükleri sergilemesi sürpriz olmayacaktır.

Anayasa Mahkemesi'nin, “Laikliğe karşı eylemlerin odağı” olduğu karan veya “çok ciddi ihtar”ından sonra AKP'nin bir iç gerilime sürüklenme olasılığı yüksektir. Bunun mahkeme kararına bağlı olarak geri adım atıp, atmamak zemininde cereyan edeceği görülmektedir. Bu nedenle de, “yeni anayasa” vaadinin ve hazırlıklarının, yerini anayasanın bazı maddelerinin konsensüs aranarak değiştirilmesi, kimi bakanların görevden alınması, türban yasası gibi girişimlerden uzak durulması, politik İslamcı taleplerin tecrit tarzda ve dolaysız bir dilde ortaya

konmasından kaçınılması vb. gelişmeler önde gelen ihtimallerdir. İnkârcı-sömürgeci savaşa tam destek sunulması perçinlenecek vb. “güven artırıcı” önlemlerin ne kadar sürdürüleceği yerel seçimler sonrası dönemin özellikleri tarafından belirlenecektir.

Mevcut koşullarda AKP, siyasal geleceğini AB rotasıyla daha fazla birleştirecek, TÜSİAD'la uyuma daha büyük bir önem verecektir. O nedenle de, TÜSİAD'ın “değişim” bloğu içinde, politik İslamcı taleplerle zora sokulmadan, süreci AB rotası yönünde daha rahat yürütme imkânı güçlenmiştir. Bu, generaller partisi odaklı blokla mücadelede ona yeni olanaklar kazandıracaktır.

Generaller partisi, “çok ciddi ihtar”ın yardımıyla, Erdoğan hükümetinin, politik İslamcı olmayan öteki burjuva hükümetlerin sınırlan içinde kalmasını sağlayarak, inkârcı-sömürgeci savaşı merkezde tutan bir hatta yönelmesi olasılığı büyüktür. Başka bir ifadeyle; Kürt ulusal demokratik mücadelesinin kazandığı boyutlar ve Güney'deki mevzilere saldırı imkânları nedeniyle tehdit sıralamasında “bölücülük”le irticaya birinci sırayı paylaşdırmak yerine, “bölücülüğün” birinci, irticanın ikinci sıraya yerleştirileceği bir dönem yaşanacağı öngörülebilir.

Generaller partisinin ve AKP'nin Anayasa Mahkemesi karar üzerinde durarak, böyle bir “ateşkes”i ne kadar sürdürebilecekleri, bu güçlerin iç dinamikleri kadar, örneğin Kıbrıs sorunu, Güney Kürdistan bölgesel yönetimiyle ilişkiler, Ermenistan politikası ve elbette AB rotasının ortaya çıkarabileceği kimi ihtiyaçlar gibi faktörlerden etkileneceği ise gözler önündedir.

Devrimcinin İş Devrimi Örgütlemektir

Egemen sınıf ve güçlerin rejim krizini çözecek bir irade sergileyememeleri, düzenin tüm kumrularına yansıyan saflaşmalar ve iç mücadeleler, söz konusu kurumların uğradığı itibar kaybı, emperyalist küreselleşmenin de hızlandırıcı etkisiyle giderek ağırlaşan ve daha geniş yığınları kapsayan sefil ve onur kırıcı ekonomik ve toplumsal yaşam koşulları, aynı zamanda işçi sınıfı ve ezilenlerin özlemlerinin, taleplerinin devrimci temelde örgütlenmesinin, devrim seçeneğini güçlendirmesinin imkânlarını ortaya koyuyor.

Doğaldır ki, devrim sözcüğünü duymak bile istemeyen burjuva solundan liberallerin buna

itirazı var! Onlara göre şimdi “demokrasi” için AKP'yi destekleme vaktidir. Bu uğurda Marksist lafızlara başvurmaktan, taktik ve ittifaklar sorunu üzerine akıl satmaktan bile geri durmuyorlar. Tiksinti verici bir sahtelik ve demagoji ile “imkânsız bir devrim” uğruna boş çabalan bir yana bırakıp, “somut bir demokrasi” için zayıf AKP'yi, güçlü generaller partisi karşısında desteklemenin “devrimci akim” buyruğu olduğunu, memlekette ittifak yapılacak sosyal demokratlar, Rosa'lar, Liebnecht'ler (!) bulunmadığını unutmamamızı vaaz ediyorlar! Ya Erge-nekondan yanasın, ya AKP'den, başka seçenek yok diyorlar. Onların kitabında “halk” yazmıyor. Ya burjuvazi, ya burjuvazi! Sömürülenlerin ve ezilenlerin devrimcilere, sosyalistlere aşk duymadığını, onun alkışlanacak bir sezgi ve akılla “modem muhafazakârlığa” âşık olduğunu söyleyip, vazgeçin bu sevdadan diye yazanlar bile var! Ne de olsa burjuva solunun liberal vazizleri için plastik aşkın ötesi yalan!

Olguların analizinden burjuva düzenin ve faşist rejimin en ağır bunalımının göstergeleri çıksa bile, oradan devrime varamayan, yenilginin ve tasfiyeci ruh halinin tahrip ettiği, umut ve iradesini yeniden filizlendirip bileyecek koşullarda ve tarzda yaşama cesaretini yitirdiğinden beri, eskisi gibi düşünmeyen, politik enerjisi zayıf, fikirleri yalpa vuran şimdinin antifaşist “otorite”lerinin, verili duruma hücumu öne çıkarmayan tavırları da başka bir konu! Aslında onların gönlünden geçen de önce bir burjuva demokrasisi, sonra öyle bir rejim koşullarında “sosyalizm için” gayret! Burjuva solundan liberallere duydukları sahici öfkeye rağmen gerçekleri bu.

Devrimcinin işi devrimi örgütlemek, onun zaferi için ter dökmektir. Bu, koşullara bağlı bir sorun değildir. Seçilen değil, hazır bulunan şartlarda gerçekleştirilir. Kapitalist sömürüye, faşizme, emperyalizme karşı özgürlük ve sosyalizm için mücadele dünyanın hiçbir köşesinde “elverişli” koşullarda yürütülmemiştir. Ve yine politik ve toplumsal gelişmelerin hızı da aritmetik ölçümlerle, evrimci zihniyetle kavranamaz. 71 yenilgisinin ağırlığı altında ezilen beyinler ve ruhlar, 74 sonrası devrimci kitle yükselişini hayal bile edemezler. *80'li yılların Kuzey Kürdistan'ın dilsizlik ve korkusunu biricik gerçek kabul edenler veya siper alanlar '84 hamlesini, yok oluşun kıyılarından geçilerek varılan '90'ların serhildanlarını düşleyenlere aklını yitirmiş ya da

kendini hayale vurmuş olarak bakarlardı! Örneğin 'çılğın' devrimciler dışında, 1993 koşullarından yola çıkarak, Gazi ayaklanmasını, üniversiteli gençliğin 4-5 Şubat başkaldırısını veya '96 1 Mayıs'ındaki devrimci görkemi kim düşleyebilir, hazırlayabilirdi? '99 sonrası şartlarda Kürt halkının bağrındaki devrimci dinamiklerin yaşadığına inancı kalmamış olanlar Şemdinli, Yüksekova ve Amed serhildanlarını, tümü birer serhildana dönüşen 2008 Newrozlarını akıllarından geçirebilir, onları ortaya çıkartmak için güçlü bir politik irade ve yüksek bir feda ruhuyla mücadele edebilirler miydi?

Bugün Türkiye cephesinde şovenizmin yarattığı ağır basınca rağmen, tek tek devrimci ve antifaşist partiler-gruplar, sürecin önünü açacak güçte bir politik rüzgâr estiremeseler de; burjuvazinin sahip olduğu araçlarla halklarımıza kendi gündemlerini tartıştırma, onun etrafında saflaşma yaratma tekeli kırabiliyor, yer yer ezilenlerin politik ve toplumsal gündemlerini dayatacak bir siyasi pratik yürütebiliyor, birleşik mücadelenin değişik düzeyleri yoluyla da "bu topraklarda devrimciler, antifaşistler var" dedirten mücadeleler geliştirebiliyorlar.

Bu gerçeklik hazır güçlerin etkin tarzda birleşik mücadeleye seferberlikleri yoluyla bize, varoşlardan okullara, işçi havzalarından meydanlara, politik ve toplumsal uyanışı hızlandıracak, mücadele olanaklarını büyütecek devrimci, anti faşist, anti şovenist seçeneğin etrafında güç biriktirmeyi sağlayacak, dolayısıyla verili koşullara hücum edip onu değiştirecek büyük bir imkânı yansıtmaktadır. Bu konuda ortak akim inşası için somut amaçları ve belirli bir takvime bağlanmış görüş alış verişlerinde bulunulması, daha büyük mücadelelere girişmek isteyen tüm devrimci, antifaşist ve ulusal demokratik partilerin, grupların sorumluluğudur.

Peki, bugün böyle merkezi birliğin var edilememiş olması, sınıf mücadelesinin ve toplumsal yaşamın değişik sorunlarına birleşik mücadelenin bir yana bırakılmasının gerekçesi veya engeli olabilir mi? Elbette hayır!

İşte Ergenekon davası! Meseleyi kriminal hale getirmek, faşist rejimin kurumsal yapısını sıkı sıkıya koruma, halklarımıza karşı işlenen suçların üzerini örtme, devrimcilere karşı iğrenç faşist psikolojik savaş yürütme çerçevesine oturtulmuş iddianame referans alınmayacaktır kuşkusuz. Bütün bu konularda gerekli teşhirler ya-

pılacaktır da. Ne var ki, dava kapsamında açığa vurulmak, deşifre edilmek zorunda kalınmış kimi belgelerden, faşist suçlardan gerçeğin bütünü aydınlatmak, sorunu karşı devrim cephesinin iç çatışması sınırlan dışına taşımak için etkin biçimde yararlanmakta tereddüt gösterilmemesi gerektiği de açıktır. Ergenekon'un Veli Küçük gibi tutukluları ve egemenler cephesindeki iç dalaşın ortaya saçtığı kimi belgeler, deşifre olan ilişkiler, açığa çıkan faşist suçlar gibi veriler, rejime "sorulmasını" sağlamanın birer imkânıdır. Ve karşımızda bulunan tablonun Susurluk'tan geri kalır hiçbir yanı yoktur. Tersine kimi mekanizmaların ve suçların deşifresyonunda onu misliyle aşan özelliklere sahiptir. Susurluk'ta kamyonla otomobilin, Ergenekonda ise AKP ile onu devirmek isteyenlerin çarpışmış oluşu meselenin özünde hiçbir şey değiştirmez.

Burjuvazinin, egemen güçlerin tüm kesimleri, iddianamenin yanında, karşısında veya kısmen yanında, kısmen karşısında durarak sorunu toplumun bir numaralı gündemi haline getirmişken, bu temelde siyasi ve ideolojik etki mücadelesi yürütürken, burjuva medya tüm bunları her gün yeniden ve yeniden üretirken, devrimci, antifaşist ve ulusal demokratik partilerin, grupların durumu izlemekle, yorumlamakla, gelişmelerin egemenlerin iç dalaşı olduğunu söyleyip yazmakla yetinmesi, politik akim, politik iradenin kendini zincire vurmasından daha başka bir anlama gelir mi?

Ergenekon davasının yarattığı nesnel olanaklara dayanarak gelişmelerin yönünü, burjuvazinin, AKP'nin, generaller partisinin arzuladıklarından başka bir tarafa çevirmek, işçi sınıfı ve ezilenlere karşı işlenmiş suçları, rejimin faşist karakterini, Özel Harp Dairesi veya kontrgerillanın devletin kurumsal yapı ve işleyicinin en önemli parçalarından biri olduğunu, faşist devlet terörünü, halklarımıza söylenmiş faşist yalanlan gözler önüne sermek için siyasi pratiğe atılmak günün en önemli siyasi görevlerinden biri değil midir?

Bu konuda duraksamak, güçlü bir siyasi kampanya için gerek özgüçleriyle hemen harekete geçmemek, gerekse de devrimci, antifaşist, ulusal demokratik partilerin, grupların, ilerici sendika ve meslek odalarının bileşeni olacağı bir platform oluşturularak daha etkili ve somut ürünler yaratacak bir kampanya yürütülmesi çabasına girmemek herhangi bir gerekçeyle izah edilebilir, mazur gösterilebilir mi?

Hiç kuşku yok ki, “üçüncü cephe”, “üçüncü taraf” kavramları apolitik ilgisizliği örten bir lafazanlığa dönüştürülmek, güncel politik görevlerden kaçışın bahanesi haline getirilmek istenmiyorsa, görüş beyanların ötesine geçmek

ve sokağa çıkmak, bugün hiç değilse varoşlardan ve meydanlardan ses vermek gerekiyor. Eğer sesi duyulmuyorsa, “üçüncü cephe”nin kimseyi korkutmayan bir hayaletten öte ne kıymeti olabilir?

Yargılayan Savunma / Seyfi Polat

Siyasi polisin, devrimci hareketin MLKP bölüğüne yönelik Eylül 2006 "Gaye" saldırılarının üzerinden 2 yıl geçti. Dosyada, "gizlilik kararı"na bağlı savunma hakkı ihlalleri nedeniyle tutsaklar ancak 5 Haziran 2008'de yapılan davada savunmalarını verebildiler. Bu duruşmada MLKP dava tutsağı Seyfi Polat tarafından yapılan savunmayı, taşıdığı ideolojik-politik değer ve içerdiği burjuva ideolojisine hücum ruhu nedeniyle -hukuki-teknik kısımları hariç- tam metniyle yayımlıyoruz. Başlık bize aittir.

* * *

İstanbul 10. Ağır Ceza Mahkemesi Başkanlığına: İddianameye Cevap

İstanbul Cumhuriyet Savcısı Ali Cengiz Hacıosmanoğlu'nun bütün ruhu itibarıyla siyasi polisin zabıt kâtipliğine tekabül eden iddianamesi 292 sayfadır. Hiç şüphe yok ki, adı ve tarihi işkenceyle, tecavüzle, işkence ederek öldürmelerle, yargısız infazlarla, gözaltında kayıplarla, kısacası insanlığa karşı işlenmiş lanetli suçlarla özdeşleşmiş siyasi polisin zabıt kâtipliğini yapmak hiç kimseye onur kazandırmaz, tersine utanca batmasına yol açar.

Savcının 292 sayfalık iddianamesi yaşadığı topraklara, bu topraklarda tüketilen ne varsa onları üreten işçilere, köylülere, emekçilere, halklarımızın durumuna ve yaşadıkları acılara yabancılığın belgesidir. Bu yabancılık iddianame savcısını, partimizin faaliyet ve eylemlerini değerlendirenken, başta ABD olmak üzere emperya-

listlerin boyunduruğunu, işbirlikçi sermaye oligarşisinin sömürü ve yağmasını, faşist rejimin adaletsizliklerini ve zulmünü savunmada kraldan fazla kralcı haline getiriyor.

292 sayfalık iddianamede, partimizin kuruluşuna, programına, nihai amaçlarına örgütsel yapısına topu topuna beş sayfa ayrılması ve bu beş sayfanın da yine ancak beş sayfada düzeltilebilecek maddi yanlışlarla dolu olması, ciddiyetsizliğin ve cehaletin göstergesi olduğu kadar, başta ifade ettiğimiz, siyasi polisin zabıt kâtipliğinin kanıtlarından biridir de. Oysa savcı Hacıosmanoğlu, partimizin internet sitesine girerek bile bu trajikomik durumdan kurtulabilirdi. Fakat hayır, O'nu gerçekler ilgilendirmiyor. O, biçimsel ve uydurmalarla dolu birkaç sözden sonra, sahte delil çarkına bağlı iddialar ve dizginlerinden boşanmış hapis hükmü talepleriyle ün ve kariyer elde etme peşinde koşuyor. Kariyer faslını bilemeyiz ama ün kazandığı kesindir. Adının hatırlanacağı varsayabiliriz!

Savcı, en yüksek hapis hükmü gayretkeşliğine dayanak yapmak istediği hukuki çerçeveyi de, 292 sayfalık iddianamesinin dört sayfasına sığdırmayı başarmıştır! "Anayasa ihlal suçu", "terör örgütü kurmak ve yönetmek suçu" başlıkları altındaki bu dört sayfa incelendiğinde, savcının faşist 12 Eylül anayasasının ve yine faşist nitelikteki kimi yasaların zihniyetiyle özdeşleştiği, yorum ve tezlerinde çubuğu aşırı düzeyde bu zihniyet yönünde büküldüğü görülmektedir. O'nun bir politik, ekonomik, toplumsal sorunu ortaya koymak için, resmi izne gerek duyulmayan tür-

den pankart asmayı, yazılama yapmayı, gösteri düzenlemeyi “terör suçları”, “terörizm” delilleri tarzında sunması bunu gözler önüne sermeye yeter de artar bile.

Terörizm Demagojisi, Ezenlerin Ve Ezilenlerin Şiddeti

Kapitalist sömürü ve soygun düzeninin, faşist baskı ve zulüm rejiminin egemenleri ve onların emperyalist efendileri adına hazırlanmış iddia-namede MLKP adını anmak gerektiği her durumda, savcı Hacıosmanoğlu'nun kurduğu ilk cümle “MLKP isimli silahlı terör örgütü” oluyor!

Emperyalist burjuvazinin ideologları ve önde gelen politik sözcüleri, özellikle 1990'lardan günümüze gelen süreçte, “terör” kavramıyla, “amaçsız şiddet”i, “şiddet için şiddet”i kastettiklerini öne sürüyorlar. Fakat ne hikmetse işçi sınıfı ve ezilenlerin kurtuluşunu esas alan bir politik-toplumsal program uğruna mücadelede zor araçlarına başvurmak mecburiyetinde kalan ya da emperyalist işgalcilere karşı elde silah savaşan tüm partileri, grupları, gerilla güçlerini “terörist örgüt” olarak karalamaya çalışıyorlar. Hatta bunlara göre, örneğin Küba gibi ABD emperyalizmine boyun eğmeyen devletler de “terörist”tir!

Bu burjuva demagoglara sorarsanız, ezilen, sömürülen, yoksulluk ve sefaletle mahkûm edilen işçilerin, emekçilerin, emperyalist boyunduruk altındaki halkların, sömürgeci kölelik cendesindeki ulusların bu duruma son verme hakları yoktur. En fazlasından düzen içinde izin verildiği ölçüde kısmi değişiklikler isteyebilirler. Bununla yetinmez de, politik veya ulusal özgürlük ya da toplumsal devrim için mücadeleye atılır ve bu savaşında burjuva emperyalist şiddete karşı, devrimci şiddete başvurmak zorunda kalırlarsa, onlar “terörist”tir, yürüttükleri politik mücadele “terörizm”dir!

Şüphesiz bu gülünç ve aşağılık bir yalandır. Ucuz bir demagojidir.

Tarihten, toplumlardan, sınıflardan, sınıf mücadelesinden, ezen ve ezilenlerden, sömüren ve sömürülenlerden bağımsız bir şiddet ve terörden söz edilemez. Aksini iddia edenler, insanlığı dününden, bugününden geleceğinden kopararak günümüzü ve günümüzdeki siyasal egemenlik ilişkilerini meşrulaştırmak, hâkim ve güçlü ola-

nın haklı ve mutlak olduğunu kabul ettirmek istiyorlar. Bir düşünelim, günümüz siyasal egemenlik ilişkilerini, somut olarak da değişen biçimleriyle burjuva devleti mutlak ve ebedi kılan nedir? Kapitalist sömürüyü, bu sömürünün dayandığı üretim ilişkilerini ve sermaye düzenini mutlak ve ebedi kılan nedir?

Özel mülkiyet ve toplumsal sınıflar, dolayısıyla da sınıf karşıtlıkları ortaya çıktığından beri bütün insanlık tarihi, sınıf savaşımı tarihidir. Tarihin akışına yön veren, ekonomik-toplumsal işleyiş yasalarıyla birlikte, sınıf savaşlarıdır. Sömürücü egemen sınıflar çıkarlarını ve hâkimiyetlerini korumak, sömürüyü ebedi kılmak için baskı ve teröre başvururlar. Bunun siyasal aygıtı olarak da devleti örgütlemişlerdir.

Sınıflı toplumlarda devlet, egemen sınıfın çıkarları için örgütlenmiş zor kullanımı demektir. Devleti oluşturan ordu, polis örgütü, yargı, mahkemeler, hapishaneler ve bürokrasi gibi kurumlar, egemen sınıfın örgütlenmiş zorunun araçlarıdır. Ki devlet denilen aygıt kendi başına bir varlık değil, bu kurumların toplamıdır.

Bütün sömürücü devletler şiddet veya zor tekelini, devlet olmanın, devlet egemenliğinin, otoritenin gereği olarak görür ve ellerinde bulundurmak isterler. Buna yasalarla resmi bir meşruiyet, hukuki bir kimlik kazandırır. Bu anlamda devlet, zor kullanma tekelidir. O nedenle de, egemen sınıfların devlet eliyle kullandıkları dışında, ezilenlerden gelen her türlü şiddet, devlet egemenliğine saldırı, devletin varlığıyla bağdaşmaz günümüzdeki en yaygın ifadeyle “terör” ve terörizm” olarak görülür.

Buna göre köleciliğe başkaldıran Spartaküs önderliğindeki köleler “terörist”tir, buna karşın insanları köleleştiren ve boyunlarını kılıç altında tutarak köle kalmalarını sağlayan, eğlence için onları arenalarda birbirlerini öldürmeye mecbur eden egemenler yasa ve düzen adına hareket ettikleri için şiddet kullanmış sayılmazlar, “terörist” değildir!

Feodal egemenlere karşı başkaldıran Baba İshak ve binlerce alevi Türkmen köylüsü “terörist”, onları feodal boyunduruk altında tutan ve kılıçtan geçiren Anadolu Selçuklu Devleti egemenleri yasa ve düzen adına hareket ettikleri için “terörist” değildir!

Şeyh Bedrettin ve yoldaşları, Dadaloğlu ya da Köroğlu “terörist” buna karşın, kan dökücü,

zalim Osmanlı feodal egemenleri ve yerel feodal beyler yasa ve düzen adına hareket ettikleri için “terörist” değildir!

Kapitalist sömürüye, toplumsal adaletsizliklere, insanın insana kulluğuna başkaldıran Paris Komünarları “terörist”, buna karşın, savaş halinde bulunduğu Alman ordularıyla Komün’e karşı birleşip oluk oluk işçi kanı akıtan Fransız burjuvazisi yasa ve düzen adına hareket ettiği için “terörist” değildir!

ABD emperyalizmi ve suç ortakları, Irak’ı işgal edip 1 milyon insanı katlederek, Irak’ın tarihsel-kültürel mirasını yok ederek, milyonlarca insanın mültecileşmesine yol açarak, Ebu Gureyb gibi tüm insanlığı aşağılayan ırkçı-faşist işkencehaneler kurarak, Irak’ın enerji kaynaklarını yağmalayarak, Bağdat’ı duvarlarla birbirinden ayırarak “özgürlük” ve “demokrasi” gücü oluyor, işgale ve tüm bu insanlık suçlarına karşı savaşımlar ise “terörist”!

Görülüyor ki, iddianame de aynı iğrenç zihniyetle hazırlanmıştır.

Ahlaksız Şiddet Ve Halka Zulüm, Devletin Gerçeğidir

İddianame, sözcülüğünü yaptığı sermaye düzeninin, burjuva devletin ve faşist MGK diktatörlüğünün terörü sistematik biçimde uygulamakla karakterize olduğunu gizlemekle kalmıyor, partimizin politik mücadelede yer yer şiddet araçlarına başvurmasını bu siyasal-toplumsal durumun koşulladığını da gözlerden saklamaya çalışıyor.

Fakat güneş balçıkla sıvanamaz.

İşte soruyoruz:

Aralarında TKP’nin kurucu önderleri Mustafa Suphi ve Ethem Nejat yoldaşların da bulunduğu onbeşleri Karadeniz’de kim yok etti? Halklarımızın emperyalizme karşı direnişini büyütme ve toplumsal kurtuluşla birleştirmek için Anadolu’ya yürüyen bu komünist kadroların, sahip oldukları fikirler dışında katledilmelerinin bir gerekçesi var mı? Bu hayvani ve ahlaksız şiddet burjuvazinin siyasal temsilcilerine ait değil midir?

İşgalci İngiliz, Fransız, İtalyan emperyalistlerine ve onların kuyruğuna takılmış kralcı Yunan ordusuna karşı yürütülen birleşik antisömürgeci savaş öncesi kendilerine verilen özerklik sözü,

zaferden sonra yeni Türk egemen sınıflarınca inkâr edildiği ve kardeşlik andı ihanete uğradığı için, Kürt halkımızın, Koçgiri isyanından Şeyh Sait ayaklanmasına, Ağrı başkaldırısından Dersim isyanına ulaşan özgürlük haykırışını, kitle-sel katliamlarla, darağaçlarıyla, sürgünlerle boğmaya girişen Türk burjuvazisi ve büyük toprak sahiplerinin devleti değil midir?

Kürt halkımıza, “aslında senin kimliğinin, dilin, kültürün, Kürdistan’da asırlara varan tarihin, her şey ama her şey yalan, sen 1071’den sonra başkalaşmış, karda yürürken çıkan kart-kurt sesi nedeniyle ‘Kürt’ diye anılmaya başlamış, öz be öz Orta Asya göçmeni Türksün, bunu böyle belleyecek, böyle söyleyeceksin” diyerek. Kürdün kendini ve haklarını inkâr etmesi için ırkçı, ahlaksız bir şiddet uygulayan Türk burjuvazisinin devleti değil midir?

İşçi sınıfı ve ezilenler uğruna mücadele edenleri susturmak, iradelerini kırmak, örgütlenmelerini önlemek için Sansaryan Han’da simgeleştiği üzere işkencehaneler kuran, bu toprakların halk sevgisiyle dolu kadın ve erkeklerini işkencelerden geçirip, hapishanelerde çürütmeye kalkan, sürgünlere gönderen burjuvazi ve devlet değil midir?

6-7 Eylül’de Rum, Ermeni ulusal topluluklarından insanlarımızı karşı “özel harp” provokasyonu ve saldırısı örgütleyen, korku içinde zorla göçertilenlerin taşınmazlarına ve değerli eşyalarına el konulmasına elebaşılık yapan burjuva devlet değil midir?

60’lı yılların ortalarından 15-16 Haziran 1970 işçi ayaklanmasına değin yükselen işçi sınıfı mücadelesine, topraksız ve yoksul köylülerin toprak işgallerine, gençliğin özerk-demokratik üniversite ve antiemperyalist eylemlerine saldırılar, işçilerin, köylülerin gençlerin kanını akıtanlar, burjuva devletin resim militarist güçleri ve antikomünist sivil aparatları değil midir?

Yükselen siyasal ve toplumsal mücadeleyi bastırmak, ezmek için, ABD’nin himayesi ve arzusuyla faşist 12 Mart darbesini yapıp, işçilerin ve ezilenlerin sahip oldukları anayasal ve yasal, kısmi demokratik haklarını silah zoruyla ortadan kaldıran, rejimi MGK eliyle ve “Milli Güvenlik Belgesi” adlı generaller anayasasıyla yönetmeyi kurumsallaştıran devletin yüksek askeri bürokrasisi değil midir? Burjuva egemenler onları bütün gücüyle desteklemedi mi?

Ziverbey Köşkü'nde simgeleştiği üzere İstanbul'dan Diyarbakır'a işkence çarkları çevirenler, 1971-1973 sürecinde İstanbul sokaklarında, Nurhak'lar da Kızıldere'de, Ankara sokaklarında, darağaçlarında, Mirik mezarında ve Diyarbakır işkencehanesinde halklarımızın yiğit devrimci evlatlarını katledenler; ABD emperyalizminin boyunduruğunu kırmak ve işbirlikçi sömürücülerin köhne düzenini yıkmak için akılları, yürekleri, iradeleri ve bedenleriyle en önde koşan Mahirleri, Denizleri, İboları yok eden o hayvani ahlaksız şiddetin sahibi, işbirlikçi burjuvazi ve onun yarı-askeri faşist rejimi değil midir?

Ezilenlerin hızla büyüyen mücadelesini ve güçlü devrimci yükselişi durdurmak için 1974-'80 sürecinde işçi sınıfından, gençlikten, emekçi memurlardan, köylülerden aydınlardan, sanatçılardan ve değişik mesleklerden binlerce insanımızın kanını akıtan, 77 1 Mayıs'ından Maraş'a, 1 Mayıs Mahallesi'nden Beyazıt Meydanı'na, Bahçelievler'den Balgat'a, en vahşi kıyımlara girişen, işbirlikçi sermaye devletinden, onun kontrgerillası ve sivil faşist aparatlarından başkası mıdır? Bütün bu dönemde, işkenceyi sistematik olarak sürdüren faşist rejim değil midir?

İşçi sınıfı ve ezilenlerin geniş yığınlarını kapsayan devrimci mücadeleyi ezip dağıtmak, yanı sıra işbirlikçileriyle birlikte İran'dan kovulmuş ABD emperyalizminin bölgedeki çıkarlarına daha iyi bekçilik yapmak, işçi sınıfı başta olmak üzere halklarımızın yoksullaştırmaya, daha kötü yaşam ve çalışma koşullarına mahkûm etmeye, buna karşın burjuvazinin ve emperyalistlerinin para kasalarını şişirmeye ayarlanmış ve o dönem adına "24 Ocak kararları" denen IMF programını uygulamak için yapılan faşist 12 Eylül darbesinin bazı sonuçlarını hatırlayalım:

650 bin gözaltı,

Onbinlerce işçinin gencin, köylünün, kadının, erkeğin, işkenceden geçirilmesi, 300'ünün işkenceyle katledilmesi,

Sokaklarda, kuşatılmış evlerde yargısız infazlar, Yüzlerce idam hükmü verilmesi ve 50 darağacının kurulması,

Birer işkencehaneye çevrilmiş hapisanelerde 289 kişinin katledilmesi,

14 devrimci ve yurtseverlerin zulmü durdurmak için ölüm oruçlarında hayatını fedaya mecbur kılınması,

230 bin kişinin değişik iddialarla mahkemelere çıkarılması,

30 bin işçinin, 3 bin 854 öğretmenin, 120 öğretim üyesinin, 47 hâkimin sakıncalılık gerekçesiyle işten atılması, meslekten men edilmesi; yüzlerce subay, astsubay ve harp okulu öğrencisinin devrimci, yurtsever düşünceleri nedeniyle işlerine, öğrenciliklerine son verilmesi,

14 bin kişinin yurttaşlıktan çıkarılması, 30 bin insanın siyasi mülteci haline getirilmesi,

1 milyon 638 bin kişinin fişlenmesi,

39 ton gazete ve derginin imha edilmesi, on binlerce kitaba el konulması,

937 filmin sakıncalı diye yasaklanması,

Sendikaların, kooperatiflerin, kadınlara, gençlere, işçilere, köylülere, aydın ve sanatçılara ait derneklerin, ilerici partilerin kapatılması, yöneticilerinin tutuklanması...

Değişik açılardan bazı örnekleri yansıtılan bu dizginsiz faşist terörün sahibi, yürütücüsü sermaye ordusu generallerinin yönetimini açıktan üstlendiği devlet değil midir? Bu vahşi insanlık suçlarından sorumlu olan faşist generaller cuntası "yönetime el koyduğunu" ilan ettiğinde, ABD emperyalizminin Pentagon ve Beyaz Saray'daki elebaşları birbirlerini "bizim çocuklar başardı" diye kutlamamışlar mıdır?

80'li yıllar boyunca şiddetin türlü biçimlerine ve kan akıtmaya devam ettikten sonra 90'lı yıllarda yeni kıyımlara, vahşetlere, milyonlarca insanımızın etkileneceği faşist zorbalığa, teröre girişen burjuva devletten başkası mıdır?

91 Şubat'ından itibaren birkaç yıl içinde binlerce insanı işkenceden geçiren, işkenceyle öldürmeyi, yargısız infazları, gözaltında kaybetmeyi ve tecavüz işkencesini dört bir yana yayan, yüzlerce devrimci ve yurtseveri böylesi yöntemlerle katleden burjuvazinin faşist devleti değil midir?

Cizre'den Lice'ye ulusal kitle eylemlerine kitlesel katliamlarla cevap veren, köyleri ormanları yakan, yüz binlerce Kürt köylüsünü zorunlu göçe, sürgüne mecbur eden inkârcı sömürgecilik değil midir?

Kürdü ve ulusal haklarını inkâr gibi insanlık dışı, ırkçı politikalarla; Kürdistan'da en vahşi işkenceler ve baskılarla; hepsinin bir özeti olan Diyarbakır Hapishanesi'ndeki faşist canavarlıkla, silahlı Kürt ulusal mücadelesini zorunluluk

haline getiren; giderek milyonlarca Kürt köylüsünün, işçisinin, emekçisinin destek verdiği bu en bilinçli ve en örgütlü Kürt isyanını bastırmak adına, on binlerce gerillanın, askerin, düşük rütbeli subayın ve sivilin yaşamını yitirdiği kirli bir savaş yürüten, kelle ve kulak avcılığı yapan, ABD emperyalizminin hizmetindeki faşist sömürgeci devletten başkası mıdır?

Halklarımızın Hizbulkontra dedikleri, vahşi cinayetler, işkenceler ve “mezar evleri”yle bilinen, “Hizbullah” adlı kontrgerilla aparatını örgütleyen, eğiten, silahlandıran, koruyan ordu, JİTEM, MİT ve öteki devlet kurumları değil midir?

Sivas’ta Kanlı Pazar artığı cinsinden dinci gerici seferber ederek, halk sanatçılarını ve halk aydınlarını diri diri yaktıran “özel harp dairesi” veya kontrgerilladan başkası mıdır?

Gazi Mahallesinde kahvehaneleri tarayıp yaşlı bir Alevi’yi katleden, halkımızı Alevi-Sünni biçiminde gerici bir saflaşma ve çatışmaya iterek, tüm ilerici devrimci kitleyi ezmek için provokasyona girişen, fakat saldırının hesabını sormak için ayağa kalkan Alevi emekçileri camiye değil de karakola yönelince oyunları bozulan ve kameraların gözü önünde bile kitle kıyımı yapanlar devletin kontrgerilla ve resmi polis güçleri değil midir?

İşçi sınıfı ve ezilenler arasındaki devrimci demokratik uyanışa set çekmek, devrimci hareket etrafındaki kitle birikimini tasfiye etmek, politik mücadele düzeyini yükseltmesini engellemek amaçlarıyla ve faşist 2. topyekûn saldırılarının bir parçası olarak, 1 Mayıs 1996’da, Kadıköy’deki mitinge katılmaya hazırlanan kitleye katliamcı ve provokatif saldırıda bulunan, üç devrimci işçi ve emekçinin kanını dökenler devletin resmi ve gizli kuvvetlerinden başkası mıdır?

Susurluk’ta ortalığa saçılan pislik veya Atabeyler, Sauna, Şemdinli ve Ergenekon biçiminde deşifre olan devlet çeteleri faşist diktatörlüğün röntgenindeki kimi görüntülerden başka bir şey midir?

1995 sonbaharından 1996 sonbaharına Buca, Ümraniye, Diyarbakır ve Ulucanlar hapisanelerinde 28 devrimci ve yurtsever tutsağı vahşi biçimde katleden, onlarcasını yaşam boyu sürececek bedensel sorunlara maruz bırakan yine aynı dönemde sürgün ve tecrit saldırısıyla, devrimci tutsakların 12 şehit ve onlarca gazi verdikleri

ölüm orucunu zorunlu hale getiren devletin ta kendisi değil midir?

21. yüzyılı hapisane katliamlarıyla kutlayan, 19 Aralık 2000’de 20 hapishaneye saldırı düzenleyip yakarak, kurşunlayarak, boğucu gazlarla 28 devrimci tutsağı katleden, F tipi teröre karşı hayatları dışında bir silaha sahip olmadıkları için, bir insanlık suçu olan tecrit son bulsun diye 94 devrimciyi ölüm orucunda yaşamını feda etmeye mecbur bırakan faşist rejimden başkası mıdır?

Diyarbakır’da ulusal mücadelede yitirdikleri evlatlarını toprağa vermek isteyen kent halkına kurşun yağdırarak dört çocuğu katleden ve yine gözaltına aldığı yüzlerce çocuğu işkenceden geçiren; Kızıltepe’de 12 yaşındaki çocuğun bedenine 13 kurşun sıkarak babasıyla birlikte katleden inkârcı-sömürgeci devletin resmi güçleri değil midir?

Özelleştirme terörüne, işten atılmalara, sendikal hakların engellenmesine, iş cinayetlerine, düşük ücretlere, kötü çalışma ve yaşam koşullarına, 1 Mayıs yasağına, grev hakkının kullanılamaz durumda oluşuna, mezarda emekliliğe, öğrencilere, işsizlere, emekçi memurlara, kadınlara, ezilen ulus ve ulus topluluklara, ezilen mezhepten insanlarımıza, emekçi köylülüğe, küçük esnaf ve sanatkârlara yönelen saldırı ve baskılara karşı söz, eylem, toplantı ve örgütlenme hakkını kullanan işçileri, şiddet araçları ve yöntemleriyle engellemek korkutmak, yıldırım susturmak isteyen faşist diktatörlüğün resmi güçleri değil mi?

Grevli-toplu sözleşmeli sendika hakkı, ücretlerin yükseltilmesi, sürgünlerin ve öteki baskıların durdurulması talepleri veya ezilenlerle dayanışma ve birleşik mücadele ahlakıyla sokaklara çıkan emekçi memurlara,

Paralı eğitime, liselerdeki polis-idare işbirliğine, ezberci, gerici, şoven eğitime, ÖSS’ye, YÖK’e, üniversitelerdeki resmi militarist işgale, ÖGB terörüne, soruşturmalara, okuldan atma zulmüne, harçlara, paralı eğitime hayır diyerek ya da işçi sınıfı ve ezilenlerle dayanışmaya birleşik mücadeleye girerek sesini yükselten öğrenci gençliğe,

İş ve insani bir yaşam isteyen kent yoksullarına, evlerinin yıkılmasına ve sosyal dayanışmalarının yok edilmek istemesine karşı duran emekçi semtlerin halkına,

Tarım girdilerindeki yüksek fiyatlara, IMF'nin istekleri doğrultusunda tütün, pancar, çay başta olmak üzere pek çok ürüne konulan sınırlamalara, tarım kredilerinin ağır yüküne, emperyalist tarım tekellerinin çıkarları için emekçi köylü tarımının yıkımına, uluslararası maden tekellerinin çevreyi tahrip etmesine hayır diyerek öfkelerini, taleplerini ortaya koyan köylülere,

Sınırlı bir bölümünü yansıttığımız ve her gün gazetelerden bir yenisi okunabilecek ekonomik, toplumsal, politik sorunlardan ötürü hak arayan, itirazlarını ortaya koyan işçi sınıfı ve ezilenlere karşı cop, sopa, gaz bombası, biber gazı, basınçlı su, plastik ve gerçek mermi, yıldırma amaçlı gözaltı gibi şiddet araç ve yöntemlerini sistematik tarzda kullanan devletten başkası mı?

Son bir yılda dur ihtarına uymadığı gerekçesiyle araçlarının sürücü koltuğunda kaç erkek ve kadın öldürüldü? Karakollarda kaç kişi sözüm ona "polisin silahını almaya çalışırken" yaşamını kaybetti? Bir başka yer bulamamış gibi, kaç kişinin polis merkezinde intihar ettiği açıklandı? İnsan hakları örgütlerine, işkence ve eziyete uğradığı için kaç kişi başvurdu?

Bir avuç işbirlikçi büyük patronun, kaderini onlarla birleştirmiş silahlı ve silahsız yüksek bürokrasinin ve emperyalistlerin çıkarları için, işçi sınıfına ve ezilenlere karşı şiddeti her günkü yaşamın bir parçası haline getirmiş böylesi bir düzen ve politik rejim adına yazılan iddianamenin partimizi "terörizm"le suçlaması ne gülünç, ne aşağılık bir durumdur?

İddianamenin Faşist Burjuva Yargıları MLKP'nin Meşruiyetini Gölgeleyemez

MLKP'yi burjuva düzeni ve faşist rejimi reddeden, onu değiştirmek isteyen bir parti değil de, bir "silahlı terör örgütü" olarak tanımlayan iddianamenin bir hükmü yoktur.

Partimiz meşruiyetini işçi sınıfının ve ezilenlerin, sömürüden ve politik zorbalıktan kurtuluşu uğruna mücadele yürütmekten alıyor. Bu topraklarda üretilen tüm zenginliklerin yaratıcısı olan ve nüfusun ezici çoğunluğunu oluşturan işçi sınıfının, kent emekçilerinin ve emekçi köylülüğün sınıfsal, toplumsal, ulusal, cinsel kimliğine ait özelemlerini, çıkarlarını taleplerini meşru görmemek, en fazlasından sömürücülüğün ve bir avuç asalağın halklarımız üzerindeki politik tahakkümünün ifadesi olabilir. Oysa emekçi

insanlık önünde meşru olmayan tam da budur.

Kaldı ki yasal olanın her zaman meşru olduğu söylenebilir mi?

Genel grev, dayanışma grevi ve boykotun suç oluşu yasaldır!

Fabrika önünde grev çadırı kurma yasağı yasaldır!

Sendikalara yüzde on işkolu barajı ve üyelik için noter şartı yasaldır!

Grevlerin "milli güvenlik" gibi gerekçelerle ertelenmesi yasaldır!

Emekçi memurların grevli-toplu sözleşmeli sendika hakkından yoksunluğu yasaldır!

Paralı eğitim, paralı sağlık ve mezarda emeklilik yasaldır!

Gecekonduların yıkılıp barınma hakkının gasp edilmesi ve sosyal yaşamın tahrip edilmesi yasaldır!

IMF ve Dünya Bankası'nın isteklerine bağlı bütçeler, zam kararları, sosyal harcamaların asgariye indirilmesi, düşük ücret ve toplumsal yıkım politikaları yasaldır!

Adaletsiz gelir vergisi ve bin kez adaletsiz KDV gibi dolaylı vergiler yasaldır!

Sendikasız, sigortasız çalıştırdığı işçilerin üzerine gece kapıyı kilitleyen ve çıkan yangında biri doğmamış çocuğuyla birlikte beş kadının diri diri yanmasından sorumlu kapitalistin para cezasıyla ödüllendirilmesi yasaldır!

301 ve düşünceyi suç sayan, sayılan hayli çok ceza maddeleri yasaldır!

Seçimlerde yüzde 10 barajı yasaldır!

Kürt halkımızın kolektif hakları reddedilerek inkâr edilmesi yasaldır!

12 Eylülün kana batmış, Pentagon-Beyaz Saray uşağı faşist cuntacıların işledikleri insanlık suçları nedeniyle yargılanamamaları yasaldır!

İşkencecilere, kelle ve kulak avcılarına, yargısız infazcılara, tecavüzcülere yetkili mülki amir izin vermeden dava açılmaması yasaldır!

ABD'nin İncirlik'i, Irak ve Afganistan işgalleri, Afgan ve Arap halklarının kanını akıtmak için kullanılması yasaldır!

F tipi tecrit terörü yasaldır!

Ormanların, tarım arazilerinin kıyıların uluslararası ve işbirlikçi maden ve turizm tekellerine peşkeş çekilmesi yasaldır!

ABD işbirlikçisi faşist generallerin rejim içindeki egemenlikleri yasaldır!

Besbelli ki bu liste çok uzayacak. Burada durulum ve sorulm:

Yasal olsalar da tüm bunlar meşru mudur? Açık ki, hayır ve hayır!

Tıpkı bunun gibi yasadışı olan her şeye “meşru değil” damgası vurulamaz.

MLKP, yasadışı, fakat tamamen meşru bir devrimci partidir. Evet, o düzenin yasalarına göre kurulmamış, kendini bu gerici-faşist yasaların cenderesine ve kalıplarına hapsedmemiştir. Bu nedenle sömürü ve zulüm düzeninin savunucuları, egemenler adına onun hakkında kovuşturma yapabilirler, ne var ki partimizin meşruluğunu ortadan kaldırmak bir yana, ona en küçük bir gölge bile düşüremezler.

Bir parti yasal da, yasa dışı da olabilir. Parti olup olmamanın ölçütü yasallık değildir. Bunun objektif kriterleri vardır.

Her partinin bir programı, bir tüzüğü-iç hukuku, kadro ve örgütleri, üyeleri, üyeliğe kabul kriterleri-hukuku, stratejisi, temel taktik ve yönelimleri, güncel taktikleri vardır. Partiler irade ve eylem birliğine sahip örgütlenmelerdir.

MLKP bütün bu özelliklere sahiptir. Partimiz kesintisiz, istikrarlı ve etkin siyasal faaliyetiyle, Türkiye ve Kuzey Kürdistan’a yayılan örgütlülüğüyle, düzenli işleyen kurum ve organlarıyla, hukukuyla, yayınlarıyla, kongre ve konferanslarıyla özgürlük ve sosyalizm mücadelesinin saygın partilerinden biridir.

MLKP’nin yasadışılığı, gizli örgütlenmesi herhangi bir fetişten değil, işçi sınıfının ücretli kölelikten, ezilenlerin politik boyunduruk ve adaletsizliklerden kurtulması için mücadele özgürlüğünü güvenceye almak ihtiyacından kaynaklanıyor.

Şayet yasadışı ve gizli örgütlenmese, sermaye ve faşizm, egemenliğe yönelen tüm etkin devrimci partilere yaptığı gibi, program, strateji ve politik çizgisinden vazgeçmezse MLKP’yi her türlü şiddeti, provokasyonu ve komployu kullanarak faaliyet yürütemez hale getirmede ve fiziken yok etmede güçlük çekmeyecektir. Onu bu

kirli amacına ulaşmaktan alıkoyan, işte bu yasa dışılık ve gizlilik. Ki buna rağmen Mustafa Suphilerden, önderlerinin şahsında 71 devrimci hareketine ve oradan da günümüze pek çok örnekte görüldüğü gibi partimize karşı da yıllardır zulmün ve zorbalığın tüm yöntemlerini seferber ediyor, ağır insanlık suçları işliyor. Fakat boşuna! MLKP ücretli kölelik düzenine, sömürüye, toplumsal, ulusal cinsel eşitsizliklere faşizme ve emperyalizme karşı mücadele özgürlüğünü korumak için yasa dışı ve gizli kalmaya devam edecektir.

MLKP Bu Toprakların Bir Gerçeğidir

Partimiz devrimci hareketin ‘74-‘80 dönemine damgasını vurmuş ve kötü gelenekleri arasında yer alan ilkesiz ayrılıkçılık ve politik mezhepçilik zihniyetiyle hesaplaşmanın ürünü olarak, öncellerinin kendileriyle mücadelesi temelinde, 1989’dan 1994’e beş yıllık bir emeğin, çabanın, yılmazlığın sonucu olarak doğdu. O, güçlü bir devrimci iradenin eseri olarak Birlik Devrimi’yle 10 Eylül 1994’te kuruldu.

TDKİH, TKİH, TKP/ML Hareketi ve TKP/ML(YİÖ)’nün kendilerini feshedip yaratıkları MLKP, öncellerinin aritmetik bir toplamı veya taşıdıktan zihniyetin daha geniş bir yapı içinde sürdürülmesi değil, organik bir birliğin ve özünde devrimci kendiliğindencilikten kopuşta ve devrimin hazırlanması sürecinde iradenin rolünü Marksist-Leninistçe özümseyişte ifade bulan köklü bir zihniyet devriminin eseridir.

Baba İshak’tan Dadaloğlu’na, Pir Sultan’dan Bedrettin’e ve Seyit Rızalara kadar Anadolu ve Mezopotamya’da boy veren bütün halk isyanlarından güç alan partimiz, Mustafa Suphi ve Ethem Nejat önderliğindeki TKP’nin tarihsel mirasçısıdır. MLKP’nin tarihsel kökleri ve devrimci ruhu ise Mahirlerin, İbrahimlerin, Denizlerin ’71 devrimci atılımına dayanır.

Türkiye ve Kuzey Kürdistan’ın ürünü olan MLKP, bu topraklarda yaşayan Türk ve Kürt uluslarından, Laz, Çerkes, Gürcü, Abhaz, Ermeni, Rum, Süryani, Arap, Boşnak ve Roman ulusal topluluklarından işçi sınıfının öncü partisidir.

Neden bir başka sınıfın değil de, işçi sınıfının öncü partisi?

Çünkü sömürünün, toplumsal, ulusal, cinsel eşitsizliklerin temelini oluşturan üretim araçla-

rının özel mülkiyeti sistemini ortadan kaldıracak ve kendisiyle birlikte emekçi insanlığın kurtuluş yolunu açabilecek tek toplumsal güç işçi sınıfıdır. Üretim toplumsallaşmasının ifadesi olan işçi sınıfının, üretimin kolektif karakteriyle üretim araçlarının özel mülkiyeti arasındaki çelişkinin çözümünde, fabrikaların, işletmelerin, toprağın, doğal zenginliklerin tüm topluma ait hale gelmesinde, üretim araçlarının sahibi sınıfların aksine kaybedeceği hiçbir şey yoktur; buna karşın ücretli köleliğe son verilmesi, toplumsal adalet, toplumsal eşitlik ve işçi sınıfı demokrasisi şahsında kazanacağı koskoca bir dünya vardır.

MLKP, marksizm-leninizmi temel alıyor. Marksizm-leninizm partimiz için bir dogma veya dönmüş ölü formüller yığını değil, bilimsel bir yol göstericidir. Bu yüzden de MLKP tarihsel ve diyalektik materyalist yönetimi her şeyin üstünde tutuyor. Başka türlü marksist olunamayacağı, dünyanın ve toplumun içinde yaşanan döneme ait soru ve sorunlara marksist-leninist yanıtlar verilemeyeceği bilinciyle hareket ediyor.

Partimiz bilimsel sosyalist öğretinin dünya işçilerinin birliği çağrısına sıkıca bağlı, enternasyonalist bir siyasal güçtür. Dünyanın herhangi bir köşesinde sömürüye, zulme, sömürgeci boyunduruğa, toplumsal ve cinsel eşitsizliğe karşı yürütülen mücadeleyi kendi mücadelesi saymakta, kendi çalışmalarını da uluslararası devrimci savaşımın bir parçası olarak görmektedir.

MLKP kendini amaçlaştıran her türlü sekterliğe ve yabancılaşmaya karşıdır. İşçi sınıfının ve ezilenlerin çektiği siyasal ve toplumsal acılara son verecek devrimci ve sosyalist amaçlar, işçi sınıfı ve halklarımızın özgürlük mücadelesinin geliştirilmesi görevlerine bağlılık, var oluşunun ve kendini üretişinin bunlarla özdeşliği, partimiz için bir ideolojik-ahlaki ilkedir. “Devrimin Zaferi İçin Yaşasın MLKP” şiarı partimizin amaçtan kopmamak görüş açısının yansıtıcılarından biridir.

MLKP, ne bir çevredir, ne şekilsiz bir örgüt, ne de iç hukuktan yoksun veya iç hukuku kâğıt üzerinde kalan bir gruptur.

MLKP, program ve tüzüğünü kabul eden, örgütlerinden birinde yer alan, düzenli biçimde aidatını ödeyen, 18 yaşını doldurmuş, işçi sınıfından ve işçi sınıfı davasını benimsemiş öteki sınıf ve tabakalardan gelen komünistlerin gönüllü birliğine dayanır. Seçilmiş delegelerle toplanan ve

partiyi belirli bir süre yönetmek üzere Merkez Komitesini seçen Kongrelerimiz, program ve tüzük değişikliklerinin yegâne yetkili organıdır. Demokratik merkezîyetçilik ilkesine göre örgütlenen MLKP'nin temel yönetim ve kendini var ediş ilkesi ise kolektivizmdir. Görev ve sorumlulukları ne olursa olsun tüm üyeleri için aynı biçimde işleyen iç hukuku ve gizlilik koşullarının yarattığı tüm güçlük ve engellere karşın işlevsel iç demokrasisiyle MLKP, her renkten düzen partisinden bin kez daha adil işleyen bir demokratik yapıya sahiptir.

MLKP Kime Karşı Ve Ne Uğruna Savaşıyor?

Kapitalist düzenin ve faşist diktatörlüğün bekası adına hazırlanan iddianamenin kalemsözü, çarpıtma, iftira ve cehalet eseri cümleler kurup, “terör” ezberini tekrarlayıp duracağına, birazcık okuma, inceleme ve okuduklarını anlama gayreti sergileseydi, görecekti ki:

Marksizm-leninizmi, bir başka deyişle bilimsel sosyalizmi rehber alan MLKP,

İşbirlikçi tekeli burjuvazinin egemen sınıf, emek sermaye-çelişkisinin temel çelişki olduğu, emperyalizme bağımlı kapitalist sömürü düzenine, İşbirlikçi sermaye oligarşisi ile büyük toprak sahiplerinin bekleliğini yapan ve ABD işbirlikçisi generallerin iktidar ayrıcalığına sahip bulunduğu faşist MGK diktatörlüğüne,

Kürt ulusu üzerindeki inkâra-sömürgeci cendereye,

Ve ABD'nin odağında durduğu emperyalist boyunduruğa karşı,

Özgürlük ve sosyalizm uğruna mücadele etmektedir.

Ne işbirlikçi burjuvazi ve bağlaşıkları, ne de emperyalizm, egemenlik, sömürü ve boyunduruklarından halkoyuyla vazgeçmeyi kabul etmeyecekleri için devrimden başka bir seçenek yoktur.

Halklarımızın faşist bir rejim altında tutulması, ulusal sorun, emperyalist pranga ve Kürdistan'da varlığını sürdüren toprak meselesinin koşulladığı ve bazı antikapitalist önlemleri de kapsayan bir antiemperyalist demokratik devrimle işçi sınıfı ve ezilenlerin politik özgürlüğe kavuşması,

Böyle bir devrimin sonucu olarak da,

İşbirlikçi tekelci burjuvazinin ve büyük toprak sahiplerinin faşist diktatörlüğünün yıkılıp, yerine, demokratik ayrılma hakkının saklı kalacağı iki cumhuriyetten oluşan İşçi-Emekçi Sovyet Cumhuriyetler Birliği'nin kurulması,

Egemen sınıfların zor aygıtlarının dağıtılarak yerine İşçi-Emekçi Sovyetleri'nde örgütlü kitlelerin denetiminde bir halk ordusu ve halk milisinin oluşturulması,

İşçi sınıfı ve ezilenlerin söz, basın, toplantı, örgütlenme ve eylem özgürlüğünün sağlanarak, bunların kullanımının güvenceye alınması, yurttaşlar arasında dil, milliyet, din, mezhep, bölge vb. temeldeki ayrımcılıkların önlenmesi, insan onuruyla bağdaşmayan her tür ceza ve işkencenin yasaklanması,

Kürt ulusu üzerindeki inkârın-sömürgeci boyunduruğun kırılması, Türk ve Kürt halkları arasında tam hak eşitliğinin sağlanması, Kürt halkımızın kendi ulusal devletini kurma ve Kürdistan'ın diğer güçleriyle birleşme hakkının güvencelenmesi; Laz, Çerkes, Gürcü, Abhaz, Ermeni, Rum, Süryani, Arap, Boşnak, Roman ulusal topluluklarımız üzerindeki baskıların ortadan kaldırılması, bütün dil ve kültürlerin gelişiminin teminat altına alınması,

Kadınlarla erkeklerin yasal eşitliğinin eksiksiz biçimde sağlanması, her tür cins ayrımcılığına son verilmesi, kadınların erkek egemen boyunduruğun tüm biçimlerinden kurtuluşu yolunda gerekli ilk temel adımların atılması, çocukları toplumsal bir değer olarak kabul eden ve ev emeğinin toplumsallaştırılmasını hedefleyen politikalarla hareket edilmesi,

Diyanet İşleri Başkanlığı'nın lağvedilmesi, din işleri ile devlet işlerinin birbirinden ayrılması, başta Aleviler olmak üzere kültür-inanç toplulukları ve dinsel azınlıklar üzerindeki baskılara, din ve mezhepler arasındaki ayrımcılık ve eşitsizliklere son verilmesi, dinin kişisel bir sorun olarak ilan edilmesi; dinsel inanç taşıyanların ve taşımayanların bu konudaki özgürlüklerinin garanti altına alınması,

Başta ABD olmak üzere, emperyalist devletlere, uluslararası tekellere, IMF, Dünya Bankası gibi emperyalist aygıtlara olan borç ve yükümlülüklerin iptal edilmesi,

NATO'dan çıkılması, ABD ve NATO'nun üs ve kuruluşlarına el konulması, bütün gizli anlaşma-

ların halklarımıza açıklanması, gizli ve açık yükümlülüklerin kaldırılması,

Emperyalistlerin, işbirlikçi tekelci burjuvazinin, devletin ve devrime karşı savaşacak kesimleriyle sınırlı olmak üzere orta burjuvazinin mülkiyetindeki işletmelere, fabrikalara, taşınmazlara ve diğer zenginliklere el konulması,

Büyük emlak sahipleri ve devletin mülkiyetindeki tüm yapıların, kentsel arazilerin ve büyük iç ve dış ticaretin ulusallaştırılması,

Büyük toprak sahipleri ve devletin mülkiyetindeki tüm toprakların, üretim araçlarının ve diğer zenginliklerin ulusallaştırılması, yarı-feodal ilişkilerin hüküm sürdüğü alanlarda topraksız ve yoksul köylünün toprak talebinin karşılanması,

Küçük ve orta köylülerin bankalara, ağalara, tefecilere ve devlete borçlarının iptal edilmesi, toprakları ve üretim araçları üzerindeki ipoteklerin kaldırılması,

Bütün işçiler için haftada otuz beş saat çalışma ve her yıl bir ay ücretsiz tatil hakkının güvencelenmesi, fazla mesainin tamamen, gece çalışmasının ise zorunlu haller dışında yasaklanması,

Sağlık hizmetlerinin tümüyle parasız hale getirilmesi, geniş çaplı halk sağlığı sisteminin uygulanması,

Tüm emekçileri kapsayan genel bir sigorta sisteminin kurulması, işsizlerin yaşlıların, hastaların korunması, engelli insanlarımızın bakımı, eğitimi, üretken yeteneklerinin geliştirmeleri ve toplumsal yaşama katılımları için gerekli önlemlerin alınması,

Dolaylı vergilerin kaldırılması, işçi ve emekçileri gözetecek tarzda artan oranlı bir verginin uygulanması,

Konut sorunun çözümüne girişilmesi, ulusallaştırılmış konutların öncelikle yoksul ve bakıma gereksinen emekçilerin kullanımına verilmesi,

Doğal ve tarihsel çevrenin korunması,

Bilim, sanat kültür alanlarındaki bürokratik sansürün ve her türlü antidemokratik kısıtlamanın kaldırılması, bilimsel ve ilerici düşünce üretiminin desteklenmesi,

Nükleer, biyolojik, kimyasal ve diğer silahların yok edilmesi, yasaklanması için dünya halkları ve devrimci demokratik barışsever güçleriyle birlikte savaşım verilmesi,

Bölgesel devrimci gelişme olanaklarının değerlendirilmesi, dünya işçi sınıfının ve ezilen halkların devrimci savaşlarının desteklenmesi, Balkanlar, Ortadoğu ve Kafkaslar'da yaşanacak devrimci gelişmelere bağlı olarak, bölgemiz işçi sınıfı ve halklarının birliği politikasının ifadesi olan demokratik ve sosyalist federasyonlar için çaba harcanması, her türlü yayılmacı, şoven siyasetin reddedilmesi, Kıbrıs'ta tüm işgalcilerin çekilmesi, Türk ve Rum halklarının demokratik eşitliğine ve kardeşçe birliğine dayalı bir federasyon kurulması politikası izlenmesi,

Ve burada vurgulamadığımız öteki politik ve toplumsal adımların atılması, partimizin asgari programının çerçevesini oluşturur.

MLKP, devrimin zaferiyle birlikte, işçi sınıfının bilinç, istek ve hazırlığına, yine işçi sınıfının kent ve kır yoksullarına öncülük etme kararlılık ve başarısına bağlı olarak, üretim araçlarının toplumsallaştırılması, insanın insan üzerindeki her tür sömürü ve tahakkümünün, burjuva ideolojinin süre giden etkilerinin ortadan kaldırılması sürecini, bir başka ifadeyle sosyalizmi başlatmayı amaçlamaktadır.

Partimizin sonal amacı ise, dünya ölçeğindeki sosyalist başarılarla bağlı olarak, bilim ve teknolojinin bütünüyle toplum için kullanılmasıyla yaratılacak bolluk koşullarında, insanın işbölümüne kölece bağımlılığının sona erdiği, kafa emeğiyle kol emeği, kentle kır arasındaki karşıtlıkların yok olduğu, kültürün herkesin ortak malı haline geldiği, çalışmanın bir zevke ve yaşamın başlıca gereksinimine dönüştüğü, insanın insanı değil, eşyayı yönettiği, insanlık için sözcüğün eksiksiz anlamında özgürlüğün kazanıldığı, sınıfların, devletin, ulusal çitlerin ortadan kalktığı, sınırsız bir insan kardeşliği dünyası, bilimsel ifadesi ile komünist toplumdur.

MLKP İşçi Sınıfının Öncü Partisi, Ezilenlerin Sesi Ve Yumruğudur

Buraya değin ortaya konulan gerçeklerin açık biçimde gösterdiği gibi, MLKP, Türkiye ve Küzey Kürdistan'ın politik, toplumsal, iktisadi sorun ve çelişkilerinin devrimci bir program temelinde, işçi sınıfı ve ezilenlerin çıkarları doğrultusunda çözülmesi mücadelesi yürüten, tümüyle zorunluluğun koşulladığı nedenlerle yasa dışı ve gizli örgütlenen, içinde hareket ettiği politik

şartların yarattığı sınırlamalar bir yana, sosyalist demokrasiyi, kolektivizmi kendini var ediş yöntemi olarak benimsemiş, tüm üyeleri için geçerli ve demokratik merkezîyetçiliği esas alan bir iç hukuka dayanan enternasyonalist bir devrimci partidir.

İddianamede sığ bir burjuva mantık ve kriminalize bir akılla MLKP'nin "silahlı terör örgütü" ilan edilmesi bütün bu gerçeklerin üzerini örtebilir mi? Şüphesiz örtemez.

Her şeyden önce partimizin "terör örgütü" olduğu iddiasını nefretle reddediyor ve onu iddianame savcısıyla, gayretkeş temsilciliğine giriştiği, ABD emperyalizminin işbirlikçisi faşist rejimin efendilerine iade ediyoruz.

Burada bir kez daha haykırıyoruz ki, MLKP yalnızca "amaçsız şiddet"i, "şiddet için şiddet"i değil, daha da önemlisi ahlaksız ve adaletsiz şiddeti de reddeder. Bu partimizin ideolojik görüşleriyle olduğu kadar, eylemleriyle de somuttur.

İşçi sınıfının bilimsel sosyalizmi rehber alan devrimci partisi olarak MLKP, Türkiye ve Küzey Kürdistan'ın mevcut toplumsal maddi gerçeği koşullarında, özgürlüğe, toplumsal adalete, insani ve onurlu bir yaşama susamış tüm ezilenlerin sesi ve yumruğudur. Partimizin çalışmalarında yer tutan şiddete dayalı eylemler, bütününe yalnızca bir parçasıdır. Ve bunlar süre giden faşist devlet terörünün, sivil faşist saldırganlığın, faşist yasa ve yasakların, ABD başta olmak üzere emperyalist terörün yarattığı politik şartların bir sonucudur. Birazcık dikkatle incelendiğinde bile kolayca görülebileceği gibi, MLKP'nin başvurduğu şiddet, gerek amaçları, gerek hedefleri gerekse de yöntemleriyle zorunlu, meşru ve ahlakidir.

Ne var ki, iddianame burjuva egemen sınıfın gözlükleriyle baktığı için, olaylar ona bambaşka gözükmektedir.

İddianamenin 48. sayfasında yer alan "örgütün silahlı mücadele anlayışı" başlıklı üç kısa paragraflık bölümün giriş cümlesi şöyledir:

"MLKP örgütü proletarya diktatörlüğünün kurulmasının ancak şiddet yoluyla gerçekleşebileceğini, bunun da temel amacının silahlı mücadele olduğunu savunmaktadır."

Savcı Hacıosmanoğlu'nun kurduğu cümle Türkçe dersinden sınıf geçme yeteneğinde olmamak kadar, Partimizin konuyla ilgili düşün-

cesini yansıtma veya özetleme bakımında da olabilecek en kötü örneklerden biridir.

Çünkü her şeyden önce MLKP'nin stratejisi ve programı doğrudan bir işçi sınıfı diktatörlüğü öngörmüyor. Partimiz, bugün, işçi sınıfı öncülüğünde kent emekçi, yoksul bölüklerinin, küçük mülk sahiplerinin, kın küçük, orta ve topraksız köylüsünün, Kürt ulusunun, ezilen cins olarak kadınların, baskı altındaki mezhep ve ulusal toplulukların, faşist zulüm ve emperyalist boyunduruktan acı çeken tüm ezilenlerin değişik taleplerini de kapsayan bir programı uygulayacak işçi-emekçi iktidarı için mücadele ediyor.

İkincisi, partimizin güncel, dönemsel, politik sorunlara bağlı olarak devrimci şiddete başvurusu ile halklarımızın silahlı ayaklanması arasında iddianame savcısının kurmaya çalıştığı türden, “devrim zora dayalı olarak gerçekleşir, öyleyse derhal silahlı mücadeleye girişelim” gibi kaba bir ilişki yoktur. Silahlı ayaklanma siyasi mücadelenin en üst biçimidir. Süre giden devrimci çalışmalar içinde zor araçlarına başvurmak ise politik faaliyetlerin biçimlerinden sadece biridir.

Partimizin bu görüşlerine, neden siyasi mücadelenin en üst biçimi olarak silahlı halk ayaklanması yerine barışçı bir seçenek tercih edilmiyor sorusu sorulabilir.

Peki neden?

İşbirlikçi tekelci burjuvazi, sömürücü egemenliğinden gönüllü vazgeçmeyeceği ve başta ABD olmak üzere emperyalist kan emiciler boyunduruklarının kaderini halklarımıza teslim etmeyecekleri, devrimi en yoğun karşıdevrimci şiddete dayanarak engellemek, ezmek isteyecekleri için, işçi sınıfı ve ezilenlere de bunu silahlı biçimde alt etmek dışında bir seçenek kalmıyor. Bu nedenle de partimiz, bir “silahlı halk ayaklanması”nı kaçınılmaz veya zorunlu görüyor. Şayet sömürücü azınlık ve emperyalistler egemenlikten ve boyunduruktan halkoyuyla vazgeçecek olsalardı, kuşkusuz ki, halklarımızın silahlı zoruna hiç mi hiç gerek kalmazdı. O koşullarda zorun meşruiyetinden bahsedemezdik.

Ne var ki, insanlık tarihi bugüne değin, sömürücü bir azınlığı oluşturan egemen sınıfların ekonomik-toplumsal ve siyasal ayrıcalıklarından gönüllü vazgeçişlerinin, bir başka sınıfın egemen olacağı yeni bir ekonomik-toplumsal düzen ve siyasal yapı kurulması için kenara çekilmesi-

nin herhangi bir örneğini sunmadı. 20. yüzyılda “barışçıl değişim” strateji ve denemeleri, Şili’de Allende ve Unidad Popular örneğinde olduğu gibi, bırakınız toplumsallaştırmayı, ciddi bazı ulusallaştırmalara girişildiğinde bile, ABD tarafından teşvik edilen, sahiplenilen faşist devlet zoruyla ezildiler. Ülke, kan gölüne çevrildi.

Yeni bir ekonomik toplumsal düzen için, iktidar değişiklikleri bir yana, burjuva sınıfa karşı işçi sınıfının ciddi ekonomik-demokratik haklar elde etme mücadelesi bile burjuva terörle bastırıldı. İşte, 8 saatlik iş günü savaşımının militan öncüsü ABD işçi sınıfının, 18. yüzyılın son çeyreğinde 1 Mayıs’a ve 8 Mart’a esin kaynağı olan mücadeleleri. ABD burjuvazisinin bunlara yanıtı ne olmuştu? Silahlı zorla bastırmak, oluk oluk işçi kanı akıtmak, hareketin önderlerinin idamı..

Aynı ABD, taleplerin içeriğinin daha ileri bir muhtevaya kavuştuğu durumlarda, örneğin, öncesi bir yana, son altmış yılda, yeni sömürgeci boyunduruğuna karşı, ulusal özgürlük ve toplumsal kurtuluş için ayağa kalkan orta ve Güney Amerika ile Asya ve Afrika halklarına karşı en vahşi kıyıcılık örneklerini sergileyerek 12 milyondan fazla işçinin, köylünün, gencin, kadının, çocuğun katledilmesi pahasına egemenliğini devam ettirmek istedi.

Türkiye ve Kuzey Kürdistan gerçeğine baktığımızda da görüyoruz ki, bırakalım devrimi, işçilerin, ezilenlerin yeni bir ekonomik-toplumsal düzen isteklerini, mevcut kapitalist düzen çerçevesindeki bazı önemli siyasi iktisadi, toplumsal talepler bile, birçok durumda silahlı zorla engellenmiştir.

Her ulusun hakkı olan siyasi kaderini tayin hakkı şurada kalsın, Türk burjuvazisinin, özerklik gibi devlet sınırları içinde gerçekleşecek bir ulusal demokratik talepte bulunduğu dahi, Kürt halkımıza cevabı ne olmuştur? “Peki, tamam, tüm siyasal güçlerin özerklik talebi lehine ve aleyhine ajitasyon, propaganda serbestliği içinde çalışmaktan altı aylık sürenin sonunda Kürt kentlerinde referanduma gidilecek ve çoğunluğun isteği neyi gerektiriyorsa o yapılacaktır” mı denmiştir, yoksa bu istek derhal reddedilmiş ve talebin arkasında duran politik öncüler ve halk, askeri yöntemlerle ezilmesi lazım gelen asiler ilan edilmiş ve 1938’e değin, “olaylar” bu şekilde mi cereyan etmiştir? Biliniyor ki, ikinci şekilde davranılmıştır.

Keza ABD destekli ve ABD hizmetlisi 12 Mart ve 12 Eylül faşist cuntalarıyla devrimci hareketi zorun her biçimiyle ezmek bir yana, burjuva devlet, aynı dönemlerde, işçi sınıfının ve ezilenlerin kazanılmış demokratik hak ve özgürlüklerini de zor yöntemleriyle bastırmanın çıplak örneklerini sergilemiştir.

12 Mart cuntasının elebaşlarından Memduh Tağmaç, “sosyal uyanış ekonomik gelişmeyi aştı” diyerek işbirlikçi burjuvazinin görüşlerini özetleyivermişti. Yine aynı dönemde, burjuvazinin sözcüleri, 61 anayasasının kimi demokratik hak ve özgürlükler bakımından topluma bol geldiğini açıklıyorlardı. Her iki mesele de çözüldü. Peki nasıl? Faşist 12 Mart darbesiyle!

Faşist 12 Eylül generalleri cunta yönetimini ilan ettikten sonra, işbirlikçi kapitalistlerin sözcülerinden, Tekstil patronu Halit Narin “şimdiye kadar işçiler güldü biz ağladık, şimdi gülme sırası bizde” diyor, Vehbi Koç darbe şefi Evren’e yazdığı mektup sendika ve grev yasalarının nasıl olması gerektiğini bildiriyordu. Yönetime el koyduklarını açıklar açıklamaz ilk işlerinden biri olarak, süre giden grevlerin yasaklandığını, sendikal faaliyetlerin durdurulduğunu açıklayan Amerikancı generaller, darbenin 35. günü kıdem tazminatını sınırlayan, ellili günlerinde ise emeklilik için gerekli çalışma süresini kadınlarda 20 yıldan 25 yıla, erkeklerde 25 yıldan 30 yıla yükselten kanunları çıkardılar! Ki onlar aynı zamanda 12 Mart darbecilerinin daralttığı anayasayı, hala geniş olduğu düşüncesiyle, baştanbaşa yeniden daralttılar! Ve tüm bunlar deyim yerindeyse tankın ve süngünün kudretiyle gerçekleşti!

Bir kısmını daha önce sıraladığımız ve düzinelerce örnekle çoğaltılabilecek böylesi gerçeklere karşın iddianamede “silahlı terör” üzerine laflar edilirken, burjuvazinin, emperyalistlerin dizginlerinden boşanmış ahlaksız ve adaletsiz şiddetinden, bir başka ifadeyle teröründen hiç söz edilmemesi, iddianame cephesinin genel olarak zor araçlarıyla ya da şiddetle değil, işçilerin, ezilenlerin şiddetiyle sorunlu olduğunu gösteriyor.

Şaşmıyoruz. Ne de olsa yeni bir durum sayılmaz.

Devam edelim.

İşçi sınıfı ve ezilenler politik özgürlük için veya yeni bir ekonomik-toplumsal düzen kurmak üzere iktidarı almaya giriştiklerinde, sömürücü bir azınlığı oluşturan egemen sınıfların ve em-

peryalist efendilerinin silahlı zoruyla karşılaşacakları deneylerle sabit ve sınıf mücadelesinin mantığında verili olduğundan, partimiz, o gün geldiğinde bir “silahlı halk ayaklanmasının kaçınılmaz olacağına bilincindedir ve görüşünü açıkça ortaya koymuştur. Bu tutum, gerek tarihsel, gerekse siyasal bakımdan meşhurdur.

Ne var ki, MLKP’nin bugünkü politik çalışmalarında yer yer başvurduğu devrimci şiddetin, iktidarın alınması için girişilecek başkaldırı “gününün”, “anının” koşullarının “silahlı halk ayaklanması”yla izah edilmesi, iddianamenin saçmalığı veya yazıcılarının siyasal rejim adına gerçeklerden duyduğu korkunun ifadesidir.

Ki, partimizin fikir ve eylemleriyle birazcık temas edildiği durumlarda bile iddianame derhal iç tutarsızlık görüntüleri sergilemeye başlamaktadır. Örneğin 48. sayfada deniyor ki:

“MLKP örgütü ülkenin bir iç savaşa gittiği tespiti yaparak bu dönemde kitleleri ayaklandırmak, onlara önderlik edebilmek amacıyla silahlı mücadele hazırlıklarının bir an önce yapılmasını hedeflemektedir. Bununla birlikte MLKP örgütü silahlı eylemlerin sadece bir propaganda aracı olarak görülmesine, sadece duygusallık temelinde eylemlerin güvenlik güçlerine yönelik bir intikam hareketine dönüşmesine karşı çıkmaktadır.”

Bunlar iddianame savcısının “terör örgütü” demagojilerinden sonraki kısmi itiraflarıdır. Düpedüz politik bir mücadeleye işaret etmektedir. Fakat sorunu içeriklendirme ve formüle etme tarzı yine de keyfilik, bilgisizlik ve çarpıtma ile karakterize olmaktadır.

Gerçekte MLKP’nin “silahlı halk ayaklanması” sorunundan ayrı biçimde, devrimin hazırlık dönemindeki politik çalışmalarının bir parçası olarak devrimci şiddete başvurmasını ve kitlelerin öncü bölüklerine, politikanın gerektiği hallerde zor araçlarıyla yürütülmesine hazır olma çağrısında bulunmasını koşullayan nedir?

Faşist bir rejim altında yaşıyor olmak, devletin emperyalistlerden destek alan yasal ve yasa dışı militarist güçlerinin sistematik şiddet uygulaması, sivil faşist çeteler eliyle yürütülen terör, faşist yasa ve yasaklar, en ağır insanlık suçlarını işleyen devlet görevlilerin korunması, ödüllendirilmesi ve devrimin ilerleyişini durdurmak için burjuvazinin iç savaş yöntemlerine başvurması, işçi sınıfı ve ezilenlerin grup ve kitle karakterli

devrimci şiddetini koşullamaktadır. Bugün, “parlamentar demokrasi” etiketi taşıyan, oysa gerçekte anayasal, yasal, kurumsal, kadrosal yapısı ve ideolojisiyle faşist bir rejim hüküm sürüyor. Kürt halkının inkârı ve sömürgeci boyunduruk bu faşist rejimi daha da katılaştırıyor.

İşbirlikçi sermaye oligarşisinin ABD destekli bu faşist MGK diktatörlüğü, işçilerin ve ezilenlerin yalnızca söz, basın, örgütlenme, toplantı, eylem ve ulusal kaderini tayin özgürlüğünü engellemekle kalmıyor, aynı zamanda onların uyanışını ve mücadelesini engelleyebilmek için bir devlet politikası olarak provokasyonlara, katliamlara, işkenceye, gözaltında tecavüzlere, sokaklarda, evlerde yargısız infazlara, gözaltında kaybetmeye, hapishane katliamlarına başvuruyor. Gözaltı uygulamasını bir şiddet yöntemine dönüştürüyor. Yasal ve demokratik çalışma yürüten partileri, grupları, bireyleri, basın mensuplarını fiziki saldırılar, yasaklamalar, polis komploları, ideolojik hasımlığa dayanan tutuklamalar cenderesine alıyor. İşçilerin ve ezilenlerin mevcut demokratik hakları temelindeki grev, direniş ve gösterilerini, yeni haklar elde etme mücadelelerini dayanışma amaçlı veya adalet talepli eylemlerin; 1 Mayıs ya da Newroz gibi kutlamalarını gaz, tazyikli su, cop, süngü, kurşun, gözaltı ve öldürmelerle bastırma politikası izliyor.

İşkenceciler, tecavüzcüler, yargısız infazcılar, gözaltında kaybedenler, kelle ve kulak avcıları, kitle eylemlerini kana bulayanlar, işledikleri ağır insanlık suçlarına karşın, bırakalım görevden alınmayı, tutuklanmayı, hiç değilse, mevcut yasaların gerektirdiği hapis cezalarına çarptırılmayı, tersine korunuyor ve terfi ettiriliyorlar. Güncelliği nedeniyle iki örnek verelim. 16 Mart 1978’te Beyazıt Meydanında devrimci ilerici, öğrenci kitlesinin üzerine bomba atılması, 8 gencin katledilmesi ve onlarcasının yaralanmasındaki payı bilinen dönemin komiser yardımcısı Reşat Altay, işkenceci ve yargısız infazcı olarak ünlendiği sonraki on dokuz yılın ardından 19 Ocak 2007’de Hrant Dink’in öldürülmesinin yolunu açık tutan Trabzon “İl Emniyet Müdürü”dür! Aynı biçimde 26 Eylül 1999’da Ulucanlar hapishanesinde 10 devrimci tutsağın katledilmesine ve birçoğunda da kalıcı fiziki tahribatlara yol açan saldırının yönetiminden sorumlu Albay Ali Öz, bu kez Hrant Dink’in katlini teşvik eden ve kolaylaştıran Trabzon “İl Jandarma Komutanı” olarak karşımızdadır! Böylesi

suçların ve suçluların listesi birkaç klasör olarak tutabilir! Ki, fotoğraflarından küçük bir kare Susurluk’ta deşifre olmuştur.

Resmi devlet güçleri eliyle yürütülenler dışında, gizli örgütlenen ve kuruluşu ABD emperyalizmi eliyle gerçekleştirilmiş kontrgerillaya bağlı birimlerin tertiplelediği 1 Mayıs ‘77’den Sivas katliamına, Maraş katliamından Şemdinli’ye, Uğur Mumcu, Musa Anter, örneklerindeki faili meçhullerden Gündem gazetesinin bombalanması ve Gazi katliamını başlatan provokatif saldırıya değin pek çok katliam ve provokasyon, faşist rejimin politik mücadele tarzının bir parçasıdır.

İşbirlikçi burjuvazi ve devleti adına işçi sınıfı ve ezilenlerin mücadelelerine, onların öncü güçlerine, yöneltilmiş şiddetin yürütücülerinden biri de sivil faşist parti ve örgütlerdir. 60’lı yıllarda komando kamplarından ve İsrail eğitimlerinden geçerek halkın kanını dökmeye başlayan, 70’li yıllarda Malatya, Maraş ve Çorum’da kontrgerilla güdümünde katliamlara girişen, binlerce cinayet işleyen, bugün MHP ve BBP’de teşkilatlı sivil faşist çeteler, ‘90’lı yıllar boyunca olduğu gibi, günümüzde de, okullarda, mahallelerde, işçi havzalarında, kent merkezlerinde halklarımızın devrimci, antifaşist, yurtsever kadın ve erkeklerine, devrimci demokratik mücadeleye, işçi grev ve direnişlerine, devrimci aydınlatma çalışmalarına karşı silahlı, satırlı, saldırılar, linç provokasyonları ve değişik şiddet araçları ve yöntemleriyle seferber edilmektedir. Hrant Dink’in ve Hristiyan dininden insanların uğradıkları vahşi katliamlara değin çeşitli tipten saldırılarda tetikçiler bu sivil faşist grup içinden seçilmektedirler. Ki, Abdullah Çatlı ve M. Ali Ağca bu fotoğrafın tanınmış iki kanlı yüzüdür.

Burjuva devletin resmi militarist güçleri, kontrgerillası ve sivil faşist kesimleri eliyle yürüttüğü sistematik şiddete, 90’lı yıllarda mafya çeteleri biçiminde yeni bir aparat daha eklenmiştir. Çoğunu, 70’li yıllarda faşist örgütlenmelerde yer almış kişilerin yönettiği bu mafya çetelerinin MİT ve JİTEM’le bağı ise Alaattin Çakıcı ve Sedat Peker örneklerinde gizlenemez durumdur. Sözü edilen tipten çeteler, diğer faaliyetleriyle birlikte emekçi semtlerde uyuşturucu, kumar, kadın bedeninin satılması ve haraç işlerini yürüterek bir yandan yozlaştırma ve çürütme politikasının gereklerini yerine getirirken, aynı anda özellikle işçi ve lümpen gençliği bu çeteler içinde teşkilatlayarak devrimci ve yurtsever

güçlerin üzerine salmakta, kontrgerillanın uzantısı haline getirmektedir.

Bütün bunların dışında, sermaye ve faşizm, Türkiye ve Kuzey Kürdistan'daki kimi ulusal, mezhepsel farklılıkları, gerici saflaşmaların ve bu içerikteki gerici iç savaşların aracı haline getirme, böylelikle de işçi sınıfı ve ezilenlerin bir bölümünü yedekleyerek devrimin önünü kesme, devrimci mücadeleyi bastırma taktikleri izliyor.

Faşist diktatörlük, burjuvazi-işçi sınıfı, faşizm-halk, ezen-ezilen gibi açık sınıfsal ve siyasal karşıtlıklara dayalı toplumsal saflaşmaları geri plana itmek için, ihtiyaç duydukça, Türk-Kürt, Alevi-Sünni, laik-şeriatçı biçiminde gerici saflaştırmalarla işçi sınıfının ve halklarımızın birliğini parçalamaya, Türk işçi ve emekçilerini yedeği hale getirmeye, Kürde, Aleviye saldırı adı altında, genel olarak ilerici, antifaşist ve devrimci hareketi ezmeye çalışıyor. Türk işçi ve emekçileri, sömüren-sömürülen, halk-faşizm, ezen-ezilen saflaşmalarıyla ayağa kalktıklarında Kürt işçi ve emekçi kardeşleriyle omuz omuza olacakken, egemenlerin Türk-Kürt saflaştırması tuzağına düştüklerinde, faşizmin ırkçı-şoven cephesinin bir eklentisine dönüşüyorlar.

Son 40 yılın deneylerinin ortaya koyduğu gibi devrimimiz ilerleyebilmek için sermaye ve faşizmin politikayı silahlarla sürdürdüğü bu türden gerici iç savaşlar engelini aşmak sorunuyla yüz yüze gelecektir.

Bütün bu konularda ABD emperyalizminin ve Siyonist İsrail devletinin sunduğu işkence, suikast, kitle katliamı, yalana dayalı psikolojik savaş eğitimleri, kontrgerilla örgütlenmesi yöntemleri ve öteki destekler de unutulmamalıdır.

Ortaya konulan politik koşullar altında, faşist yasa ve yasaklarla ellerinin kollarının bağlandığı yetmiyormuş gibi, devletin resmi ve yasa dışı güçlerinin, sivil faşist ve çete aparatlarının dolaysız baskı ve şiddetine maruz kalan işçi ve ezilenlerin, onların devrimci öncülerinin zor araç ve yöntemlerine başvurması hem meşru bir savunma hali, hem de siyasal mücadele haklarını kullanmaları için bir zorunluluktur.

Bunun düzeyi ve yoğunluğu faşist rejimin ve aparatlarının uyguladıkları şiddete, faşist yasa ve yasakların çapma, işkence, yargısız infaz, tecavüz gözaltında kayıp, kitle katliamı ve halklarımızı zulümden sorumlu olanlara ne yapıp yapılmadığına bağlıdır.

Partimizin ufukta bir ayaklanma yokken veya bir ayaklanma başlatma amacı taşımaksızın, henüz devrimin hazırlık döneminde şiddet araçlarına başvurmasının nedenleri, içeriği ve çerçevesi budur.

MLKP'yi "terör örgütü" olarak suçlayan gülünç iddianamenin eylemler bölümü incelendiğinde bile bu durum kolayca anlaşılabilir.

45 ve 45. sayfalar arasında partimizin sözüm ona "seksiyonlarını" anlatan uydurmalarla dolu bölümde "Kızıl Müfrezeler" başlığı altında şöyle denmektedir.

"Kızıl Müfrezelerin ilk önemli eylemi İstanbul ilinde 16.03.1995 tarihinde Bağcılar Polis karakoluna yönelik roketatarlı saldırı eylemidir."

İddianamede eylem tarihini doğru yazma becerisi gösterilememiş ama bunun herhangi bir önemi yok. Asıl problem, eylemin halklarımıza açıklanan gerekçeleri üzerinden hiçbir tartışma yapılmamış oluşudur. Oysa bu, eğer haklıysa, iddianame savcısı Ali Cengiz Hacıosmanoğlu'na partimizin "terör örgütü" olduğunu kanıtlanma şansı verirdi. Elbette aynı şey diğer eylemler içinde geçerli. Acaba neden böyle bir yöntem kullanılmıyor? Gerçeğin gücünden neden korku duyuluyor?

İddianame savcısının sözleriyle, "Kızıl Müfrezelerin bu ilk önemli eylemi'ne biraz yakından bakalım.

MLKP 19 Mart 1995 tarihli bir bildiriyle, 18 Mart akşamı Bağcılar 100. Yıl Kemalpaşa Karakolu'nun, Gazi ve Ümraniye katliamlarını planlanıp yöneten işkenceci polis şeflerinin ve katillerinin görevden alınıp yargılanması talebini ortaya koymak için lav atılarak tahrip edildiğini, şayet görevden alma ve yargılama olmazsa katil sürülerine yönelik eylemlerin süreceğini duyurmuştur.

Burada şu soruya da cevap gerekiyor: Neden bir başka hedef değil de, Bağcılar 100. Yıl Karakolu?

Partimizin bildirisi okunduğunda görüleceği gibi, bu karakol, o dönem bölgenin işkenceleriyle ünlenmiş polis merkezidir!

MLKP lavı, herhangi bir resmi kurum değil, işkence yapıldığı ayyuka çıkmış bir binaya atmış; bunu lav atmak veya askeri bir eylem yapmak gibi kendinde amaçlar için değil, ilk olarak

Gazi ve Ümraniye katliamlarının yürütücüleri karşısında, halklarımızın, ezilenlerin kendilerini savunma haklarının bir gereği, İkincisi on binlerin taleplerine kulaklarını tıkayan, işkence ve katliam politikasını sürdüren, kontrgerillanın provokatörlerini, Gazi-Ümraniye katliamlarının faillerini koruyan hükümete devrimci adaleti etkili biçimde hatırlatmak için gerçekleştirmiştir. O nedenle de partimizin bildirisinde 18 Mart eylemi ve aynı çerçevede gelişebilecek, politik tutumlar, “tamamen meşru, ahlaki ve zorunlu” olarak nitelenmiştir.

Eğer devletin kontrgerilla çetelerinin 12 Mart gecesi Gazi Mahallesi’nde Alevi halkımızdan insanların gidip geldiği kahvehaneleri tarayıp provokatif bir katliama girişmeleri, devletin resmi güçlerinin bu durumun üzerine gitmek yerine, saldı ve katliamı protesto için sokaklara dökülen ve 13 Mart’ta on binlere ulaşan işçilerin, kadınların, gençlerin, emekçilerin üzerine kurşun yağdırıp Gazi ve Ümraniye’de 18 insanımızı katletmesi, onlarcasını yaralaması meşruysa, kan dökücülüğe dur demek, faşist katillerin görevden alınmasını ve yargılanmasını istemek için devrimci şiddet kullanılması bin kez meşrudur. Üstelik de faşist rejim ahlaksız ve adaletsiz bir şiddet kullandığı için “terörcü” sıfatını fazlasıyla hak etmektedir.

Şimdi soruyoruz: Halklarımızın değişik yaşlardan on sekiz kadın ve erkek evladının, on sekiz işçi ve ezilenin katledildiği bu saldırıların sorumluları ve failleri açık seçik ortadayken mahkeme süreçlerinden bir kaçının tutuksuz yargılanması ve cezasız bırakılması dışında bir sonuç çıkmış mıdır? Ve bu durum salt Gazi-Ümraniye katliamına has değil de, devletin resmi güçlerince politik ve sosyal nedenlerle işlenen tüm ağır insanlık suçları için geçerliyse işçilerin ve ezilenlerin adaleti devrimci şiddetle aramaya başlamalarında şaşırtıcı bir şey olabilir mi?

Burada yeri gelmişken şu sorunu da ortayaoyalım:

1995 Mart’ından sonra, İstanbul’un valileri ve faşist polis şefleri, partimizin 12 Mart gecesinden başlayarak Gazi provokasyonunun boşa çıkarılmasındaki, günlerce süren Gazi ayaklanmasındaki, keza bu faşist tertip ve cinayete karşı İstanbul’da ve öteki kentlerde kitle eylemleri geliştirmesindeki payını, işkence merkezlerinden Bağcılar 100. Yıl Karakolu’na lavlı saldırısını bir türlü hazmedemediler. Suçüstü yaka-

lanmalarının, halk düşmanı planlarının bozulmasının intikamını almak için ellerinden ne geliyorsa yaptılar. Bunlardan biri iddianamede partimizin içinde “aktif bir biçimde yer aldığı ve polise silahlı saldırıda bulunduğu” söylenen Gazi ayaklanmasının ardından 21 Mart 1995’de Hasan Ocak yoldaşın kaçırılıp işkenceyle katledildikten sonra gözaltında kaybedilmesi oldu. İkincisi aynı dönemdeki yoğun gözaltılar ve ağır işkencelerdi. Üçüncüsü ise aşağılık bir psikolojik savaş yöntemi olarak, bu dosyadaki belgelerde de görüldüğü gibi, partimize ait olduğu iddia edilen kalaşnikof marka silahların “12 Mart 1995 gecesi kahvehanelerin taranmasıyla ilgisinin olup olmadığına anlaşılması için balistik incelemeye gönderilmesi” gibi sözler, uygulamalardır. 1995’ten başlayarak, işkencehanelerde bu rezil yöntemleri yüzlerine çarpıldığı halde, görülüyor ki aynı kontrgerilla taktiklerini sürdürmeye devam ediyorlar. Şüphe yok ki, Gazi provokasyonunun boşa çıkartılıp faşizmi vuran bir silaha çevrilmesini, yine aynı biçimde gözaltında kaybetme politikasının, hem de suçüstü biçiminde deşifre edilip diktatörlüğün kanlı yüzünün gözler önüne serilmesini hazmedemeyecek ve unutamayacaklardır. Bundan kontrgerillanın faşist ve alçak psikolojik savaş yöntemleriyle kurtulamayacaklardır. Burada provokatif yalanlarını bir kez daha yüzlerine çarpıyoruz. Partimize bu tarzda dil uzatanların hesabını vereceklerini unutmamalıdır.

Bu parantezden sonra konumuza devam ediyorumuz.

Partimiz Hasan Ocak yoldaşın kaçırılması üzerine değişik mücadele yöntemlerine her tür protesto biçimine başvurarak, bu yiğit komünistin gözaltında olduğunun halklarımıza açıklamasını istemiş, faşist polis şefleri, vali, İçişleri Bakam ve hükümet önce kulaklarını tıkamış, sonra Hasan’ın devletin elinde olmadığını iddia etmişlerdir. Bu koşullarda partimiz bir yandan silahsız mücadele biçimleriyle Hasan Ocak yoldaş şahsında faşist rejimin gözaltında kaybetme politikalarına karşı sesini yükseltmeye devam ederken, bir yandan da bazı şiddete dayalı biçimlere başvurmaya girişmiştir. Sözü edilen devrimci şiddet yöntemleri “terörizm” olarak nitelendirilemez. Tersine, eğer bir insan devlet güçleri tarafından kaçırılıyor, devlet binalarında işkenceden geçiriliyor, katledilip ormanlık bir alana atılıyor, polisteki parmak izi kaydına rağmen

sözüm ona kimliği saptanamayıp kimsesizler mezarlığına gömülüyor ve tüm bunlar inkâr ediliyorsa, gözaltında kaybetmelere karşı yürütülen politik mücadelenin devrimci şiddeti kapsamı meşrudur, ahlakidir ve zorunludur. Eğer gözaltındaki oğlunun katledilmesini önlemek için çılgık çılgıca derdini anlatmaya çalıştı diye ak saçlı bir ana ve devrimciler tutuklanırken, o sırada Hasan'ın katledilmesinden sorumlu olanlar, ağır bir insanlık suçu işleyenler hakkında soruşturma bile açılmıyorsa, orada devrimci şiddet bir hak haline gelmiştir. Partimizin eylemlerinin içeriği de bundan ibarettir. Ve her birinin de ahlak ve adalet gücü yüksektir. Örneğin Hasan Ocak yoldaşın cansız bedenine henüz ulaşılmamışken, “sağ aldımız sağ istiyoruz” haykırışının bir parçası olarak İstanbul Karaköy’de çok katlı otopark ve yine İstanbul’da Star televizyonu otoparkının araçlar içinde yerleştirilen bombalarla gerçekleştirilen eylemlerde, mekân özelliklerine rağmen tek bir insanın burnu kanamamışsa, bunun biricik nedeni, yeterli süre öncesi bu alanların yetkililerine bomba konulduğu için otoparkların boşaltılmasının telefonla bildirilmiş olmasındandır. Bu haklı eylemlerde ahlak ve adalet böyle cisimleşmiştir. Tüm bunlar MLKP’nin 1995’ten itibaren işçi sınıfı ve ezilenlere yaptığı açıklamalarda ve yayınladığı belgelerde açık olduğu halde, işkenceci katilleri, gözaltında kaybedenleri ve böyle bir çarkı döndüren devleti değil de, partimizi “terör eylemleri yapmak”la itham eden iddianame savcısı faşist rejimin adalet anlayışını da gözler önüne seriyor.

Durum, MLKP’nin 2005 sonrası üstlendiği ve iddianameye konu olan 37 devrimci şiddet eyleminde de test edilebilir.

Bu eylemlerin politik-ahlaki içeriği nedir? Adalet titizliği nedir? Meşruiyetleri, haklılıkları nasıldır?

Savcı Hacıosmanoğlu’nun 6 Haziran 2005’ten başlayarak 8 Eylül 2006’ya kayıtlara geçtiği 7 yazılama, bazıları bombalı 41 pankart asma, 14 gösteri, 4 molotoflama ve 37 bombalama eylemi mevcut. Bunların dışında, Fakirlerin ve Ezilenlerin Silahlı Kuvvetleri, kısa adıyla FESK tarafından, üstlenilmiş 24 bombalama da listeye dahil edilmiş. (Ayrıca üstleneni olmayan, fakat nedense iddianame yazıcısının MLKP’nin hanesine eklemek istediği biri pankart asma olmak üzere, 4 itham var.)

FESK’i şimdilik tartışma dışı tutarak, Partimizin

üstlendiği belirtilen söz konusu eylemlere baktığımızda görüyoruz ki, bunların tümü işçi sınıfı ve ezilenlerin politik ve toplumsal gündemleriyle sıkı sıkıya bağlıdırlar, iddianamedeki verilere göre, eylemlerin konulan şöyledir:

Özelleştirmeler, gecekondu yıkımları, genel sağlık sigortasına dair yeni yasa tasarısı, işten atmalar, iş cinayetleri, sivil faşist grupların saldırıları, linç provokasyonları, Şemdinli’de bir kontrgerilla biriminin bombalı suikastte suçüstü yakalanmasının ardından yapılan adalet talepli halk gösterilerine vahşi saldırılar, öldürmeler, bir grup yurtsever gerillanın savaş hukukunun bile suç saydığı kirlı savaş yöntemleriyle katledilmesi, Diyarbakır halkının kitlesel gösterisine saldırı ve bu esnada dört çocuğun katledilmesi, F tiplerindeki hücre-tecrit terörü, ölüm orucu gönüllülerin şehit düşmesi, Dersim Mercan Vardisi’nde aralarında parti genel sekreteri devrimci yoldaşımız Cafer Cangöz’ün de bulunduğu 17 MKP yöneticisi ve militanının vahşice katledilmesi, Ankara’da devrimci yoldaşımız Eyüp Beyaz’ın elleri kelepçeliyken katledilmesi, 19 Aralık hapishaneler katliamı ve 1996 ölüm orucu şehitlerinin anılması, Fransa varoşlarında ayaklanan göçmen gençliğin haklı taleplerinin desteklenmesi, Irak işgalcilerinin, süren emperyalist vahşeti ve Filistin halkına yönelik Siyonist İsrail saldırı ve katliamları.

İddianamenin verileri tam bir tablo oluşturmaya yetmese de gerçeği anlamamız bakımından ortaya bir fotoğraf çıkıyor.

Görüldüğü gibi partimizin eylem konularını o süreçte işçi sınıfının ve ezilenlerin sorun, talep ve özlemlerini yansıtan gündemler oluşturuyor. MLKP’nin politik nefes alışveriş biçimi veya politik mücadele anlayışı bu fotoğraftan bile çok iyi anlaşılabilir. Nitekim savcı Hacıosmanoğlu çarpıtarak da olsa iddianamenin 47. sayfasında bu gerçeği şöyle ifade ediyor:

“Son yıllarda gerçekleştirilen eylemlerde kamuoyunun gündemini meşgul eden konulan seçen MLKP terör örgütü”!

İddianameye imza koyan Ali Cengiz Hacıosmanoğlu’na hatırlatmak isteriz ki, MLKP, yalnızca “son yıllarda” değil, tüm varlık dönemi boyunca “kamuoyunun gündemini meşgul eden konular” hattında politik faaliyet yürütmüş ve eylemler gerçekleştirmiştir. Çünkü partimizin işçi sınıfı ve ezilenlerin talepleri ve özlemlerinden, onla-

rın, sömürüden zulümden, yoksulluktan, işsizlikten emperyalist boyunduruktan inkâr ve sömürgecilikten kurtuluşu uğruna mücadeleden başka bir varlık sebebi yoktur.

Şu halde MLKP'nin siyasal faaliyetlerinin, eylemlerinin konusu olan sorun ve taleplere dair, savcının "bunları istismar ediyorlar" demeye çalışan, bir başka ifadeyle, sanki işçi sınıfının ve ezilenlerin sorun ve talepleri eylemleri koşullamıyor da, eylem yapmak isteyen MLKP buna bahane arıyor tarzındaki gülünçlükleri ve kapitalist düzen adına duyduğu sınıfsal korku dışında bir sözü yoktur. Partimizi azgınca suçlayanların düştüğü bu durum olsa olsa, MLKP'nin devrimci çalışmalarının meşruiyetini kanıtlar.

Peki, iddianamede bir yıllık dönem kapsamında sıralanan eylemler içindeki MLKP'nin üstlendiği 37 bombalama içeriği bakımından haklılık kadar, hedefleri ve zarar görenler vb. bakımından da ahlak ve adalet ölçülerini gözeten bir nitelikte midir? Bu açıdan meşruiyetlerine gölge düşürecek bir durum mevcut mudur?

Esası itibarıyla, faşist rejimin, sivil faşist grupların ve tek tek patronların işçi sınıfına ve halklarımıza saldırıları, katliamları, işten atma gibi sosyal zulmü, demokratik hakların kullanımının zorbalıkla engellenmesi nedeniyle gündeme gelen, işçilerin, ezilenlerin savunma hakkı ve adalet istemi kapsamındaki ve de hedef alınmayan tek bir insanın bile burnunun kanamadığı bu 37 eylem, içeriğindeki haklılık kadar, ahlaklı ve adaletli oluşlarıyla da meşru bir politik mücadelenin yansıtıcısıdır. Bırakın içerikte haklı oluşu, sonuçları itibarıyla ahlak ve adaletin dikkatle gözetilmesini, işçi sınıfı ve ezilenlerden özür dilemeyi gerektirecek, istem dışı, insan kusuruna veya teknik sorunlara bağlı tek bir hata bile söz konusu değildir. Bütün bunlar iddianamede gizlenemez durumdadır.

Görüldüğü gibi silahlı halk ayaklanması veya iç savaşın gerektireceği ihtiyaçlarla iddianame savcısının kurduğu türden bir ilişkisi bulunmayan, partimizin devrimin hazırlık dönemindeki siyasi çalışmalarının bileşenlerinden biri olan devrimci şiddet eylemleri tümüyle politik-askeri niteliktedir. Ve bu politik-askeri eylemler haklılık, ahlak ve adalet gibi güçlü bir mayayla yoğrulmuşlardır.

Bu karartılamaz gerçeklik karşısında, iddianamede partimiz ve devrimci şiddet eylemleri için

kullanılan ve burjuva ikiyüzlülüğün ifadesi olan "terör eylemleri", "terör örgütü" gibi kavramlar gerçeğin karşısında öylesine gülünç ve zavallıdır ki fazla söze gerek bırakmıyorlar.

Ve daha önemlisi bilinmelidir ki, işçi sınıfı ve ezilenlerin öncü kesimleri MLKP'yi bu eylemlerinden ötürü değil, devrimci şiddet biçimlerini daha etkin, daha yoğun ve daha zengin tarzda kullanma düzeyi sergilemediği için eleştirmiştir. Onların böyle düşünmesine, böyle hissetmelerine yol açan şey, tanık oldukları, maruz kaldıkları veya herkes gibi her gün yeni bir örneğini izledikleri devlete, sivil faşistlere ve burjuvalara ait faşist-gerici şiddetin ve sonu gelmez adaletsizliklerin çapından, yoğunluğundan başka ne olabilir ki?

Faşist Rejim MLKP'ye Neden Saldırıyor?

İşçi sınıfının öncüsü, ezilenlerin sesi ve yumruğu olarak, daha güçlü bir ideolojik kavrayış, yeni bir politik zihniyet ve kadrosal nitelikte kuruluşunu ilan ettiği günden itibaren MLKP, faşist rejimin sistematik saldırılarına maruz kaldı. Genç işçi yoldaşımız, partimizin onur üyesi Erdal Balcı 4 Kasım 1994'te Birlik mücadelesinin zaferini ve partimizin kuruluşunu duyuran bir pankartı asarken polis tarafından katledildi. Rejim bu açık yargısız infaza karşın katilleri korudu. Böylelikle ne tutuklandılar, ne de haklarında dava açılıp bir hapis hükmü verildi.

Partimizin kuruluşunun henüz ikinci ayı dolmamışken yaşanan bu katliamdan itibaren işkence, kaçırma, gözaltında kaybetme, taciz ve tecavüz, sokaklarda kurşunlama başta olmak üzere siyasi rejimin faşist terörü on dört yıldır hiç durmadı.

Gözaltında kayıptan işkenceye, polisin tek yanlı saldırısından polisle çatışmalara, trafik kazası görünümü suikasttan devletin yol açtığı ölüm oruçlarına, Gazi ve Ümraniye katliamlarından hapisane katliamlarına, 1 Mayıs '96 katliamından savaş hazırlıklarına değin pek çok biçimde, Partimiz, kurucu kongremiz delegeleri, kurucu Merkez Komite üyeleri ve kurucu üyeleri de içinde olmak üzere onlarca üyesini, taraftarını, sempatanını şehit verdi. MLKP'nin ilk ölüm-süzü Erdal Balcı ve ilk kadın ölümsüzü Şengül Boran şahsında şehit yoldaşları ve tüm devrim şehitlerini saygıyla anıyoruz. Anılarına ve ideallerine bağlı kalmaktan ve bağlı kalacak oluştan onur duyuyoruz.

Söylememe bile gerek yok ki, yüzlerce yoldaşımızın maruz kaldığı işkencelerden ve işkenceyle katletme dâhil, vurguladığımız devlet cinayetlerinden tek bir kişi tutuklanmadı. Bir tek kişi hüküm giymedi.

Faşist rejim geride kalan on dört yıl içinde birçok kez “büyük, daha büyük ve en büyük operasyonlarla!” merkez komitemizi “ele geçirdiğini”, partimizi “çökerttiğini”, MLKP’nin “bir daha doğrulamayacağını” ilan etti!

8 Eylül 2006’dan sonra da aynı nakarat yinelen-di!

Besbelli ki, partimizin işbirlikçi tekelci burjuvazi ve faşizme, inkâra, sömürgeciliğe ve emperyalizme karşı mücadelede işçi sınıfı ve ezilenlerle kurduğu bağların, onları seferber etme yeteneğinin gelişimi, politik savaşım kapasite ve gücünün büyümesi, mücadelenin değişik biçimlerini kaynaştırma başarısının artması ve bunların içinde devrimci şiddetin ayırt edici bir özellik olarak kendini göstermesi diktatörlüğü telaşlandırmış, ürkütmüştür.

İddianameden ve İstanbul Valisi Muammer Güler’in sözlerinden anlaşılacağı gibi, son saldırı planı ve hazırlığı 2004 yazında, NATO toplantısının ardından yapılmıştır.

İddianameye göre:

“MLKP terör örgütü, 2002 yılında gerçekleştirdiği 3. Kongre ile illegal alan faaliyetlerine ağırlık vermiş ve son yıllarda diğer sol terör örgütlerine göre daha aktif bir eylem grafiği çizmeye devam etmiştir.

Son yıllarda gerçekleştirilen eylemlerde kamuoyunun gündemini meşgul eden konuları seçmiştir.”

Bu değerlendirme, rejimin saldırısının, iddianamedeki keyfilik ve kinin nedenini ve mahkeme sürecinin hedefini, amacını da ortaya koymaktadır.

Sermaye ve faşizm adına konuşanlara, iddialarda bulunanlara söyleyeceğimiz şudur:

MLKP’nin devrimci çalışmalarından ve gelişminden duyduğunuz endişe ile partimize duyduğunuz derin sınıf kini isabetlidir!

MLKP komünist hareketin rönesansıdır. Bu, kendini en somut haliyle, politika yapış tarzında gösterir. Partimiz kendiliğindencilikle hesaplaşma yolundan devrimci iradeyi, idare-i masla-

hatçılık karşısında devrimci atılım ruhunu, kendine dönüklük ve partinin amaçlaştırılması yerine partinin araçsallaştırılmasını, yılmaksızın tekrar tekrar kitlelere gidişi ve nihayet kitlelerle birlikte mücadeleyi esas alarak ilerlemiştir. Politik önderlik anlayışında ve politik mücadele tarzındaki bu zihniyet değişimi, MLKP’nin öncü partiden önder partiye yürüyüşünün ve önderlik iddiasının temel dayanağıdır.

Evet, doğru, 2002-2006 döneminde MLKP çarpıcı biçimde öne çıktı. Hızlı bir gelişim gösterdi. Politikanın egemen sınıflar arasında bir orta oyununa dönüşmesine müdahale ederek, işçi sınıfı ve ezilenlerin siyasal pratiğini geliştirmeye çalıştı. Siyasal toplumsal, iktisadi bütün sorun ve gündemlere komünist bir perspektiften müdahale etti, işçi sınıfı ve ezilenlerin sorunlarını gündem haline getirmek için kampanyalar, etkinlikler düzenledi. Bütün mücadele araç ve biçimlerini kullanarak, ezilenlerin savaşımında ve ön saflarında konumlandı. Kitle mücadelesinin yolunu açmak, potansiyel enerjinin harekete geçmesini sağlamak için öncü çıkışlara girişti. Politik refleks yeteneğinin gelişmesi ve müdahale düzeyinin niteliksel yükselişi için arayış ve çabalarını süreklileştirdi. Politik kitle çalışmasından, onlar arasında derin kökler salma ısrarından ve yorulmaksızın tekrar tekrar kitlelere gitmekten, kitlelerle birlikte politikaya doğru ilerlemeye yöneldi.

SEKA, Seydişehir ve TEKEL işgal ve direnişlerinden iş cinayetlerine ve işten atılmalara değin işçi mücadelesinin bir parçası oldu. 4857 sayılı kölelik yasasından GSS’ye, sendikasız sigortasız çalışmadan faşist sendikalar ve grev yasalarına kadar bir dizi sorunda sınıfsal kazanımlar için işçileri aydınlatmaya ve harekete geçirmeye dönük kampanyalar düzenledi. Omuz verdiği, parçası olduğu veya önderlik ettiği tekil işçi direniş ve mücadelelerini genel grev genel direniş yönünde ilerletmeye çalıştı.

Emekçi semtlerdeki konut yıkımı saldırılarına karşı halkın seferber edilmesinde, mücadeleye atılmasında öne çıktı. Devrimci kitle şiddetine öncülük etti, barikat başlarından eksik olmadı. Yıkım saldırısı tehdidi altındaki ayrı ayrı emekçi semtlerin birleşik mücadelesi için çaba harcadı. Faşist rejimin emekçi semtlerinde geliştirdiği çürütme ve yozlaştırma uygulamalarına, uyuşturucuya, çeteciliğe karşı eylemler ve kampanyalar örgütledi. Sivil faşistler ve polis hizmetin-

deki çeteler eliyle yürütülmek istenen provokasyon ve saldırıların karşısına dikildi.

Paralı eğitime, YÖK'e, harçlara, soruşturmalara, ÖSS'ye, yozlaştırmaya ve çeteleştirmeye, üniversite ve liselerdeki polis terörüne, sivil faşist saldırılara, barınma sorununa ve anadil yaşağına karşı mücadelede öğrenci gençliğin mücadelesinin öncü dinamiklerinden biri oldu.

Kadınların demokratik mücadelesinin büyümesi, kadın kurtuluş hareketinin gelişmesi için inatçı çalışmalar sürdürdü. Kadınlara uygulanan şiddete, yasalardaki ve sosyal yaşamdaki eşitsizliklere, toplumsal baskılara, sınıfsal ve ulusal nedenlerle bu baskı ve eşitsizliklerin bir kat daha ağırlaşmasına, kreş ve barınma evleri sorunlarının çözümüne değin bir dizi konu etrafında mücadeleler yürüttü.

Kürt halkının ulusal kaderini tayin hakkı için ajitasyon ve propagandayı aksatmayan partimiz, Kürt ulusal demokratik hareketinin inkarcı ve faşist sömürgeci saldırılara karşı direniş ve mücadelesine omuz vermekten bir an bile geri durmadı. İnkâr ve imhaya, ırkçı-şoven linç saldırılarına, Şemdinli ve Amed örneğindeki katliamlara karşı mücadelenin tüm biçimleriyle sokaklarda yerini aldı. Türk halkımızın şovenizmle zehirlenmiş kesimlerini gerçeklerle yüzleştirmek için aydınlatma çalışmaları ve kampanyalar örgütledi. Emekçi çözüm düşüncesinin gelişmesi için mücadele etti.

Halklarımızın adalet talebi, işçi sınıfı ve ezilenlerin demokratik hak ve özgürlük, istemleri için değişik biçimlerde politik pratikler sergileyen partimiz, faşist içeriklerinin muhafazası temelinde yenilenen "terörle mücadele yasası" ve "ceza infaz kanunu" taslaklarına kaşı etkin mücadeleler yürüttü. Söz ve düşünce hakkına vurulan, basın yasası, 301 ve öteki prangaların kırılması için siyasi aktiviteler düzenledi.

1 Mayıs'da, Newroz'da, 8 Mart'ta Irak'ın işgaline karşı eylemlerde, Filistin ve Lübnan halklarıyla dayanışma gösterilerinde, Afganistan ve Lübnan'a asker gönderilmesi karşısında militan kitle gücüyle işçi sınıfı ve ezilenlerin komünist sesi ve haykırışı oldu. Dünya halklarının değişik mücadeleleriyle dayanışma eylemleri örgütledi.

Emperyalizmin askeri örgütü NATO'ya ve İstanbul'daki toplantısına karşı mücadelenin sürükleyici gücüydü. Faşizmin aldığı bütün ön-

lemlere ve koyduğu yasaklara karşın NATO'culara, en başta da Bush ve ABD emperyalizminin öteki elebaşlarına devrimci bir karşılama hazırladı. Türkiye'nin işbirlikçilerden ve savaş çıkırtkanı alçaklardan ibaret olmadığını göstermede öncü bir pratik sergiledi. Emperyalistleri ve işbirlikçi faşist rejimi çaresiz bırakan bu mücadele süreci, dünya halklarının nezdinde halklarımızın itibar ve saygınlığını yükseltti.

Tüm bunlardan ötürüdür ki, partimize karşı sistematik saldırılarına hiç ara vermeyen diktatörlük, NATO toplantısının ardından saldırılarının çapını genişletti ve düzeyini yükseltti.

Şaşmıyoruz ama yine de vurgulamak gerekiyor ki, Bush'u karşılama kuyruğunda avuçlarını CIA ajanlarına kontrol ettirmeyi normal görenler, uşaklıkta ve onursuzlukta sınır tanımayanlar, dünya halklarının düşmanı NATO'ya karşı yürütülen mücadeleyi ve bu nedenle efendileri karşısında düştükleri aczi sindiremediler. Emperyalistlerin direktifleri ve teknik desteğiyle partimize karşı saldırıya geçtiler.

Biz buna aldırılmıyoruz. MLKP faaliyetlerinin bütününde olduğu gibi NATO toplantısı sürecinde de, devrimci hareketin en iyi geleneklerinin öğrencisi ve kararlı sürdürücüsü olarak, Denizlerin, Mahirlerin, İbrahimlerin emperyalizme karşı yükselttikleri mücadele bayrağının güvenli ellerde dalgalandığını göstermekten onur duydu. Emperyalizmin işbirlikçisi sömürü düzeni ve faşist rejim tarih önünde Denizlerin, Mahirlerin, İbrahimlerin yoldaşlarını yargılama hakkına sahip değildir. Partimizin tarihsel ve siyasi haklılığını hiçbir güç, hiçbir yasa gölgeleyemez.

Partimize karşı saldırılara girilerek, örgütsel olarak onu bilmem kaçınıcı kez çökerttiğini ilan ederek, yalana dayalı psikolojik savaşla işçi sınıfını ve halklarımızı aldatmaya kalkarak, MLKP'nin devrimci örgütlenme çalışmalarının gelişiminden, elde ettiği başarılarından öğrenme, özleştirme ve pratik etkinlik temelinde kendini yenilemesinden intikam almaya, partimizin önderlik yönelimini boğmaya kalkanlar hüsrana uğrayacaklarını bilmelidirler.

MLKP militanlarını katledebilir, tutsak edebilir, çalışmalarını bir dönem için şu veya bu nedenle bir ölçüde zayıflatabilirsiniz, fakat işçi sınıfının ve ezilenlerin taleplerinin, özlemlerinin ve düşlerinin; kapitalist sömürüye, faşizme, inkarcı sömürgeci cendereye, kadınlara vurulan erkek

egemen prangalara, toplumsal adaletsizliklere ve emperyalist boyunduruğa karşı özgürlük ve sosyalizm bayrağı olan MLKP'yi durduramazsınız.

Nitekim 8 Eylül 2006'dan sonraki faşist psikolojik savaş propagandalarının aksine, işçi sınıfı ve halklarımız, Türkiye ve Kuzey Kürdistan ve dünyanın değişik ülkelerinden devrimciler, anti-faşistler gördüler ki, MLKP sınıfsal ve toplumsal mücadelenin ön saflarında çarpışmayı sürdürmektedir.

İşçi direnişlerinden emekçi semtlerdeki barikalara, işsizliğe, yoksulluğa, paralı sağlığa, mezarda emekliliğe karşı mücadeleden demokratik hak ve özgürlükler için savaşıma, emekçi kadınların yükselttiği protestolardan gençlik eylemlerine, sivil faşist saldırılara karşı barikat ve yumruk olmaktan devlet terörünün karşısına dikilmeye, Kürt halkımızın ulusal demokratik talepler uğruna mücadelesinden kirli savaşa karşı eylemlere, Irak ve Filistin halkıyla omuz omuza durmaktan değişik enternasyonalist mücadelele-

re değin partimizin iradesi, sesi ve gücü kendini 8 Eylül 2006'dan sonra da ortaya koydu ve böyle devam ediyor.

İddianamenin arkasında duran sömürü düzeninin ve faşist rejimin egemenleri ve onların emperyalist efendileri MLKP kâbusu görmekten kurtulamayacaklardır.

Sınıf mücadelesinin yasaları işlemeye devam ediyor. Savaşım sürüyor. Zafer özgürlük, adalet, halklara eşitlik bayrağını yükseltenlerin olacak, işçi sınıfı ve ezilenler kazanacaktır.

Yaşasın İşçilerin ve Ezilenlerin Özgürlük Mücadelesi!

Yaşasın Türk ve Kürt Halklarının Eşitliği ve Kardeşliği!

Kahrolsun Kapitalist Sömürücüler ve Faşist Zalimler! Kahrolsun Emperyalistler!

Yaşasın Devrim!

Devrimin Zaferi İçin Yaşasın MLKP!

Türkiye’de Hapishaneler Sorunu Devrimci Tutsakların Mücadele Perspektifleri Ve Talepleri

Avrupa Özgür Tutsaklarla Dayanışma Komitesinin 24-25 Mayıs'ta Köln'de toplayacağı Uluslararası Siyasi Tutsaklarla Dayanışma Konferansına Türkiye hapishanelerinden komünist tutsaklar adına sunulan tebliği yayımlıyoruz.

Türkiye Cumhuriyeti devletinin hapishaneler politikası bir ‘zindan’ politikasıdır. Osmanlı İmparatorluğundan mirastır. Kemalist Cumhuriyet, Osmanlı devletinin yönetim zihniyetini ve mekanizmalarını miras olarak devralmıştır. Cumhuriyet rejiminin gelişen ihtiyaçları doğrultusunda Osmanlı devlet geleneğini “modernleştirerek” sürdürmüştür. Ceberut devlet, otoriter yönetim tarzı ve teknikleri Türkiye Cumhuriyeti devletinin zindan politikasının arka planını oluşturmaktadır.

TC’nin Osmanlı’dan miras alıp geliştirdiği zindan politikasının özü şiddetle uslandırmak ve pişman ettirmektir. Şiddet ve güçle ezmek, korkutmak, yıldırma, terbiye etmek ve kişiyi teslim almak yegâne amaçtır. Pişman ve tövbe ettirmek, intikam almak ve devlete biat etmeyi sağlamak faşist diktatörlüğün infaz ve zindan politikasının yön verici “devlet aklı” ve pratiği olagelmıştır.

Sömürgeci faşist rejimin zindan politikalarına her dönem damgasını vuran öge, şiddet olmuştur. Bu gerçeklik kimi dönemler çıplak ve vahşi terör biçimleriyle belirmiş, uygulanmış; kimi dönemler ise, şiddet içerilmiş yasalar marifetiyile pratikleştirilmiştir. Türkiye Cumhuriyeti, ha-

pishanelerde uyguladığı işkence, katliam vb. şiddet pratikleriyle tüm dünyada nam salmış bir devlettir.

Ceberut Osmanlı devletinde olduğu gibi, cumhuriyet devleti de siyasi muhaliflere ve devrimcilerle her zaman daha özel zindan politikaları uygulamıştır. Kutsal kabul edilen devlete karşı mücadele yürüten devrimciler en tehlikeli “suçlular” görülmüşlerdir. Dolayısıyla en sert ve acımasız biçimlerde cezalandırılmışlardır. Siyasi suç, siyasi tutsak/adli tutuklu-hükümlü ayrımı Cumhuriyet rejimi tarihi boyunca iki ayrı zindan politikası olarak belirginleşmiş, derinleşmiş ve kurumsallaşmıştır. İki ayrı hukuk ve cezalandırma mekanizması hep işlemiştir. Osmanlı devletinin siyasi muhaliflerini adalarda, kalelerde, kuyularda, özel zindanlarda tutma ve cezalandırma politikası, mirasçısı TC devleti tarafından da sürdürülmüştür ve sürdürülmektedir. Siyasi tutsaklar, her dönem ayrımcı ve özel bir devlet politikasına tabi tutulmuşlardır.

Öte yandan Kemalist Cumhuriyet rejimi Kıta Avrupası’nın kimi hapishane, ceza ve infaz rejimlerinden de yararlanmıştı. Faşist devletin zindan politikasını tahkim edecek her türlü Batılı yeniliği, modern infaz tekniğini almış ve kullanmıştır.

Siyasi/devrimci tutsaklara karşı faşist diktatörlüğün zindan politikaları belli tarihsel süreçlerdeki pratiklerle şekillenmiştir. Özellikle 12 Mart 1972 ve 12 Eylül 1980 askeri faşist darbeleri

işbirlikçi Türk egemen sınıflarının ve onların devletinin politik tutsaklara karşı zindan politikalarını esaslı bir biçimde uyguladıkları, geliştirip biçimlendirdikleri dönemlerdir. Hapishaneler politikasını şekillendiren ve belirleyen asıl kurum ise başından bu yana ordu olmuştur.

12 Eylül askeri faşist rejimi politik tutsaklara karşı en kapsamlı zindan politikalarının uygulanmasıyla ve hapishaneler politikasının köklü bir değişime uğratılmasıyla kendinden önceki dönemlerden belirgin olarak ayrılmaktadır. 12 Eylül faşist rejimi hapishaneler politikasında ve tarihinde yeni bir dönemi başlatmıştır.

Bu dönemde devrimci tutsaklar, siyasi muhalifler, rejim düşmanı hastalıklı kişiler olarak görülmüştür. Dolayısıyla hastalıklı kişilerin düzeltilmesi ve iyileştirilmesi faşist mantığıyla hapishaneler birer zulüm laboratuvarı haline getirilmiştir. Nazi toplama ve işkence kamplarına benzer yoğun ve sistematik işkence, askeri kurallar ve yaptırımlar, zorla marş söyletme, ideolojik eğitim yaptırma, Tek Tıp Elbise (TTE) giydirme, tıbbi ve sosyal deneyler için kobay olarak kullanma, yeni hapishane modelleri (Özel Tıp Hapishaneler-1983), pişmanlık ve itirafçılık yasaları, infaz yasaları ve 'cezaevleri mevzuatları' vd. kapsamlı ve bütünlüklü uygulamalar, 12 Eylül rejiminin zindan politikasını oluşturmakta ve resmetmektedir.

12 Eylül zindan politikaları Davutpaşa (İstanbul) Diyarbakır, Mamak ve Metris hapishanelerindeki insanlık dışı ve vahşi uygulamalarla doruğuna varmış ve simgeleşmiştir. Diyarbakır Hapishanesi'nde uygulanan siyaset aynı zamanda sömürgeci Türk ırkçılığının ve ayrımcılığının yalın bir ifadesidir. TC'nin Kürt ulusuna yönelik geleneksel devlet tavrının somut bir yansımasıdır. Asimilasyoncu ırkçılık (ulusal kimliği ret ve inkâr etme) Diyarbakır Hapishanesi zulüm uygulamalarında tüm berraklığıyla açığa çıkmıştır.

12 Eylül hapishaneler politikası iki aşamalı olarak 1991'e kadar acımasızca uygulanmıştır. Birinci evre 1984'e kadar sürmüştür. Toplama kamplarının işkence, ölüm ve insanlık dışı uygulamalarıyla tam bir kuralsızlıkla, sınır tanımazlıkla yürütülmüştür. 1984'ten sonra bu şiddet politikası yasal çerçeve içine alınarak hukukileştirilmiştir. Şiddet içerilmiş faşist yasa ve hukuk kurumsallaştırılmıştır. Siyasi tutsakları hedefleyen ayrı/ özel infaz yasası, Özel Tıp Hapishaneler ve TTE'nin devreye sokulması dö-

nemi zindan politikasının ayırt edici gerçekleridir/özellikleridir.

12 Eylül rejiminin kurumsallaştırdığı infaz sistemi felsefesi tutsakları devlet düşmanı, hasta ve iyileştirilmesi gereken kişiler olarak gördüğü için tutsakların rehabilitasyonunu amaçlamıştır. Rehabilitasyon kavramı bu dönemin infaz ve ceza sisteminin anahtar kavramı olmuştur. Rehabilitasyona dayalı infaz anlayışı 12 Eylül rejimi tarafından Avrupa'dan alınmıştır.

12 Eylül zindan politikası arkasında devasa ve ürkütücü bir vahşet tablosu bırakmıştır. Onbinlerce tutsak işkencelerden geçirilmiştir. Yüzlerce tutsak bu vahşet cıngılında hayatını kaybetmiş; yine yüzlercesi sağlığını yitirmiş ve sakat kalmıştır. Hapishane operasyonları ve katliamların ilk örnekleri de 12 Eylül askeri faşist rejiminin açtığı vahşet çağında yaşanmıştır. Hapishanelerde yapılan sistematik işkence, baskı ve operasyonlarda onlarca tutsak öldürülmüştür.

12 Eylül zindan politikalarına karşı, devrimci tutsaklar da direnişte yeni çığırklar açmıştır. Faşist barbarlığa karşı kahramanca direniş örnek ve gelenekleri yaratmıştır. Ölüm Orucu eylemi bir direniş biçimi olarak ilk kez bu dönemde hayata geçirilmiştir. 1981, 1982 ve 1984'e Diyarbakır Hapishanesinde, 1984 yılında İstanbul Metris ve Sağmalcılar Özel Tıp Hapishanelerinde Ölüm Orucu eylemi yapılmıştır.

1990'lı yıllar faşist diktatörlüğün zindan politikasında değişimlerin yaşandığı yeni bir dönemi ifade etmektedir.

Faşist diktatörlük bu alanda kendini yeniden tahkim etmiş ve yoluna devam etmiştir.

1991 yılında yasalaştırılan Terörle Mücadele Yasası (TMY) zindan politikasındaki temel değişimin de adresi, kaynağıdır. TMY kapsamlı ve kompleks bir yasa olarak devrimci muhalefete karşı yargılama, ceza ve infaz politikalarını birleştirmiştir. TMY, Batı Avrupa'da 1970'lerde Almanya (RAF), İngiltere (IRA), İtalya (Kızıl Tugaylar) ve Fransa'da siyasi tutsaklara karşı gündeme getirilen ve uygulanan tecrit tipi hapishane ve infaz politikasını benimsemiştir. Türkiye Cumhuriyeti devleti Avrupa'dan tecrit politikası ve deneyimini ithal etmiştir. 1991'deki TMY tecrit-hücre hapishane ve infaz politikasını tecrit etmiş ve yasalaştırmıştır. Rehabilitasyon kavramında ifadesini bulan infaz felsefesi "yüksek güvenli hapishane" ve tret-

man kavramına dönüşmüştür. Yeni zindan politikası tecrit ve tretman esaslı kurgulanmıştır.

Tecrit-tretman sistemi önce var olan Özel Tip ve E Tipi Hapishaneler üzerinden uygulamaya sokulmak istenmiştir. Ancak hapishanelerde bulunan binlerce yurtsever ve devrimci tutsağın direnişi ve mücadelesi, faşist devlete istediği politikayı uygulama imkânı tanımamıştır. 1992-2000 yılları faşist rejimle devrimci tutsaklar arasında hapishaneler cephesinde çok sert çatışmaların yaşandığı tarihi kesit olmuştur.

1992'den itibaren devrimci tutsaklar zindanlarda mevzilerini genişletmeyi, inisiyatiflerini ve etkinliklerini artırmaya başlamıştır. Faşist devlet, hem yeni benimsediği tecrit-tretman politikasının alt yapısını oluşturmak ve uygulamak; hem de zindanlarda giderek kaybettiği otoritesini yeniden kazanmak ve hapishanelerde devrimci tutsakların örgütlü varlığını ortadan kaldırmak için, sürekli katliamcı operasyonlara başvurmuştur. Hapishaneler adeta 'iç savaş'ın ön cephelelerinden biri haline gelmiştir.

1995 yılı bu anlamda tam bir kırılma/dönüm noktasını ifade etmektedir. 21 Eylül 1995'te Buca Kapalı Hapishanesinde, 13 Aralık 1995 ve 4 Ocak 1996'da Ümraniye E Tipi Hapishanesinde katliam operasyonları yapılmıştır. 21 Eylül Buca Hapishanesi katliamında üç devrimci tutsak katledilmiş, 39 devrimci tutsak yaralanmıştır. Devlet tutsaklara gaz bombaları, tazyikli su, demir çubuklar, kalaslar ve coplarla saldırmıştır. Ümraniye E Tipi hapishanesine yapılan katliam saldırısında ise 4 devrimci tutsak katledilirken 40 tutsak yaralanmıştır. Bu saldırıların hemen akabinde Eskişehir Özel Tip Hapishanesi siyasi tutsakları birbirinden yalıtım amacıyla yeniden devreye sokulmuştur. 6 Mayıs 1996'da Adalet Bakanlığı yayımladığı bir genelgeyle Eskişehir Özel Tip Hapishanesi üzerinden tecrit sistemine geçiş hamlesini yapmıştır.

Stratejik niteliği olan bu taktik saldırıya devrimci tutsaklar 20 Mayıs 1996'da Ölüm Orucu direnişiyle karşılık vermiştir. 69 gün süren Ölüm Orucu direniş eyleminde 12 devrimci tutsak yaşamını kaybetmiştir... Onlarcası Wernicke Korsakoff hastalığına yakalanarak bedensel-ruhsal bütünlüğünü yitirmiş ve sakat kalmıştır. 1996 Ölüm Orucu eylemiyle devrimci tutsaklar devletin Eskişehir Özel Tip Hapishanesi ve 6 Mayıs Genelgesiyle uygulamak istediği tecrit-tretman saldırısını yenilgiye uğratmıştır.

Ölüm Orucu direnişinden kısa süre sonra, 24 Eylül 1996'da sömürgeci faşist devlet Diyarbakır E Tipi Hapishanesi'nde Kürt devrimci tutsaklara saldırmıştır. Cumhurbaşkanı Süleyman Demirel'in Diyarbakır'ı ziyaret ettiği günde asker, gardiyan ve polis birlikleri Diyarbakır hapishanesinde devrimci tutsaklara jop, kalas, demir çubuk, beysbol sopalarıyla saldırarak 10 devrimci tutsağı katletmiştir. Devrimci tutsaklar linç edilerek, kafaları bedenleri parçalanarak vahşice katledilmişlerdir. Bu vahşi katliamda 23 tutsak ağır biçimde yaralanmıştır. Yaralı tutsaklar hiçbir tedavi yapılmadan başka hapishanelere sürgün-sevk edilmiştir. Sürgün-sevk sırasında da saldırılar ve işkenceler sürmüştür. Diyarbakır zindan katliamını protesto etmek için Bayrampaşa Kapalı Hapishanesi'nde 3 Kürt devrimci tutsak kendini yakmıştır.

'96 Ö.O direnişiyle ve ağır bedellerle devletin uygulamak istediği tecrit sistemi püskürtülmüştür. Ancak devlet tecrit ısrarından vazgeçmemiştir. Bu aşamadan itibaren kapsamlı bir saldırı hazırlığına girişmiştir. AB'nin finansmanı ile bir yandan F tipi hücre-tecrit hapishaneleri inşa edilirken öte yandan hapishanelere operasyon ve diğer saldırılar sürdürülmüştür.

21 Eylül 1995'te Buca katliamıyla başlatılan, Ümraniye E Tipi ve Diyarbakır E Tipi katliamlarıyla sürdürülen operasyonlara 26 Eylül 1999'da bir yenisi daha eklenmiştir. Ankara Ulucanlar Hapishanesi'ne saldıran devlet 10 devrimci tutsağı daha vahşice, işkencelerle katletmiştir. Bomba, kurşun, kalas, demir çubuk ve coplarla yapılan bu katliamda 30 devrimci tutsak ağır biçimde yaralanmıştır. Çok sayıda tutsak el, kol, göz gibi organlarını kaybetmiş ve sakat kalmıştır. 1999 sonu ve 2000 yılı başlarında operasyonlar İslamcı tutsakları da kapsayarak gelişmiştir. Metris E Tipi ve Bandırma Özel Tip hapishanelerine yapılan operasyonlarda 1 kişi ölümlen çok sayıda İslamcı tutsak da yaralanmıştır. 7 Ocak 2000'de Bandırma ve Özel Tip Hapishanesi'ne yapılan katliamcı operasyon 2000 yılının ilk operasyonudur. Ve yıl boyunca devrimci tutsaklara karşı operasyonlar devam etmiştir.

5 Temmuz 2000'de Burdur E Tipi Hapishanesi ve 26 Temmuz 2000'de Bergama Özel Tip Hapishanesi'ne yapılan operasyonlarda devrimci tutsaklar işkencelerden geçirilmiştir. Katliamı hedefleyen bu operasyonlarda onlarca tutsak

ağır biçimde yaralanmıştır. Burdur E Tipi Hapishanesi'ne yapılan operasyonda Veli Saçılık adlı devrimci tutsağın kolu iş makinesiyle koparılmıştır. Bir çöplüğe atılan kopuk kol sokak köpeklerinin ağzında ve Burdur sokaklarında bulunmuştur. Burdur E Tipi operasyonunda Sadık Türk adlı tutsağın kafatası kırılırken bir kadın tutsağa da floresan lambayla gardiyanlar tarafından tecavüz edilmiştir.

1995-2000 yılları arasında yapılan katliam operasyonlarında ve diğer saldırılarda, devrimci tutsakların tedavilerinin engellenmesi sonucunda 30'un üzerinde devrimci tutsak vahşice ve kasıtlı olarak katledilmiştir.

Bir Dönüm Noktası: 19-22 Aralık 2000 Hayata Dönüş Katliamı

19 Aralık 2000 tarihi zindan politikasında ve tarihinde yeni bir dönüm noktasıdır. 19 Aralık 2000 tarihine gelirken devlet F tipi tecrit hapishanelerine karşı içeriden ve dışarıdan yükselen eylemli itiraz ve mücadelelere en sert biçimlerde saldırdı. Hapishanelerde katliamcı operasyonlar yapılırken dışarıda işkence, dayak, gözaltı ve tutuklamalarla F tipi tecrit hapishanelerinin yolu döşeniyordu. 20 Ekim 2000'de F tipi hücre hapishanelerine karşı üç devrimci örgüte mensup tutsaklar tarafından Ölüm Orucu eylemi başlatıldı.

Bu aşamada devrimci tutsaklar arasında taktik bir ayrışma yaşandı. Ölüm Orucu direnişini ve taktiğini reddetmeyen 8 devrimci parti ve örgüte mensup tutsaklar; sürecin dışarıdaki kitle mücadelesiyle birlikte yükseltilmesini, sürece SAG (Süresiz Açlık Grevi) eylemiyle başlanmasını, operasyon saldırılarına karşı barikat savaşlarıyla direnilmesini ve nihayetinde zorla F tiplerine şevkler gerçekleştiğinde, F tiplerinde Ölüm Orucuna başlanmasını öngörüyordu. 8'li platform olarak anılan devrimci parti ve örgütler 19 Aralık öncesinde sürece SAG olarak başlamış operasyonlara karşı barikatlarla direnmiş ve F tiplerinde Ö.O direnişini yükseltmiştir.

F tipi hücre hapishanelerine karşı devrimci tutsakların Ö.O ve açlık grevi eylemleri sürerken dışarıda demokratik kamuoyu tepkisi büyüyordu. Devlet aydın, sanatçı ve milletvekilleri arabuluculuğuyla tutsaklarla görüşüp kamuoyunu aldattı. 1 yıldır tatbikatlar yaparak hazırladığı katliam operasyonunun koşullarını olgunlaştırdı.

19 Aralık 2000'de F tipi tecrit hapishanelerini açmak için saldırıyı başlattı.

19 Aralık 2000 tarihinde 23 hapishaneye eş zamanlı olarak katliam operasyonları gerçekleştirildi. Adı Hayata Dönüş konulan katliam operasyonlarında 8 bin kişilik asker ve polis gücü kullanıldı. Yakarak, iş makineleriyle yıkarak, linç ederek, işkenceyle 28 devrimci tutsak katledildi. TC bu operasyonda kimyasal silah dahil her türlü savaş ve saldırı gücünü kullanmıştır. Onlarca tutsak Hayata Dönüş katliamında ağır yaralar aldı. Kimileri çeşitli organlarını kaybetti, sakat kaldı.

Devrimci tutsaklar daha önceki katliam operasyonlarına karşı olduğu gibi 19-22 Aralık saldırısına da kahramanca bir direnişle cevap verdiler. Barikat direnişleri ve feda eylemleriyle karşı koydular. Faşizmin gücüne ve vahşetine boğun eğmediler. Hapishanelerindeki köklü ve güçlü direniş geleneklerini daha da ileri taşıdılar.

F tipi tecrit hapishanelerine zorla sevk edilen tüm tutsaklar bu mekânlarda saldırı ve vahşetin yeni boyutlarını yaşadılar. Dayak, falaka, işkence, zorla saç sakal tıraşı, zorla soyma, onur kırıcı ve aşağılayıcı aramalar, sayımları ayakta ve askeri düzende olmaya zorlama, faşist marşlar dinletme vb. pek çok fiziki ve psikolojik işkenceye maruz kaldılar. Kandıra ve Sincan'da tutsaklara copla tecavüz olayları yaşandı. Tek ve üç kişilik hücrelere konulan devrimci tutsaklar tam bir izolasyona tabi tutuldu. Hapishane idareleri faşist yasak ve hak gasplarıyla tecritti en ileri boyuta taşıdı.

F tipi tecrit hapishaneleri Türkiye tarihindeki en büyük hapishane katliamıyla açıldı. 19-22 Aralık tarihlerinde yapılan Hayata Dönüş katliamı TC devletinin hapishanelere yönelik en kapsamlı ve stratejik saldırısıdır. Bu katliam operasyonları salt devrimci tutsaklarla sınırlı bir saldırı değildir. Aynı zamanda devrimci harekete karşı stratejik darbeleme ve ezme hareketi amacı da taşımaktadır. 12 Eylül faşist darbesiyle başlayan 20 yıllık sistematik saldırının stratejik sıçrama boyutu ve uzantısıdır. Zindan politikasında yeni bir aşamayı ifade etmektedir.

19 Aralık katliamı faşist rejimin yeni zindan politikasının cisimleşmiş hali ve özetidir. Saldırının ilk adımı 19 Aralık katliamı ve terörüdür. İkinci adımı ve boyutu ise AB ve ABD'den ithal edilen, yine emperyalizmin işbirliği ve desteğiyle

le uygulanan tecrit siyasetidir. Bu anlamda 19 Aralık katliamı ile F tipi tecrit hücreleri faşist TC ile AB ve ABD emperyalizminin ortak saldırısıdır.

Tecrit siyasetinin amacı devrimci hareketi ve düşünceyi ezilen ve sömürülen kitlelerden, toplumsal kaynaklarından koparmaktır. Ezilen ve sömürülen sınıfları devrimci öncülerinden kopararak, devrimci düşünceyi, örgütlenmeyi, dolaşısıyla devrim alternatifini ve tehlikesini önleme ve bertaraf etmek anlamı taşımaktadır. Hayata Dönüş katliamı ve F tipi tecrit siyasetinin amacı ve özünü dönemli sorumlu hükümetinin başbakanı Bülent Ecevit çok veciz biçimde ifade etmiştir. Başbakan Ecevit “IMF politikalarını uygulayabilmek için cezaevleri sorununu çözmeliyiz, devlet otoritesini sağlamalıyız” demiştir. Böylece 1995 Ağustos ayı Milli Güvenlik Kurulu toplantısında TC’nin değişmez gündem maddesi haline getirilen hapisaneler sorunu katliam operasyonu serileri ve F Tipi tecrit sistemiyle “çözülmüş” oluyordu. Ancak TC’nin egemenleri ve iktidara kumanda edenler yanıyordu. F tipi tecrit hapisaneleri sorun olmaya ve devrimci tutsakların direnişisiyle demokratik kamuoyunun tepkisiyle sorgulanmaya devam etmektedir.

19 Aralık katliamını ve F tipi hapisanelerine karşı Türkiyeli devrimci tutsaklar dünya tarihinin en büyük ÖO direnişisiyle cevap verdiler. 19 Aralık katliamının gerekçelerinden ve yalan propagandalarından biri ÖO eyleminin örgüt baskısı ve zoruyla yaptırıldığıydı. F Tipi hapisaneler bu “örgüt baskısını” ortadan kaldıracak ve “Ölüm Orucu direnişisi son bulacak”tı. Devrimci tutsaklar faşizmin bu kirliliği ve ucuz yalanma dünyada örneği bulunmayan eylemleriyle yanıt verdiler. F tiplerinde yüzlerce devrimci tutsak ÖO’na başladı. ÖO direnişisi devletin aşagılık yalanlarını tuzla buz etti, beklentilerini boşa çıkarttı. Faşist devlet ÖO direnişisi karşısında çaresiz kaldı. Tecrit altında yüzlerce ÖO direnişçisinin ölümüne kararlılığı devleti direnişçilere zorla müdahale işkencesiyle saldırmaya sevk etti. Bu saldırı metoduyla onlarca tutsak sakat bırakıldı. Direnişin süregiden kararlılığı ve gücü karşısında devlet acz içinde başka yollara da başvurdu. TCK 399. maddesini kullanarak direnişçileri serbest bırakmaya bu yolla direnişin etki gücünü sınırlamaya çalıştı. Devletin ÖO eylemini etkisiz kılmak için giriştiği tahliye

saldırısına karşı kimi örgütler ÖO eylemini dışarıda da sürdürdü. 8’li platform diye anılan devrimci partiler ve 20 Ekim 2000’de ÖO’na başlayan kimi devrimci partiler 2002 Mayıs’ında ÖO eyleminin işlevini ve gücünü kaybettiğini ve bu nedenle sonlandırıldığı ilan etti. Tecritte karşı mücadelenin “Tecrit kaldırılmalı, üç kapı üç kilit açılmalı” talebi doğrultusunda içeride fiili direnişlerle, dışarıda ise farklı mücadele biçimleriyle sürdürüleceğini kamuoyuna açıkladı.

Tüm saldırı ve kirliliğe rağmen F tiplerine karşı yürütülen ÖO direnişisi hapisanelerde ve dışarıda 7 yıl boyunca sürdü. ÖO direnişine dışarıda devrimci tutsak yakınları da katıldı ve şehit düştü. Bu büyük zindan direnişinde devrimci tutsaklar ve yakınları 122 şehit verdi. 5000’e yakın direnişçi sağlığını kaybetti. ÖO eylemi 19 Aralık 2007’de sonlandırıldı.

Devrimci tutsaklar ÖO ve fiili direnişileriyle faşizmi ideolojik ve ahlaki olarak yenilgiye uğrattılar. Devrimci kimlik ve onurlarını korudular. Tecride rağmen örgütlü yaşamlarını sürdürdüler. Dayatılan pek çok uygulamayı reddettiler ve değiştirdiler. Kendilerini ürettiler, direnenek var ettiler, alanlarını, imkânlarını ve haklarını mücadeleyle, direnişle genişlettiler. Asla tecride-tretmana boyun eğmediler ve kabul etmediler.

Faşist diktatörlük ilk saldırıyla ele geçirdiği mevzileri ve tecrit uygulamasında mesafeyi kabalaştırmak için yasal güvenceleme ihtiyacını duydu. 5 yıl boyunca F tipi hapisaneler Master Planı denilen gizli bir genelgeyle yönetildi. 5 yıllık tecrit uygulamaları ve deneyleri 1 Haziran 2004’te AB’ye uyum yasaları kapsamında çıkarılan CMK, TCK ve CİK yasalarında yasal güvenceye kavuşturuldu. TCK, CMK ve CİK tecrit-tretman sistemini ve onun betonlaşmış hali olan F tipi hücre hapisanelerini hukukileştirdi, kurumsallaştırdı. 2005 Haziranında yürürlüğe giren TCK, CİK yasalarıyla ABD’nin AB’nin tecrit ve tretmana dayalı infaz hukuk anlayışı TC devletinin de resmi ve yasal politikaları haline geldi. ABD’nin Guantanamo esir kampında uygulanan faşist hukuk(!) ve tecrit, TC’nin tecrit hapisanelerine de taşındı. Kürt ulusal hareketi önderi Abdullah Öcalan’ın tutsak olarak tutulduğu İmralı Ada Hapishanesi TC’nin Guantamosudur, F ve D tipi tecrit hapisaneleri aynı faşist zihniyetin diğer biçimleridir.

Türkiye Cumhuriyeti Devletinin Yeni Hapishaneler Politikası: F Tipi Tecrit Hapishaneleri Ve Tretman Sisteminin Somut Görünümü

Tecrit-Tretman

Günümüzdeki tecrit olgusu ABD ve AB emperyalizminin bir egemenlik ve yönetme politikasıdır. Stratejik bir politikadır. Geniş politik anlamıyla tecrit, devrimci komünist, sosyalist öncülerin, partilerin diğer rejim muhalifi güçlerin ezilenlerden ve emekçilerden izole edilmesini hedeflemektedir. Emekçi sınıfların devrimci ve komünist öncülerle kaynaşmasını, kurulu düzene karşı devrimci bir alternatifin gelişmesini, siyasal bir güç olmasını önleme amacı taşımaktadır. Devrimci düşünce ve siyasal varlığın marginal tutulması ve tümünden yok edilmesi tecrit siyasetinin özünü oluşturmaktadır. Dolayısıyla salt hapishanelerle sınırlı bir politik strateji enstrümanı değildir. İçeride ve dışarıda, hayatın her alanında devrimci düşünce ve varlığın kitlelerden izole edilmesini ifade etmektedir.

Devrimci hareketlerin kitlelerden tecrit edilmesinin en temel araçlarından biri hapishanelerdir. Tecrit tipi hapishaneler tarihin gördüğü en zalim ve insanlık dışı hapishane modelleridir. Tecrit esasına dayalı “hücre tipi” hapishaneler, tecrit politika ve terörünü uygulayan devletlerce “Yüksek Güvenlikli Hapishane” olarak kavramlaştırılmakta ve tanımlanmaktadır. “Yüksek Güvenlikli Hapishane” demek aslında ve gerçekte “yüksek yoğunlukla şiddetin uygulandığı mekân/hapishane demektir.

Türkiye’deki F tipi Tecrit Hapishaneleri mimarisiyle, mekanıyla, infaz politikasıyla, yasa ve yönetmenlikleriyle kompleks bir bütündür ve bu bütünün her tarafı siyasal şiddetle kuşatılmıştır.

F tipi tecritin ‘öz’ü şiddettir, işleyiş kurgusu ve işlevi işkencedir. F tipi hapishanelerde tecrit işkencedir. Tecrit şiddetin bedeni, tretman ise onun faşist ruhu ve politikalar demetidir.

F tipi tecrit hapishaneleri asıl olarak siyasi tutukluları tecrit etmek ve teslim almak için kurgulanmıştır. Mafya ve çete gibi organize suçtan tutuklu ve hükümlü mahpuslarında F tipi hapishanelerde tutulması ve infazlarının yapılması bu gerçeği değiştirmemektedir. Çünkü F tipi hücrelerde en acımasız tecrit uygulaması siyasi tut-

saklara karşı kullanılmaktadır.

F tipi hapishanelerde tecrit, tutsaklar arasındaki dayanışmayı ortadan kaldırmak, iletişimi ko-parmak, yalnızlaştırmak, kimliksizleştirmek, teslim almak ve en sonu itirafçılaştırmak amacını taşımaktadır. Devrimci düşünce ve kişiliği yok etmek temel hedefdir. Tecrit-tretman sistemi, hücreler, devrimci tutsağı teslim almayı, teslim alamadığı ise çıldırtmayı, zamana yayılmış beyaz işkenceyle bitirmeyi ve yok etmeyi amaçlamaktadır. Tecrit, insanın sosyal varlığına ve kişilik bütünlüğüne açık, kasıtlı ve sistematik şiddeti ifade etmektedir.

F Tipi Tecrit Hapishanelerinin Mimari Ve Mekânsal Yapısı: Fiziksel Tecrit

F tipi tecrit hapishaneleri belirlenmiş, özel olarak seçilmiş kentlere veya bölgelere yapılmaktadır. Hapishaneler kent yerleşim alanlarının 1520 km dışına kurulmaktadır.

Fiziki tecritin ilk boyutu hapishanenin şehir mekânı dışında ve toplumun gözünden uzakta olmasıdır. Mekândan ve toplumdan tecrit ilk aşamadır. Mimari yapı fiziki tecritin ikinci boyutunu oluşturmaktadır. Tecrit hapishaneleri 1 ve 3 kişilik hücrelerden oluşmaktadır. Hücreler birbirinden fiziksel olarak tecrit ve bağlantısızdır. Her hücre bir fiziki mekân ve sosyal ünite biçiminde tasarlanmıştır. Fiziki mekân kişi ve en küçük sosyal grup tecridine göre yapılmış ve düzenlenmiştir. 1 kişilik hücreler 8 metrekare, 3 kişilik hücreler ise 25 metrekarelik bir alanı kapsamaktadır. 3 kişilik hücreler iki katlıdır. Alt kat mutfak ve oturma mekânı olarak düzenlenmiştir. Üç kişilik her hücrenin 50 metrekare müstakil havalandırması bulunmaktadır. Tek kişilik hücreler iki veya üç hücre olarak 30-40 metrekarelik ortak havalandırmayı paylaşmaktadır. Havalandırma kapılan sabah sayımında açılmaktadır. Mevsim ve bölge koşullarına göre 6, 8 ve 10 saatlik havalandırma imkânı bulunmaktadır. Havalandırma duvarları çok yüksektir. Duvar ve çatılar dikenli tellerle çevrilidir.

Hücre kapılan sürekli kapalı tutulmaktadır. Kapılar yalnızca avukat görüşü, ziyaret, telefon görüşlerinde; revir, hastane, mahkeme, savcılık, koli vs. gidiş dönüşlerinde ve günde iki kez yapılan sabah-akşam sayımlarında açılmaktadır. Yemek ve diğer gündelik ihtiyaçlar, iletişim vs. hücre kapısında bulunan 25cmx10cm’lik küçük bir mazgaldan yapılmaktadır.

Avukat görüş yerleri küçük hücre mekânları boyutlarındadır. Dışarıdan canlı bir kabinle gözetilmektedir. Kapalı ziyaret yerleri 3 kişilik küçük kabinler biçiminde yapılmıştır ve kendi içinde bölümlere ayrılmıştır. İki ayrı yerde 6'şarlı olmak üzere toplam 12 kapalı görüş yeri bulunmaktadır. Ziyaret yerleri diğer mekânlardan yalıttır. Açık görüş yerleri odalar-salonlar biçimindedir ve yine diğer mekânlardan yalıttır. Ziyaret kabinleri çift cam ve demir parmaklıklarla izole edilmiştir. Görüşmeler telefonla yapılmaktadır. Hapishanede bulunan diğer mekânlar; spor salonu, kütüphane, iş atölyeleri vs. müstakildir ve hücrelerden, diğer mekanlardan tecrittir.

F tipi tecrit hapishanelerinde gündelik 'ortak yaşam mekânları' bulunmamaktadır. Kütüphane, iş yurdu, spor salonu vs. gibi mekânlar 'ortak sosyal etkinlik alanları'dır. Ortak etkinlik alanları tretman koşuluna bağlı kullanılmaktadır. F tipi hapishanelerin mimari yapısı fiziksel sosyal temas ve ilişkiyi sıfır düzeyde tutma mantığıyla kurulmuştur. İnsanı insana yoksun bırakma, insanı insansızlaştırma amaçlanmıştır. Dolayısıyla tutsakların diğer tutsaklarla fiziksel teması mümkün değildir. Devrimci tutsaklar mahkeme, hastane, okul sınavlarına vs. gidiş ve gelişleri sırasında çok sınırlı bir sosyal temas ve ilişki bulunmaktadır. Hapishanelerde iki adet tecrit bölümü de bulunmaktadır. Tutsakların hapishaneye ilk alınışında ve mahkeme, hastane şevkleri sırasında bu bölümler kullanılmaktadır.

Hapishane taşıtları, ring araçları da hücre esasına göre düzenlenmiştir. Tecrit şevkler sırasında da sürdürülmektedir. Hapishane taşıtları aynı zamanda kameralarla donatılmıştır. Hapishane koridorlarında ve diğer mekânlarda tutsakların karşılaşması, birbirini görmesi, konuşması, selamlaşması fiilen engellenmektedir. Düzenleme ve trafik tutsakların birbiriyle karşılaşmaması amacı gözetilerek yapılmaktadır. Tüm koridorlarla açık görüş yerleri, iş yurtları vs. kameralarla izlenmekte ve denetlenmektedir.

F tipi tecrit hapishanelerinin normal kapasiteleri 360 kişi olarak tasarlanmıştır. 103 adet üç kişilik ve 60 küsur tek kişilik hücre biçiminde yapılmıştır. Ancak kimi F tipi hapishaneler Ek Blok inşaatlarıyla büyütülmüştür ve kapasiteleri 550'ye çıkarılmıştır. Örneğin Tekirdağ 2 No'lu F Tipi Hapishanesi 550 kişi kapasitelidir.

Türkiye'de hâlihazırda 9 ilde toplam 13 F tipi

Hapishane mevcuttur ve hepsi tam kapasite kullanımdadır. Bu hapishaneler; Ankara-Sincan 1 ve 2 No'lu F Tipi, Tekirdağ 1 ve 2 No'lu F Tipi, İzmit Kandıra 1 ve 2 No'lu F Tipi, İzmir-Kırıklar 1 ve 2 No'lu F Tipi, Adana-Kürkçüler F Tipi, Edime F Tipi, Bolu F tipi, Van F Tipi ve Kırıkkale F Tipi hapishaneleridir.

Diyarbakır ve Denizli'de 600 kişi kapasiteli D Tipi tecrit hapishaneleri de bulunmaktadır. D Tipi Hapishaneler de hücre tipidir. Fakat mimari yapısı ve biçimleri F tiplerine göre daha esneklerdir. Yine Ankara Sincan Kapalı Kadın Hapishanesi hücre-tecrit hapishanesi olarak kurulmuştur ve kullanıma sokulmuştur. Bir ve üç kişilik hücrelerden oluşmaktadır. F tipi tecrit hapishanelerden tek farkı birkaç hücrenin birbiriyle bağlantı noktasının ve ortak alanının olmasıdır.

Faşist devlet F tipi tecrit hapishanelerini yapmaya devam etmektedir. Tecrit hapishanesi kapasitesini sürekli büyütmektedir. Bununla birlikte mevcut olan pek çok E tipi ve Özel Tip Hapishanesi de tecrit-hücre hapishanelerine dönüştürülmektedir. Fiziki ve mimari yapı yeniden düzenlenmektedir. Koşular küçük mekânlara ve hücrelere bölünmektedir. Devlet tecrit siyasetini hapishanelerin geneline ve hayatın her alanına yaymakta ve taşımaktadır.

F Tipi Tecrit Hapishanelerinin Hukuksal Veçesi Ve Araçları: Yasal Tecrit (Ve Tecridin Yasaları)

Türkiye'deki F tipi tecrit hapishaneleri 1 Haziran 2005'ten beri CMK, TCK ve CİK yasalarıyla, bağlı yönetmelik ve mevzuatlar tarafından yönetilmektedir. 5 yıllık tecrit uygulamaları ve deneyleri ışığında hazırlanan yasalar tecrit-tretman sistemi yasal ve kurumsal kimliğe kavuşturdu. TCK'ya hapishanelerle ilgili ceza maddeleri konuldu, yerleştirildi. Ölüm orucu, açlık grevi eylemleri başta olmak üzere, pek çok eylem biçim suç kategorisine dahil edildi ve yasaklandı. Fakat tecrit-tretman sistemi asıl olarak CİK'le yasal ve hukuki güvencesine kavuştu. CİK yeni zindan politikasının F tipi tecrit hapishanelerinin hukuk baş tacıdır, tecrit-tretman yasasıdır.

CİK tutuklu ve hükümleri hasta ve iyileştirilmesi gereken kişiler olarak belirlenmektedir. Tecrit ortamında tretman politikalarıyla mahpusların iyileştirilmesini ve "topluma yeniden kazandı-

rılmasını” hedeflemektedir. Öte yandan CİK mahpusların cezaya ve uygulamalara katlanma yükümlülüğü, infaz sistemi boyunca devletin her türlü faşist uygulama ve yaptırımlarına mutlak itiraz etmeyi temel felsefe olarak benimsemektedir.

Baştan aşağı faşist bir zihniyetle oluşturulan CİK, hak kavramını değiştirmektedir. Yeniden tanımlamaktadır. Devrimci tutsakları “terörist” olarak görmekte, “teröristlerin” yani siyasi tutsakların, haklarının olamayacağı faşist zihniyetini yasa haline getirmektedir. Yasal, temel ve evrensel insani haklar ödül-ceza mantığıyla düzenlenmektedir. Hak, hak edilmesi gereken ödül olarak değerlendirilmektedir. Dolayısıyla hak belli koşullara bağlanmaktadır. Tecrit-tretman koşullarına mutlak bir biçimde uymayan ve idarenin yaptırımlarına mutlak itaat etmeyenlere hak tanınmaması öngörülmektedir. Bu zihniyet ve infaz felsefesi doğrultusunda devrimci tutsakların temel hakları sürekli bir biçimde gasp edilmektedir.

CİK devrimci tutsakların ortak ve örgütlü davranma, haklarına sahip çıkma, kazanma biçimlerini, en başta da direnme hakkını, zulme, keyfiliğe, insan onurunu aşağılayıcı uygulamalara direnmeyi suç ve yasak saymaktadır. Hak yok, sadece yükümlülük ve kölece itaat var denmektedir. Her türlü protesto ve direnme biçimini yasaklamaktadır, disiplin cezalarıyla en ağır biçimde cezalandırılmaktadır. CİK, slogan atmayı, türkü-marş söylemeyi, gürültü yapmayı ve hatta sessiz protestoyu suç haline getirmiştir.

CİK ayrımcı ve eşitsiz infazı daha da boyutlandırarak kurumsallaştırmaktadır. Siyasi tutsakları ayrı ve ağır infaz biçimlerine tabi tutmaktadır. Disiplin cezalan mekanizmasını da kullanarak, şartlı tahliye koşullarını ve hakkını ortadan kaldırmaktadır. İstisnasız tüm devrimci tutsakların şartlı tahliye hakları kademeli veya toptan ellerinden alınmaktadır. Devrimci tutsaklar infazlarının tümünü F tipi tecrit koşullarında tamamlamaktadır. Verilen her disiplin cezasıyla şartlı tahliye hakkı da geriye alınmaktadır.

Ağırlaştırılmış müebbet cezası olan siyasi tutsaklara ömür boyu tecrit dayatılmakta ve uygulanmaktadır. Ağırlaştırılmış müebbet cezası olan siyasi tutsaklara 15 günde bir 1 saatlik ziyaret hakkı tanınmaktadır. Pek çok hak ziyaret hakkı gibi kısıtlanmaktadır. Örneğin üç kişilik ziyaretçi hakkından yoksun bırakılmaktadır. Ortak

etkinlik alanlarına çıkması özel koşullara bağlı kılınmaktadır.

CİK 12 Eylül faşizminin sorgu-tutukluluk konseptini güncelleştirilmekte ve yeniden kurumsallaştırılmaktadır. Hapishanelerde sorgu ve işkencenin yolunu açmaktadır. CİK idarelere geniş yetkiler tanımaktadır. CİK’te tanımlanan yasal haklar, Ceza İnfaz Kurumlarının Yönetmeliği ile Ceza ve Güvenlik Tedbirlerinin İnfazı Hakkındaki Tüzükle sınırlandırılmaktadır ve geri alınmaktadır. Uygulamalar Tüzük ve Yönetmelik doğrultusunda yapılmaktadır. Bu yüzden pek çok hak işlevsiz kılınmakta, iğdiş edilmekte ve geri alınmaktadır. Yasa, Tüzük ve Yönetmelik faşist bir mekanizma olarak birbirini bütünlemektedir ve çalışmaktadır.

CİK bir infaz yasası değil aynı zamanda ve gerçekte bir güvenlik yasasıdır. Kendini de güvenlik yasası olarak tanımlamaktadır. Güvenlik gerekçesiyle haklar sınırlandırmakta ve gasp edilmektedir. CİK devrimci tutsaklara karşı tecrit ve teslim alma siyasetini hapishanelerde sürdüren faşist güvenlik yasasıdır.

Tüzük ve yönetmelikle yönetilen F tipi tecrit hapishanelerde idareye bağlı çok sayıda idari birim bulunmaktadır, idare birimleri yönetmelik tarafından kurulmuştur. İdare, Disiplin Kurulu, Eğitim Kurulu, Gözlem Kurulu, Mektup Okuma Komisyonu vb. idari birimler vasıtasıyla çalışmaktadır. Yönetmelikle kurulmuş idari birimlerin kararları ve uygulamaları daima CİK yasasını aşmaktadır. Dolayısıyla F tipi tecrit hapishanelerde idari uygulamaların sınırı faşist CİK’in çok ötesinde ve ilerisindedir.

Tecrit-Tretman Sistemin Diğer Kurumları: İnfaz Hakimliği

Türkiye Cumhuriyeti devletinin yeni hapishaneler politikasının kurumsal araçlarından biri İnfaz Hakimliği kuruntudur. İnfaz Hakimliği özel bir mahkeme olarak tesis edilmiştir. CİK, Ceza İnfaz Kurumlarının Yönetmeliği, Ceza ve Güvenlik Tedbirlerini İnfazı Hakkındaki Tüzük ve diğer belli yasal ve hukuksal mevzuata göre hapishane idarelerinin uygulamalarını ve kararlarını denetlemekle yükümlü ve yetkili “hukuk kurumu” olarak konumlandırılmıştır. Sözüm ona İnfaz Hakimliği idarenin uygulamalarının hukuka uygunluğunu denetlemek, tutsakların yasal haklarını korumak, hukukun üstünlüğü ve hukuk devletini var etmekle yetkilidir. İnfaz

Hakimlikleri göreve başladıktan günden bu yana tecrit-tretman sisteminin bir parçası ve kurumu olduğunu ispatlamaktadır. Devrimci tutsakların, tecrit hapisanelerinde keyfi ve hukuksuz uygulamalarla ilgili İnfaz Hakimliği kurumlarına yaptıkları onbinlerce başvuruda idarenin kararlarını onaylayarak rolünü oynamıştır. İnfaz Hakimliği hapisane idarelerinin noteri gibi çalışmaktadır. Devletin devrimci tutsakları tecritle teslim alma saldırısına katılmaktadır. İdarelerin keyfi ve hukuksuz uygulamalara hukuki gerekçeler ve meşruluk sağlamaktadır. Hapisane idaresine bağlı herhangi bir idari birimin yasal mevzuata ve usullere aykırı aldığı kararları bile onaylamaktadır.

Cezaev(ler)i İzleme Kurulu

Cezaevleri İzleme Kurulları tecrit-tretmana dayalı infaz sistemini diğer bir kurumsal ve tamamlayıcı örgütüdür. Hapisaneleri kamuoyu adına denetlemek amacıyla kurulduğu söylenen Cezaevleri İzleme Kurulu tecrit sistemini aklayan ve onu işlevli kılan bir rol oynamaktadır. Tecrit zulmüne suç ortaklığı yapmaktadır.

Cezaevleri İzleme Kurulları özel bir bileşimle kurulmaktadır. Devletin Sivil Toplum Kurumu işlevini yerine getirmektedir. Oluşturulan tüm Cezaevleri İzleme Kurullarında eski polis, asker gibi emekli devlet memurları ve devlet yanlısı kişiler yer almaktadır. Demokratik kitle örgütlerinin, hocaların, meslek örgütlerinin, sendikaların temsilcilerinin bu kurumda yer alması önlenmektedir, dışlanmaktadır.

Yılda bir veya birkaç kez hapisaneleri gezen İzleme Kurulu elde ettiği bilgi ve gözlemlerini, şikâyetlerini, idare ve Adalet Bakanlığına raporla iletmek dışında bir iş yapmamaktadır. Bu kurullar, hapisaneler gerçeğini gizlemeye hizmet etmektedir. Hapisaneler gerçeğini kamuoyu adına denetlemek ve kamuoyuna taşımakla görevli bir kurum bunun tam tersini yapmalıdır. Tecrit konusunda kamuoyuna tek bir açıklama yapmaması, hapisanelerle ilgili tek bir çalışma raporu yayımlanmaması, Cezaevleri İzleme Kurullarının devlet yardakçısı rolünü çarpıcı bir biçimde göstermektedir.

Cezaevleri İzleme Kurulları kamuoyu adına hapisaneleri denetleme yetkisine, yansızlığına ve bileşimine sahip değildir. Devletin tarafını tutmaktadır ve tecrit-tretman uygulamalarının kurumsal ve tamamlayıcı örgütü olmaktadır.

F Tipi Tecrit-Hücre Hapishanelerinde Temel Hakların Kullanımı Ve Durumu

İletişim-Haberleşme

7 yıllık F tipi tecrit uygulamalarında iletişim, haber ve düşünce alıp verme hakkı, en fazla ihlal edilen hakların başında gelmektedir. Devlet ve hapisane idareleri tarafından devrimci tutsakların dışarıyla ve diğer hapisanelerle ilişkilerini engellemek, haberleşmelerini sıfırlamak temel ve sistematik politika olarak uygulanmaktadır. CİK, Ceza İnfaz Kurumlarının Yönetmeliği ve Tüzük'e dayanarak keyfi ve hukuksuz biçimde haberleşme hakkı gasp edilmektedir. İdareler sadece yasal yasaklarla yetinmemektedir. Fiilen ve gayri meşru yollarla mektuplar kaybedilmektedir. Gizlice imha edilmektedir.

Mektup, kart, faks vs. iletişim araçlarına sürekli el konulmaktadır. Mektup ve diğer haberleşme araçlarında "devletin manevi şahsiyetini aşağılama, örgüt propagandası, suç ve suçluyu övme, F tipleriyle olumsuz ve yalan bilgiler aktarma, hapisaneler arası ideolojik haberleşme" vs. vb. gibi hiçbir yasal, hukuki ve gerçek olmayan gerekçelerle mektuplara el konulmakta ve gönderilmemektedir. El konulan iletişim araçları ya imha edilmektedir ya da kurumda saklanmaktadır. Disiplin Kuruluna bağlı Mektup Okuma Komisyonu iletişim hakkını çok keyfi gerekçelerle engelleyebilmektedir. Ve bunu sürekli yapmaktadır. Yanı sıra mektupları sansürlenmektedir. Eleştiri cümleleri veya siyasi, ideolojik kavramlar karalanmaktadır. Dışarıdan gelen mektuplara da aynı uygulama yapılmaktadır. Devrimci tutsakların moral ve motivasyonunu olumlu etkilediği gerekçesiyle dışarıdan gelen mektup, kart vs.ler verilmemektedir. Mektup sayfalarına yapııştırılmış çiçekler sökülmemektedir. Kimi kartlarındaki devrimci semboller yırtılmakta veya karalanmaktadır.

F tipi hapisanelerdeki durumla ilgili kamuoyuna ve basına yazılan mektuplar, eleştiri yazılan gönderilmemektedir. Böyle gönderilmeyen, el konulan ve kaybedilen-yok edilen onbinlerce kart-mektup bulunmaktadır.

İletişim-haberleşme hakkının temel bir aracı süreli ve süresiz yayın organlarından yararlanmaktır. Hapisane idareleri bu hakkı da kısıtlamakta veya tümünden gasp etmektedir. Türkçe dışındaki dillerde yayımlanan dergi ve gazeteler

yasaklanmakta, tutsaklara vermemektedir. İngilizce, Almanca, Arapça vs. dillerdeki yayınların tutsaklara verilmesi için fahiş tercüme ücreti dayatılmaktadır. Tercüme edilip incelenmediği gerekçesiyle yayınlar verilmemektedir. Aynı biçimde Türkçe dışında bir dille yazılmış mektuplar alınıp verilmemektedir. İrkçı ve şoven devlet politikası doğrultusunda, Türk dili dışındaki dillere karşı tam bir yasak ve sansür pratiği sürdürülmektedir. Kürtçe ve Ermenice dergi, gazete, kitaplara el konulmaktadır ve tutsaklara verilmemektedir.

AGOS Gazetesinin Ermenice basılı sayfaları kimi F tipi hapisanelerde tutsaklara verilmemektedir. Eğitim Kurulu kararlarında Kürtçe ve Ermeniceye karşı ırkçı bir tutum sergilenmektedir. Bu ırkçı zihniyet bir dilin adım bile anmakta, Türkçe dışında anlaşılmayan bir dil veya lehçe diyerek bu dilleri aşağılamaktadır. Agos Gazetesi örneğinde olduğu gibi Ağır Ceza Mahkemesinin kararına rağmen gazete sansürlenmeye devam etmektedir. İdareler mahkemelerin kararlarını da çiğnemektedir.

Telefon görüşmelerinde Türkçe dışında görüşme yapmak yasaklanmıştır. Kürtçe konuşma yasağı uygulanmaktadır. Kürtçe konuşan tutsakların telefon görüşmeleri kesilmektedir. Yine ziyaretlerde Kürtçe konuşma engellenmektedir. Telefonla görüşme hakkı da çok kısıtlıdır. Haftada 10 dakikayla sınırlı telefon görüşmesinde tutsaklar yalnızca aileleriyle görüşebilmektedir. Evli olup hapisanede bulunan eşlerin telefonla görüşmeleri engellenmektedir.

Ziyaret

F tipi hapisanelerde tutsaklara haftada bir kez ve bir saatle sınırlı ziyaret hakkı verilmektedir. Ziyaretçiler aile ve yakın akrabalarla sınırlı tutulmaktadır. Ayrıca ziyaretçiler aileden biri olduğunu ve yakınlık derecesini belgelemek ve kanıtlamak zorundadır. CİK'le birlikte aile dışında önceden hapisane idarelerine isim ve adresleri bildirilmiş olması kaydıyla üç kişiyle daha ziyaret yapma hakkı tanınmıştır. Ancak bu üç kişiyle görüşmek için pek çok koşul getirilmiştir. Hapisane idarelerinin onaylaması durumunda ziyaretçi kabul edilmektedirler. Üç kişilik ziyaretçi kontenjanında bulunan ziyaretçiler aynı anda ziyarete alınmamaktadır. Tek bir ziyaretçi ziyarete alınmaktadır. Sınırlı süre ve sınırlı ziyaretçi politikası tecrit zulmünün bir

ifadesidir. Üç kişilik ziyaretçi hakkıyla ilgili 2007 yılında CİK'te değişiklik yapılmıştır. Değişiklik genelgeyle uygulamaya sokulmuştur. Ziyaretçi olma koşulları polis denetimine tabi tanınan hak bir biçimde geri alınmıştır. Ayrıca bu ziyaretçilerin değiştirilmesi mümkün değildir. Tecridin yoğunlaştırılan biçimine örnek verilecek bir uygulama da hapisanede evlenmek veya nikâh yapmak isteyen tutsakların istedikleri aile ve arkadaşlarını nikâh şahidi olarak çağırılmamalarıdır. Yasal mevzuata ve hapisane idarelerinin uygulamalarıyla temel insani bir hak ortadan kaldırılmıştır.

Ayda bir kez ve 1 saatlik açık görüş hakkı yalnızca anne, baba, eş ve çocuklara tanınmaktadır. Kardeşler ise yalnızca ulusal ve dini bayramlarda tanınan açık görüşten yararlanabilmektedir.

Ziyaretçiler içeri alınırken onur kırıcı aramalardan geçirilmektedir. Ziyaretler fiili uygulamalarla zorlaştırılmaktadır. Açık ziyaret günlerinde ziyaretçiler tarafından getirilen eşyalar alınmamaktadır. 2007'te CİK'te yapılan değişiklikle TBMM milletvekillerinin hapisaneleri ziyaretleri engellenmektedir. Belli meslek örgütlerinin, demokratik kitle örgütlerinin hapisaneleri ziyaret etmeleri mümkün değildir. Yurtdışından gelen ve Türkiye Cumhuriyeti vatandaşı olmayan kişiler ancak Adalet Bakanlığı'nın özel izniyle ziyaret yapabilmektedir.

Avukat Görüşü

F tipi hapisanelerde avukatla görüşme, hukuki yardımdan yararlanma ve savunma hakkı da kısıtlanmaktadır. Hükümlüler CİK'le avukat hakkından mahrum bırakılmaktadır. Temel bir hak ellerinden alınmaktadır. Avukat görüşmeleri birebir olarak düzenlenmiştir. Birden fazla tutsağın aynı anda avukatlarıyla görüşme yapması yasaklanmaktadır. Avukat görüşme yerleri bir kişilik görüşmelere göre düzenlendiği için birden fazla avukatla görüşme imkânı da fiilen bulunmamaktadır. Toplu savunma yapma, avukatla yeterli görüşme yapma imkânları yoktur. Yasayla yasaklanmıştır. Bu yargılananların ortak savunma yapmasına vurulmuş bir darbedir. Ve kişileri birbirinden kopararak tecrit etmenin bir biçimi olmaktadır.

Avukatların getirdiği savunma belgeleri aranmakta, incelenmekte ve kimi savunma belgeleri tutsaklara verilmemektedir. Tutsakların dilekçe ve savunma hakları da engellenmektedir. Kimi

tutsakların avukat görüşmeleri İnfaz Hakimliği kararıyla kaydedilmektedir. Avukat görüşmesine güvenlik görevlisi sokulmaktadır. Böylece savunmanın gizliliği ihlal edilmektedir. Avukatların getirdiği eşyalar da alınmamaktadır.

Sağlık, Temizlik, Teşhis Ve Tedavi

F tipi tecrit hapisanelerinde sağlık, hijyen ve tedavi koşulları yetersizdir. F tipi kurumlarında doktor kadrosu olmasına rağmen sürekli doktor bulunmamaktadır. Doktorlar haftanın belli günleri hapisanelere gelmektedir. Kısıtlı zamanda uygun ve yeterli muayene yapılamamaktadır. Yeterli sağlık altyapısı ve sağlık görevlisi bulunmadığı için ilk yardım müdahaleleri zamanında yapılmamaktadır.

Zamanında müdahale yapılmadığı ve hastaneye sevk edilmediğinden dolayı kalp krizinden hayatını kaybeden tutsaklar olmuştur. Örneğin Tekirdağ 1 No'lu F Tipi Hapishanesi'nde Salih Sevinel adlı tutsak gerekli muayene yapıp durumu teşhis edilmediği ve zamanında hastaneye sevk yapılmadığı için kalp krizinden hayatını yitirmiştir.

Tecritten kaynaklı olarak akıl ve ruh sağlığı bozulan tutuksalar ilgili hastanelere gönderilmemektedir. Ağır hastalığı olan ve hapishane koşullarında tedavisi mümkün olmayan hasta tutsaklar serbest bırakılmamaktadır. Dışarıda tedavi olma yasal ve pratik imkânları olmasına rağmen bu hak engellenmektedir. Kanseri hastası olan Erol Zavar, ağır WKS hastası olan M. Ali Çelebi ve onlarca hasta tutsak daha F tipi tecrit koşullarında ölüme terk edilmektedir.

Hapishanelerde yeterli ve temiz içme suyu sağlanmamaktadır. Yeterli ve temiz içme suyu, yine yeterli temizlik suyu verilmemektedir. Sıcak su ise tüm F tiplerinde haftada iki gün ve birer saatle sınırlanmaktadır. Fakat bu da kimi hapishanelerde uygulanmamaktadır ve verilen su yeterli sıcaklıkta olmamaktadır. Hücrelerin temizliği için gerekli temizlik maddeleri verilmemektedir. Tutsaklar temizlik malzemelerini kantinden karşılamak zorunda bırakılmaktadır.

Eşya, Giyecek, Yiyecek

Hapishanelere dışarıdan gelen yiyecek malzemeleri alınmamaktadır. Giyecekler ise sınırlı sayıda alınmaktadır. Belli sayıda ve belli renklerde giyecekler alınmaktadır. Yiyecek-giyecek

dahil her türlü ihtiyaç ve eşya sınırlı tutulmaktadır. Hücrede, bulundurulması gereken eşyalar listelenmiştir. İhtiyaç olan pek çok eşya verilmemektedir. Özellikle tutsakların en çok ihtiyaç duyduğu daktilo ve bilgisayar F tiplerinde yasaktır. Yasal bir engel olmadığı ve hatta yasada hakkın olduğu kabul edilmesine rağmen bilgisayar verilmemektedir... Yine resim malzemeleri, yazı kapatici, yapıştırıcı, ataş, toplu iğne, bloknot vs. kırtasiye malzemeleri F tipi hapisanelerde fiili yasak durumundadır.

Havlular, iç çamaşır, çorap, çarşaf, terlik vs. dışarıdan alınmamaktadır. Bu eşyaların kantinden karşılanması mecbur kılınmaktadır. İçeriye yiyecek alınması genelge ve yasayla yasaklanmıştır. Tutsaklar yalnızca hapishane kantinlerinde satılan çeşidi sınırlı ama fiyatları yüksek yiyecekleri almak zorunda.

Tecridin Faşist Kırbacı: Disiplin Cezaları

Tecrit hapisanelerinde faşist baskı ve şiddetin en temel ve önemli aracı hiç kuşkusuz disiplin cezaları olmaktadır. Temel haklar iki biçimde gasp edilmekte ve tecrit yoğunlaştırılmaktadır. Birincisi idari birimler tarafından yasa, tüzük ve yönetmeliklere dayanılarak haklar gasp edilmektedir. Ve ikincisi disiplin cezalarıyla tutsakların hakları ellerinden alınmaktadır.

CİK'in infaz felsefesi tutsakları mutlak itaate zorlamak olduğu için itaat etmeyen her davranış her direniş ve protesto tutumu disipline aykırı bulunmaktadır ve ceza konusu olmaktadır. Devrimci tutsaklar sistematik olarak tüm disiplin cezalarına maruz kalmaktadır. Örgütlü devrimciler sürekli ve değişik tecrit cezaları vermek F tipi idarelerin bir politikası olmuştur. Disiplin cezaları bir yıldırma aracı ve tecridi yoğunlaştırma biçimi olarak kullanılmaktadır. Yıllarca disiplin cezaları toplu bir cezalandırma olarak uygulanmıştır. Ancak son dönemlerde CİK'in bir maddesinde toplu ceza verilemeyeceği mahkemelerce kararlarda gösterilince bunun yerine belli kişiler seçilerek disiplin cezaları verilmektedir.

Disiplin cezalarıyla aynı zamanda aileler de cezalandırılmaktadır. Hapishane idareleri disiplin cezalarını en üst ve ağır biçimleri seçerek vermektedirler. Disiplin cezalarının tekrarı durumunda daha ağır cezalar verilmekte ve uygulanmaktadır. Tüm disiplin cezaları İnfaz Hakimliği tarafından onaylanmaktadır. Yıllan bulan

ziyaretten men cezası almış devrimci tutsakların sayısı yüzleri bulmaktadır. Disiplin cezaları en üst sınırdan verilmektedir. Bu da F tipi tecrit mantığının ne denli pervasız ve acımasız işlediğini göstermektedir.

Yasal disiplin cezaları dışında fiili cezalandırmalar da yapılmaktadır. Örneğin sürgün şevkleri protesto edip slogan atan tutsakların havalandırmaları açılmamaktadır. Fiilen hücre cezası uygulanmaktadır.

Tecrit Hapishanelerine Ve Tretman Sistemine Karşı Devrimci Tutsakların Talepleri

Tecrit hapishanelerine karşı tutsakların ana talebi tecrit sisteminin kaldırılmasıdır.

Bu ana talep bugün de geçerliliğini korumaktadır. 7 yıllık Ölüm Orucu ve diğer toplam direniş süreçlerinde, mücadelelerinde devrimci tutsakların ve demokratik kamuoyunun ana ve ortak talebi olmuştur. Bu talep süreç içinde farklı formülasyonlarla dile getirilmiştir. Bugün de bu ana talep "Tecrit kaldırılсын, 3 kapı 3 kilit açılсын ve CİK değiştirilsin" formülasyonunda ifade bulmaktadır.

19 Ocak 2007'de tecritte karşı ÖO eylemine ara verildi. Av. Behiç Aşçı'nın Adalet Bakanlığı'yla görüşmesiyle ara verilen ÖO'dan sonra, Adalet Bakanlığı 22 Ocak 2007'de 45/1 No'lu genelgeyi yayımladı. Bu genelgeyle tutsaklara haftada 10 saat 10 kişinin bir araya gelme ve sohbet etme hakkı tanınmıştır. Bu hak disiplin cezalarından muaf tutulmuştur ve tretmana tabi olmadığı belirtilmiştir.

Ne var ki, haftada 10 saat 10 kişilik sohbet hakkı hali hazırda hiçbir F tipi hapishanede tam olarak uygulanmamaktadır. Hapishane idareleri sohbet hakkını 5-6 saatle sınırlı tutmak istemektedir. Tecritte ısrarı sürdürmektedir.

Bugün devrimci tutsakların güncel talebi 45/1 No'lu genelgeyle tanınan 10 saat 10 kişilik sohbet hakkının derhal uygulanmasıdır.

Devrimci tutsakların talepleri şunlardır:

1-45/1 No'lu genelgeyle 10 saat 10 kişilik sohbet hakkı derhal uygulanсын!

2-Tecrit kaldırılсын, 3 kapı 3 kilit açılсын!

Uluslararası sözleşmelere göre 15 kişiden az

olan mekânlar tecrit sayılmaktadır. Hücre-F tipi hapishaneleri bu esasa uygun yeniden düzenlenmelidir. Bu düzenlemeler yapılan kadar;

a)F tiplerinde tecrit ve izolasyon uygulamalarına derhal son verilmelidir.

b)Hücre kapılan gündüz açık tutulmalıdır.

c)Haberleşme özgürlüğüne hiçbir kısıtlama getirilmemelidir.

d)Spor olanakları ve diğer ortak kullanım/etkinlik alanları herhangi bir tretman koşulu tabi tutulmayan bir hak kabul edilmelidir.

e)Kitap, dergi, yayın alanındaki her türlü kısıtlamaya son verilmelidir. Yasak ve sansür uygulanmamalıdır.

f)Siyasi tutsakların temsilcilik kurumu tanınmalı ve işletilmelidir.

g)Devrimci tutsakların komün oluşturma hakkı engellenmemelidir.

h)Aynı davadan yargılanan tutsakların bir araya gelmelerine olanak tanınmalıdır, isten isteyenle kalabilmelidir.

i)Ziyaretlere akrabalık koşulu getirilmemelidir. Ziyaret saatleri çoğaltılmadır. Açık görüşme birinci dereceden aile fertleri dışındakiler de alınmalıdır.

j)Avukat görüşlerinde uygulanan her türlü kısıtlama kaldırılmalıdır. Hükümlerin avukatlarıyla görüşmelerini engelleyen yasa maddesi kaldırılmalıdır.

k)F tiplerinde ve diğer hapishanelerde uygulanan içeriye yiyecek ve giyecek almama yasa maddesi ve genelgesi iptal edilmelidir. Dışarıdan gelen elbise-yiyecek içeriye alınmalıdır.

1-Hapishaneler demokratik kitle örgütleri ve ilgili meslek kuruluşlarının temsilcilerinden oluşan Bağımsız İzleme Komisyonlarının düzenli denetimine açılmalıdır.

2-Tutuklu ve hükümlüler/mahpuslar zorla çalıştırılmamalıdır. Kendi istekleriyle çalışan mahpuslara insanca bir yaşam ücreti verilmelidir.

3-CİK değiştirilmelidir.

4-Kürt ulusal hareketi önderi Abdullah Öcalan üzerindeki tecride son verilmelidir. İmralı Ada Tecrit Hapishanesi kapatılmalıdır.

Alternatif Tarih Okumaları – VII

Çerkez Ethem Ve Devrimci Köylü Müfrezeleri

“Kemalist hareket, özünde işçilere ve köylülere, bir toprak devrimi imkânına karşı gelişmiştir.”

İbrahim Kaypakkaya

Kartacalılar Romalılara karşı kazandıkları onca zaferden ve hatta Roma İmparatorluğu’nu yıkma noktasına gelmişken iç çekişmelerin de etkisiyle son savaşlarını kaybeder ve tarih sayfalarından silinirler. Liderleri Annibal aylarca saklandığı sığınağında yakalandığında anılarını yazmaktadır. Kendisini yakalayan Romalı Generalden son isteği bu kitabının korunmasıdır. General ise bu kitabı orada yaktırır ve “insanlar ileride bugünlerin tarihini okuyacaksa bizim yazdığımız şekilde okuyacaklar” der. Bu galiplerin değişmez kuralıdır.

Türk kurtuluş savaşı tarihinde de bu kural değişmez. Ulusal burjuvazinin temsilcisi olarak savaşta yer alan M. Kemal iktidarı aldıktan sonra sınıf egemenliğini pekiştirmeye ve devletini kurmaya girişir. Tabii yaşananlarının tarihini de yeniden yazarak.

Resmi tarihin dışında yazılanlara tahammülü yoktur egemenlerin. Öyle ki savaşta Doğu Orduları komutanı olan Kazım Karabekir’in, M. Kemal’in Türk ulusal Kurtuluş Savaşını kendisiyle başlatıp kendisiyle bitirdiği, resmi tarih yazıcılarının başucu kitabı olan “Nutuk” isimli kitabındaki çarpıtmaları kendince cevap olarak 1933 yılında yazdığı “İstiklal Savaşımızın Esasları” isimli kitabı matbaada basım aşamasındayken M. Kemal’in emriyle toplatılır ve Yeşilköy’deki kireç ocaklarında yakılır. Karabekir’in

kaldığı köşk bir gece basılır ve bulunabilen kopyalarına da el konur. Karabekir’in saklamayı başardığı kopyaları, 1950 yılında Halk Partisi’nin seçimleri kaybetmesi sonrası 1951 yılında basılıp yayımlanabilir.

Birçok tarihçi özellikle 1920-1921 arası yaşananların, Türkiye tarihinin en karışık, en karanlık dönemi olduğu konusunda birleşiyor. Mete Tuncay şöyle diyor: “1920 yakın tarihimizin en az aydınlatılabilmiş yılı sayılabilir. Bunun nedeni dış politikadaki Sovyetlere yaklaşma girişimlerine koşut olarak, içeride de (özellikle TBMM içinde) sola yaktın bir hava estirilmiş olmasıdır. Sonradan bunların hatırlanması pek istenmemiştir.”

1920 yılı işgalci güçlere karşı savaştan çok bir iç savaş sürecidir. İngilizlerle işbirliği içerisindeki Padişahın Anadolu’da örgütlediği isyanların bastırılması Türk ulusal kurtuluş savaşı için önemli dönüm noktalarından birisidir. Bu isyanların bastırılmasında, Ankara’da Meclisin açılması ve varlığını devam ettirmesinde oynadığı rolle sahneye çıkan Çerkez Ethem’in Ekim Devrimi ve Bolşeviklerden etkilenmesi ve başka bir takım komünist hareketlerin ortaya çıkmasından korkuya kapılan Kemalist burjuvazinin bu hareketleri tasfiyeye yönelmesi de pek hatırlanması istenmeyen olaylardandır.

Resmi tarihte “Çerkez Ethem’in ihaneti” çekimde işlenen bu sürecin gerçekte ne olduğunu o dönemin toplumsal-sınıfsal çelişkilerini ve dünya olaylarının etkilerini göz ardı ederek anla-

mak, açıklamak olanaklı değildir. Materyalist tarih anlayışı tarihin bir sınıflar savaşı olduğu gerçeğinden hareket eder. Kişisel kahramanlıklar üzerinden değil onları öne çıkaran toplumsal sınıfsal çelişkilerin, arkalarındaki kitlelerin konumlanışları, hareketleri üzerinden tarihe bakar.

Çerkez Ethem

Ethem, 1886'da Bandırma'ya bağlı bir köyde doğar. Ailesi Kafkas göçmenidir. Ethem, kendi ifadesiyle, emlak ve arazi sahibi, mesut ve müreffeh yaşayan bir ailenin evladıdır.

1. Emperyalist Paylaşım Savaşı sırasında ağabeyi, emekli Yüzbaşı Reşit ile birlikte Teşkilat-ı Mahsusa'da çalışır. Azerbaycan'da, İran'da gerilla faaliyetinde bulunur. Savaşın sonlarında Bandırma'ya döner. O bölgede eşkıyalık yaptığına dair şikâyetler yapılır. Bu "eşkıya"lıklardan en büyüğü İttihatçıların ileri gelenlerinden İzmir Valisi Rahmi'nin oğlunun kaçırılması ve 50 bin lira fidye istenmesidir. Rahmi o sırada hükümet tarafından Rumlara karşı davranışlarından dolayı tutuklanmıştır ve Ethem bu eylemi İttihat Terakki'nin kullanacağı paranın azaltılması amacıyla yaptıklarını açıklamıştır.

Yunanlılara İzmir'i işgal etmesinden sonra işgalcilere karşı mücadeleye girişir. Kısa zamanda büyük kuvvetlere hükmeder. Çerkez Ethem tasfiye edildiğinde onun eşkıya geçmişine de vurgu yapılarak "halkı zulüm ve soygun"dan beslediği iftirası atılır. Oysa Türk ulusal kurtuluş savaşının başlangıcından birliklerinin tasfiye edilmesine kadar direnişin esas dayanağını, temel gücünü oluşturan yoksul köylü gerilla birliklerinin bütünüyle gönüllü katılımlara dayandığı herkesçe bilinmektedir. Toprak ağaları ve zengin eşrafa dayanan Kemalist hareketin söylemek isteyip de dile getirmeyerek çarpıttığı gerçek, bu partizan güçlerinin zenginlerden bağış adı altında gönüllü olmasa da zor yoluyla fidye ile para toplamalarıdır. Ki bu da son derece sıkı bir kontrol altında yapılmakta, başıbozuk aksi davranışlar ağır bir şekilde cezalandırılmaktadır. Örneğin Yozgat isyanının bastırılması sırasında içinde Yozgat Kadısı, bir savcı, Mutasarrıf ile birlikte Ethem'in birliklerinin 5 savaşçısı olduğu 12 kişi Harp Divanı'nda yargılanarak asılır. Ethem'in savaşçılarının suçu isyanı bastırmak için şehre girildiğinde bazı evlerden birkaç yüz lira çalmalarıdır.

Köylü devrimci birlikleri böyleyken Ankara

Hükümeti ne durumdaydı? Halkın gelirinin çok üstünde vergi toplamak bir yana 1920 sonlarında esas olarak asker toplamak ve asker kaçaklarını cezalandırmak üzere İstiklal Mahkemeleri kurar. Bunların kararları kesindir. Bu zulüm mahkemelerinin kararıyla belirlenen sürede teslim olmayan asker kaçaklarının evleri yıkılıyor, mal ve hayvanlarına el konuyor ve kaçanlar yakalandıklarında idam ediliyordu. Kendileri bedel-i nakdi ödeyerek askerlikten muaf tutulurken, yoksul köylülerin canlarının peşine düşmüşlerdi.

Çerkez Ethem, Yunan güçlerine teslim olduktan sonra 3 ay Atina'da tedavi için kalmış, odadan Almanya'ya ve en son olarak da Ürdün'e geçmiş, 1949'da burada ölmüştür. 1938'de kendisinin de içinde olduğu "150'likler affı"ni kabul etmeyerek geri dönmemiştir.

Ethem savaşı sürdürdüğü süre içinde siyasi bir programdan, hedeften yoksundur. Bolşevizm'e sempatisinin yanında İslami ve yer yer milletçi bir duruşa da sahipti. Başka bazı faktörlerin yanı sıra bu eklektik çizgisi onu karşıtlarıyla karşı karşıya kaldığı çelişkilerde uzlaşmaya götürüyordu. Karşısında ise belli bir andan itibaren amacı, hedefi belli bir programa sahip olan ve devraldığı kadro ve kumullarıyla daha örgütlü bir yapı vardı. Ethem'in Bolşevizm'den etkilenmesi bu durumunda köklü değişiklik yaratmasa da etkisi altındaki kitlenin belli bir hedefe yönelmesinde, siyasi bir bilinç edinmesinde rol oynayabildi.

Türk ulusal burjuva güçleri bu yoksul emekçi kitlelerin gelecekte iç sömürücülere yönelebileceğini gördü ve bu kitlenin Ekim Devriminden güç alan proletaryanın temsilcileri komünistlerle birleşme tehlikesi Türk burjuvazisini her iki hareket birleşmeden tasfiye için harekete geçmeye yöneltti. Çerkez Ethem gerçeğinin özeti budur.

Savaşın Yıkıntıları Arasında

1. Emperyalist Paylaşım Savaşma Almanya'nın yanında giren ve bu savaştan yenilgiyle çıkan Osmanlı imparatorluğu ile İtilaf Devletleri (İngiltere-Fransa-İtalya) arasında 30 Ekim 1918'de Mondros Mütarekesi (bırakışma) imzalanmış; Boğazların açılması ve İtilafın güvenliği için Osmanlı devletinin istediği bölgeleri işgal edebilme hakkı (md. 7) mütarekenin en önemli maddesini oluşturuyordu. Bu maddeye dayanıla-

rak Doğu Trakya, Boğazlar, Musul, Çukurova bölgesi ve çevresi, Hatay, Antalya gibi yerler işgal edilmiş; bazı önemli noktalara küçük birlikler ve denetimle görevli subaylar yerleştirilmişti. Mütarekenin diğer önemli maddesi sava suçlularının yargılanmasıydı ki, bu esasen Ermeni soykırımına ilişkindi. Hürriyet ve İtilafçılardan kurulu yeni Osmanlı Hükümeti soykırımı kabul etmiş, dahası katledilen Ermenilerin sayısını Ermenilerin iddialarına uygun hatta onu aşan düzeyde yansıtmıştı (Paris Konferansı). Soykırım suçlaması ile yargılanacakları açık olan İttihat ve Terakki liderleri ise yurtdışına kaçmışlardı.

Açıktır ki; Osmanlı İmparatorluğu'nun feodal sömürgeci egemenliğini sürdürmek isteyen egemen sınıfların padişah cephesi kendi varlığını ve çıkarlarını korumak adına emperyalizme tam teslim olmuştu. Henüz yeni gelişmekte olan buna karşın tepeden burjuva devrimle iktidarda yer edinen ve Osmanlı toprakları üzerinde "Türkleştirme" yoluyla imparatorluğu burjuva ulusalcılığı yolundan elde tutmaya çalışan İttihatçılar Alman emperyalizminin uşakları olarak arkalarında büyük bir yıkım bırakmışlardı.

İttihatçı liderler kaçmıştı fakat burjuva ulusçuluk Osmanlı'dan arta kalanı Türkleştirerek elde tutma gayreti şeklinde sürüyordu. Egemen feodal sınıf tam bir düşkünlük içindeyken geriye kalan İttihatçılar tam bir burjuva oportünizmi ve kaypaklığı içindeydiler, örneğin M. Kemal, Padişahın atadığı hükümette bakan olmak, aynı zamanda padişahın damadı olmak için yanıp tutuşmuş ama bu isteği kabul edilmemişti. 9. Ordu Müfettişi olarak onu Samsun'a gönderen padişahı ve M. Kemal Karadeniz'de çeteleşmekten kaynaklı kargaşayı gidermek için görevlendirilmişti. Keza ismet İnönü, M. Kemal Anadolu'ya geçerken onu da yanında götürmek isteyince "yeni evlendim beni rahat bırak" demiş ve ancak 1920'de İngilizler İstanbul'da İttihatçılar tutuklamaya başlayınca "ya Malta ya Ankara" ikilemiyle Anadolu'ya götürülmüştür. Refet Bele'ye dair ise Selahattin Selek şu değerlendirmeyi yapacaktır, "Milli mücadeleye, isteksiz bir şekilde, zorlanarak itilmiştir. Tam anlamıyla oportünist bir tiptir ama şef onu nerede ve nasıl kullanacağını iyi biliyordu. Sivas Kongresinin ateşli manda taraftarlarından. Milli mücadeleyi uzun süre beyhude bir çaba olarak görmüştür." (Sebahattin Selek, Milli Mücadele, s. 30)

Bu oportünizm Refet Bele'ye özgü değildi, mandacılığın ona özgü olmaması gibi. Örneğin İnönü, Amerikan Mandası olma fikrini ABD reddedene kadar sürdürmüştür. M. Kemal Samsun'a çıktığı ilk günlerde de şunları söyleyecekti. "Kurtuluş yolu ararken iki şey söz konusu olmayacaktı. İlk itilaf devletlerine karşı düşmanlık durumuna gelinmeyecekti, sonra da Padişah ve Halife'ye canla başla bağlı kalmak temel koşul olacaktı." Türk kurtuluş savaşının bir başka lideri Rauf Orbay da Mondros Mütarekesi imzalandıktan sonra Lord Curzon'a "Türkiye'nin İngiltere için pek sadık bir müttefik olabileceği" mesajını iletmiştir. (D. Avcıoğlu, Cilt 1, s. 16)

Türk ulusal burjuvazisinin yeterince zayıf olan sosyal temeli savaş yenilgisi ile birlikte iyice sarsılmış, elde avuçta ne kaldığıysa onu korumak için umudunu mandacılığa bağlamıştı. Onun her şeye rağmen daha ileriye gitmesinin bir nedeni emperyalist işgalcilerin sınırsız iştahları ve yoksul köylülere dayanan partizan mücadelesi olmuştur. Ve elbette başarıya ulaşmasının en büyük nedeni Çarlığın yıkılmasıyla Rusya'nın düşman devlet olmaktan çıkması ve sosyalist SSCB'nin büyük desteğidir.

M. Kemal Samsun'a gitmeden hemen önce Yunan Kraliyet Ordusu, İngilizlerin önceden çizdiği sınırlar çerçevesinde İzmir'i işgal etmişti (15 Mayıs 1919). İşgalcilerin İzmir'e ayak bastıkları ilk gün Hasan Tahsin'in attığı söylenen ilk kurşun dışında önemli bir direniş yaşanmaması bir yana, Akhisar'da olduğu gibi kimi yerlerde işgalciler Yunan bayraklarıyla karışlanmıştı. İlk direniş Bergama'da yaşandı. Türk yerel zenginleri (eşraf) işgalcilere direnmeye çok daha hevesli değildi fakat işgalcilerin artan baskıları ve mülkiyetlerin elden gitme korkusu onları bazı adımlar atmaya itti. Alaşehir ve Balıkesir'de kongreleri yapılan Redd-i İlhak Cemiyeti ve şubeleri böyle ortaya çıktı. Bunlar eşrafın maddi desteği ile Kuvva-i Milliye (ulusal güçler) birlikleri oluşturmaya çalışmıştı. Ne var ki bu yönlü ciddiye alınır bir başarı sergilenememiş ve Kuvva-i Milliye güçleri esasen Yörük Ali, Çerkez Ethem gibi yoksul köylülere dayanan partizan birliklerince oluşturulmuştu.

İzmir'in işgali şehrin küçük burjuvazisinin kimi kesimleri ile birlikte ulusal burjuva güçleri biraz daha hareketlendirmiş, tutum almaya zorlamıştı. En büyüğü İstanbul'da olmak üzere mitingler

tertiplenmiş, Müdafa-i Hukuk (hakları savunma) örgütleri kurulmuştu. Ama bunlar da genel olarak emperyalist işgale değil, Yunan işgaline karşı mücadeleyi esas alıyordu.

Ulusal burjuvazinin gerek üniformalı, gerek devlet bürokrasisi içindeki temsilcileri gerekse şehir ve kırdaki sosyal tabanı emperyalizme karşı tutarlı, emperyalist işgalin son bulmasını merkeze alan bir pozisyondan çok uzak, ezici çoğunluğu emperyalist işgalcilerle “iyi” bir uzlaşmaya ya da ABD mandasına bel bağlamıştı. Mandacılığın egemen olmamasının başlıca nedeni ABD’nin bunu reddetmesiydi.

Köylü Partizan Birliklerinin Mücadeledeki Yeri

Peki, nüfusun ezici çoğunluğunu oluşturan köylülerin tutumu neydi? Ermeni ulusundan köylülerin çok büyük bölümü ya katledilmiş ya da sürgün edilmişti. Rumların Karadeniz’de yaşayan kesimleri katliam ve sürgünlerle sindirilmiş ve onlar da tıpkı geriye kalan bir avuç Ermeni’nin yaptığı gibi varlıklarını silahlı birlikler kurarak savunmaya çalışıyorlardı. Kürt köylüleri Erzurum Kongresinde Kürt feodal beylerinin M. Kemal’le kendi ulusal varlıklarını ve haklarını tanıma temelinde işgalcilere karşı birlikte hareket etme anlaşmasına bağlı biçimde konumlandırılıyorlardı. Ama bundan öte Antep, Urfa, Maraş’ta olduğu gibi emperyalist işgalcilere halk başkaldırısının başlıca öğelerinden biri oluyorlardı.

İşgalin etkisi esasen Batı’da hissediliyordu ve Batı cephesi bu nedenle belirleyici konumdaydı. Halk korkunç bir perişanlık ve yoksulluk içindeydi. Emperyalist paylaşım savaşının bitiminden hemen önce M. Kemal’in kaleme aldığı bir rapor durumu yeterince çarpıcı yansıtmaktadır, “Hükümetle halk arasındaki bağlar tamamıyla çözülmüştür. Halk dediğimiz şey, bugün kadınlardan, sakat erkeklerden ve çocuklardan ibarettir. Bunların hepsinin gözünde hükümet, kendi açlığa ve ölüme sevk eden kuvvettir. İdari mekanizma otoritesini kaybetmiştir. Umumi hayat anarşi içindedir. Hükümetin attığı her adım halkın kendisine karşı olan nefretini artıracak yolda tesirleri yaratmaktadır. Bütün memurlar rüşvet kabul ediyor ve her türlü yolsuzluğa alet olmaya hazır bulunuyor, adalet mekanizması tamamen durmuştur. Emniyet kuvveti işlemez haldedir, iktisadi hayat korkunç bir süratle çöküntüye

doğru gidiyor.” (Emrah Celasun, Baki İlk Selam, s. 29)

Gerçekten de çok geniş bir cephede 4 yıl süren bu kanlı savaş sonucu nüfusun büyük çoğunluğunu oluşturan fakir köylülerin çocukları yitip gitmişti. Cephe gerisinde yokluk ve yoksulluk, rüşvetçilik ve savaş zenginleri almış başını yürümüşü. 1917 baharında dağlarda 300 bin asker firarisi dolaşmaktaydı. Devlete ve onun başlıca görünümünden biri olarak subaylara karşı halkta, yoksul köylülerde büyük bir öfke vardı. Cepheye gitmeyip geride kalanlar bile evlerinden yurtlarından olmuşlardı. İşte bu koşullar altında mütareke gereği Osmanlı ordusu 40 bin sınırında tutulacaktı. Ne var ki ordu istese bile bu sayıya ulaşamıyordu. Her şeye rağmen işgalcilere karşı mücadeleye katılanlar ne subayların ne yerli zenginlerin oluşturmaya çalıştığı birliklerin emri altına girmek yerine Demirci Mehmet Efe, Yörük Ali Efe, Çerkez Ethem’e bağlı gerilla birliklerine katılıyorlardı. Batı Anadolu’da çetecilik (efeler) eskiye dayanan bir olguydu. Anadolu’da tarım ve ticaretin en fazla geliştiği yer Ege’dir. Dolayısıyla toplumsal eşitsizliklerin en fazla belirginleştiği yerdir. Kısa zamanda Çerkez Ethem’in etrafında 5000’den fazla savaşçı birikmiştir. Bunlar artık eskinin küçük çete birlikleri olmaktan çıkmış, giderek büyüyen partizan birlikleri haline dönüşmüştü.

I. İç Savaş: Padişah Yanlısı İşbirlikçi Gericilikle Partizan Birlikleri Arasında

Buraya kadar anlatılanlardan da anlaşılacağı gibi gerçekte iki temel güç politika arenasının savaş mevzisinde karşı karşıya gelmiştir. Bir yanda emperyalizmin boyunduruğunda feodal egemen güçler diğer yanda ana gövdesini yoksul köylülerin oluşturduğu partizan birlikleri. Ulusal burjuva güçler ne emperyalizme karşı tutarlı bir duruşa ne de sosyal bir tabana ve savaş gücüne sahipti. O nedenle işbirlikçi gericiliğin başlıca hedefi partizan birlikleriydi. Osmanlı (Hilafet) ordusu 25 Haziran 1920’de Kuvva-i Milliye birliklerine saldırdı. Bu saldırı partizan birliklerince Geyve’de durduruldu ve Hilafet ordusu bozguna uğratıldı. Biga, Gönen, Karacabey çevresini kaplayan Anzavur; Düzce-Bolu-Adapazarı ve Çapanoğlu ayaklanmaları da Çerkez Ethem komutasındaki partizan birlikleri tarafından bastırıldı. Ne Ankara’nın ne de onun denetimindeki ordu birliklerinin (bir ayaklan-

mayı bastırmaya yardım etmek hariç) herhangi bir rolünden söz edilemez. 1920’de Konya’da patlak veren Delibaş Mahmut isyanı düzenli ordu ile partizan birliklerinin ortak çabasıyla durdurulmuştu.

Yozgat’ta gerici ayaklanma patlak verdiğinde Ankara Çerkez Ethem’i acil yardıma çağırıyordu; ama Çerkez gelmek istemiyordu, çünkü bu Batı cephesinin zayıflaması anlamına gelecekti. Sonuçta gelmeye karar verdi. Ankara’da M. Kemal, İsmet ve Fevzi paşalarla yaptığı toplantıda söylediği şu sözler o günkü güçler dengesini çarpıcı biçimde ortaya koymaktadır: “Bizleri düşman cephesinden gerilere ayrılma ve sırf gerilerde size düşen görevlerle uğraşma zorunda bıraktınız... Şimdi görüyor ve siz de itiraf buyuyorsunuz ki orta Anadolu’da ve bir köşede hiçbir yabancı ve İstanbul Hükümeti ile bağlantısı kalmayan Yozgat isyanını söndürmekten acizsiniz. Anladığım şudur ki, başlangıçtan beri hala durumu kavrayamadınız ve yahut kişisel ve daha önemsiz şeylerle uğraşıyorsunuz ve belki de Heyeti Temsiliye ve Ankara Hükümeti namına yaptığınız tamimlerle, tebliğlerle, konferanslarla her şey olup bitiverecek sandınız ve aldandınız.”

Batı’da Yunan taarruzunun başlaması üzerine İsmet İnönü’nün 3 Temmuz 1920’de Ethem’e çektiği telgraf da manzarayı gözler önüne sermektedir: “Genelkurmay’a gelen son savaş raporlarına göre hiçbir tarafta ciddi bir direnme göstermeyen oldu birlikleri ve milis kuvvetlerimiz düşman ilerledikçe dağılmakta ve erimektedir. Böyle bir direnişi önemli bir görevi üzerine alıp başarabilecek olan kuvvet ancak sizin mecali kırılmamış müfrezelerinizdir.”

Nihayet bu iç savaş 1 yıl sürer ve partizan birlikleri bu süreçten güçlerini büyüterek çıkar. Genel olarak köylü gerilla birlikleri bu komutanlarına özeldir de Çerkez Ethem’e sevgi ve sempati artar. Öyle ki M. Kemal çektiği bir telgrafta Ethem için “Başarıları ve hizmetleri kurtuluş tarihimizde en parlak satırları işgal edecek” diye yazmak gereğini duyar.

Anadolu Semalarında Komünizm Heyulası

Saygınlığı en yüksek askeri güç başta Çerkez Ethem’in Kuvva-i Seyyaresi olmak üzere köylü gerilla birlikleri iken Anadolu’da saygınlığı en

yüksek siyasal akım da komünizmdi.

1917 Ekim Devrimi ile İtilaf devletleri içerisinde yer alan Çarlık Rusyası’nın Anadolu’yu işgali son bulmuş, Bolşevikler Osmanlı’nın paylaşılması anlaşmalarını yırtmış ve toprak ilhakı olmadan barış çağrısında bulunmuşlardı.

Ekim Devrimi’nin yarattığı fırtına ile 21 Mart 1919’da Macaristan Sovyet Cumhuriyeti ilan edilmiş, yine aynı yıl içinde köylü partisinin iktidara geldiği seçimlerde Bulgar komünistleri de oyların yarıya yakınına kazanmıştı. Nisan ayında Münih’te Sovyet Cumhuriyeti kurulmuş ve birçok Avrupa ülkesinde devrimci başkaldırıları baş göstermişti. Ekim Devriminin kızıl fırtınası Avrupa’yı sarsarken Bolşevik kızıl ordular iç savaştan zaferle çıkmış Kafkasların güneyine doğru ilerleyişini sürdürmekteydi.

Aynı süreçte işgalci güçler çekilmek bir yana yeni talepler ileri sürüyor, Yunan işgali genişliyor ulusal burjuva güçlerin büyük beklentisi Amerikan mandası ABD’nin reddetmesi nedeniyle suya düşüyordu.

Bu gelişmelerin sonucudur ki 23 Nisan 1920’de TBMM’nin açılışıyla meclisin aldığı ilk karar Sovyet Hükümeti ile ittifak yapılması olmuş, 25 Nisan’da M. Kemal, Lenin’e bir telgraf çekerek emperyalist devletlere karşı işbirliği yapmak istediklerini bildirmiş ve Bolşeviklerden silah ve para yardımını istemiştir. Bu resmi yazışmaların ötesinde daha Temmuz 1919’dan itibaren silah ve para yardımını içeren bir dizi görüşmeler yapılmaktaydı.

Ulusal burjuvazi Sovyetlerle ilişkisinde de tam bir burjuva ikiyüzlülük ve hesapçılık içindeydi. M. Kemal’in 23 Haziran 1919’da Kazım Karabekir’e çektiği bir telgrafta belirttiği gibi; Sovyetlerle anlaşmak, bunu “İtilaf devletlerinin Türkiye’yi terk etmeleri için silah olarak kullanılmak pek yerinde olur.” Böylece İtilaf devletleri uzaklaşmadıkları takdirde “vatanımızın Bolşevik istilası altında kalma tehlikesine yol açacakları” iddia edilecekti. (K. Karabekir, İstiklal Harbimiz, s. 57)

M. Kemal etrafında kümelenmiş kaypak burjuvaların hesapları ne olursa olsun, komünizme sempati giderek yayılıyordu. Azerbaycan’da Bolşevik Hükümet kurulunca, M. Galoğlu “O günlerde Bolşevik orduları ile sınır ayrılığını bile ortadan kaldıracak bir işbirliği için Meclis kararı alınabilirdi” diye yazmaktadır. (Üçüncü

Meşrutiyet, aktaran D. Avcıoğlu Cilt 2, s. 433) Öyle ki, meclisteki tutucu milletvekilleri bile Azerbaycan'daki Bolşevik birliklerin kurtarıcı olarak çağrılmaması istemektedirler.

Kızıl fırtınanın etkileri düzenli ordu saflarına da uzanmıştır. Doğu cephesi komutanı K. Karabekir, kızıl orduda yok diye kendi birliklerindeki subayların rütbe işaretlerini söktürür. Çünkü askerlerin bir isyanından çekinmektedir. Edirne'de 11. tümende subaylar arasında "Bolşevik alametler" belirir ve erler de Bolşevikler gibi yıldız takmaya başlar. (K. Karabekir, İstiklal Harbimiz, s. 808) Batı cephesi komutanı A. Fuat Cebesoy, subaylarla erlerin birlikte yemek yemelerini kararlaştırır, er-subay farkı ortadan kaldırılır kendisi de ordu üniforması yerine köylü gerilla kıyafetleri giymeyi tercih eder. (Aktaran D. Avcıoğlu, Cilt 2, s. 450)

Komünizmin Ege köylülerince nasıl algılandığı o günlerde Ege'de örgütlenme çalışmaları yapan Celal Bayar tarafından şöyle anlatılır: "Bana Bolşevikliğin ne olduğunu sordular. Toprak devrimi hakkında bildiklerimi anlattım. Sözlerimden gözlerinin kamaştığını fark ettim. Hemen köy ölçüsüne göre kimin ne kazanacağını hesaplamaya koyuldular."

Ulusal Burjuvazinin Önderliği Ele Geçirme Çabası

Gerilla kuvvetlerinin ve komünist fikirlerin artan etkisi M. Kemal etrafında kümelenmiş burjuva güçleri telaşlandırıyordu. Ne var ki, ne askeri olarak ne siyasal hedefleri bakımından hareketi kontrol altına alacak kuvvet ve programdan yoksundular. Buna karşın gerilla birlikleri de merkezi bir karargâhtan ve komünist fikirleri savunanlar temel talepleri formüle edecek bir programdan ve bu programı uygulayacak partiden yoksundu. M. Kemal ve çevresinin başlıca avantajı İttihat ve Terakki'nin parti ve örgütlenme deneyimine sahip olmasıydı. Burjuva güçler bu avantajlarını kullanarak işgale karşı kurtuluş mücadelesinde denetimi ele almak istiyorlardı.

Yeşil Ordu Derneğinden Resmi TKP'ye

1920 Mayıs'ında bir kısmı M. Kemal'e de yakın olan bir grup milletvekili tarafından Yeşil Ordu Demeği kurulur. 1. İnönü hatıralarında bu derneğin kuruluşundan ne kendisinin ne de M.

Kemal'in haberi olduğunu yazar. Oysa M. Kemal Nutuk'ta demekle ilgili bilgisi olduğunu ve olumlu karşıladığını açıklar. Türk kurtuluş savaşındaki her olumlu ve ileri gelişmeyi kendine mal etmekte pek mahir olan M. Kemal'in kuruluşuna dair bilgisi olsun ya da olmasın bu demeği kullanarak gerilla birliklerini kendi denetimine almaya çalıştığı açıktır. Ve aynı zamanda Mete Tuncay'ın belirttiği gibi Yeşil Ordu "Bolşevikliğin İslamiyet'in uygulanmasından başka bir şey olmadığını söyleyerek Sovyetlerle yapılması zorunlu işbirliğine elverişli zemin hazırlamak amacıyla" değerlendirilmiştir. Yeşil Ordu tüzüğünde "İslamın bütün toplumsal ilkelere dayanarak Asr-ı Saadet'in (Muhammed peygamber dönemi) ortak içtenliğini yeniden kurmaya çalışmakla yolunu hak yolu, Allah yolu bilir" demekte ve aynı zamanda "Türkiye içinde dahi her çeşit emperyalizm akımlarını ve sermayenin haksız zorbalığını kaldırmakla yükümlüdür." diye belirtmektedir.

Yeşil Ordunun kurulması ve M. Kemal'in bunu desteklediğini belirtmesi Nutuk'ta da ifade ettiği gibi düzenli ordu birlikleri ile mücadeleyi sürdürmenin olanaklarının tükendiği ve gerilla birliklerini merkezileştirerek bunun sürdürülebileceğinin itirafıdır. Böylece Ethem de kolayca denetim altına alınacaktır.

Ama süreç tersine işler. D. Avcıoğlu'nun deyişiyle Yeşil Ordu "Ethemist" olur.

Bu arada Sovyetlerin, ilk gayriresmi temsilcisi Şerif Manatov Ankara'dadır ve meclis bahçesinde milletvekillerine sosyalizm üzerine konferanslar vermektedir. Yine onun ön ayak olmasıyla Yeşil Ordu'nun radikal üyelerinin öncülüğünde Temmuz 1920'de Gizli Türkiye Komünist Partisi kurulur.

Gizli TKP programında ilk kez proleter anlamında Azerbaycan dilinden ödünç alınan "Fukara-i Kasibe" kavramı kullanılır. Proletarya diktatörlüğünü savunur ve sosyalist ülkelerle siyasi hudutların kaldırılmasını ister. Ankara Hükümetine bakışımı ise şu biçimde ifade eder: "İngiliz politikasının aleti olan Hürriyet ve İtilafçıların onursuz İstanbul Hükümetine karşılık, eski İttihatçıların maskeli olarak kurdukları Kuvva-i Milliye Hükümeti de komünizmden yana görünmeye çalışmakla birlikte gerçekte aldatici bir milliyetperverliği temsil" etmektedir. "TKP'nin her iki hükümetle de hiçbir ilgisi" yoktur. (M. Tuncay, Türkiye'de Sol Akımlar, s. 97)

Denetimin elden gittiği telaşıyla M. Kemal Yeşil Ordu Derneğinin kapatılarak faaliyetine son verilmesini ister. M. Kemal'e yakın kurucu üyeler bu çağrıya uyarlar fakat Yeşil Orduyu kapatmak mümkün olmaz. Ankara ve Eskişehir örgütleri faaliyetlerine devam ettikleri gibi artık gizli TKP'nin birer şubesine dönüşürler.

Bu zaman zarfında Ethem, Bolşeviklerden giderek daha çok etkilenmiş ve şöyle konuşmaya başlamıştır: “Bolşeviklik bütün dünyayı hakim olacak... Şimdi Bolşeviklik memleketi kurtarıyor, gelecekte halkımızın hayat ve saadetlerini de koruyacaktır.” (M. Tuncay, T. Sol Akımlar, s. 81)

Eskişehir'de Müdafaa-i Milliye örgütü, 700 kişilik bir tabur oluşturarak Çerkez Ethem'in emrine verir. Taburun adı “Bolşevik”, komutanı Yüzbaşı İsmail Hakkı bir komünisttir.

Ethem 1920 Ağustosunda “Seyyare Yeni Dünya” isimli ve “İslam Bolşevik Gazetesi” alt başlığını taşıyan günlük bir gazete çıkarmaya başlamıştır. Üst başlığında ise, “Dünyanın Fukara-i Kasibesi Birleşiniz” yazılıdır. Bir Sovyet yazan, gazetede yer alan makaleler için “Komünizmin, ona bir Müslüman ahlakı atfeden, ilkel ve bilersiz, fakat nispeten dürüst yorumlan” değerlendirilmesini yapmaktadır. (M. Tuncay, age, s. 82)

Mecliste Yeşil Ordu ve Gizli TKP'yi destekleyen elliye yakın milletvekili bulunmaktaydı ve bunlar kendilerini “Halk zümresi” olarak tanımlıyordu. Bu grup öyle etkiliydi ki örneğin İçişleri Bakanlığı için yapılan seçimi gizli TKP'li Dr. Nazım, M. Kemal'in adayına karşı 89'a 98 oyla kazanmıştı. M. Kemal, fiilen Dr. Nazım'ın başkanlığını veto etmiştir. Çerkez Ethem'i devreye sokmasıyla Nazım istifa etmiş ve ancak bu yolla onun adayı R. Bele seçilebilmişti.

Halk Zümresi 8 Eylül 1920'de kısmi toplumsal devrimci talepler içeren bir program yayınlar ve hükümet tarafından kabul edilmesini ister. M. Kemal onları reddedecek güçten yoksundur. Fakat programı kabul etmek yerine onun sulandırılmış versiyonunu “Halkçılık Programı” adı altında bir hükümet bildirisi haline getirerek durumu geçiştirmeyi başarır.

Eylül 1920'de TBMM hükümeti M. Kemal başkanlığında yaptığı toplantıda ulaştığı sonuç sonrakı dönemin politik hattını belirlemede önem kazanmıştır: “Bolşevikler Türkiye'de komünist devrimi vücuda getirmeyi ivedi ve çözümünü ge-

rekli bir çare sayacaklar. Fakat bunda başarılı olmadıkları takdirde bizim isteklerimizle yetinecek hakiki bir ittifak esasını temin ve tetkike girişeceklerdir.” (D. Avcıoğlu, Milli Kurtuluş Tarihi, Cilt 2, s. 727)

Türk ulusal kurtuluş mücadelesinin temel gücü yoksul köylülüktü ve onu hangi kuvvetin kazanacağı stratejinin başlıca sorunuuydu. Bir yanda ulusal burjuvazi diğer yanda proletaryanın temsilcileri... Ulusal burjuvazi örgütlüydü ve komünistler daha yeni örgütleniyordu. Yoksul köylüler ve onların gerilla birlikleri, ilerici aydınlar komünizmden ciddi şekilde etkileniyor ama henüz bir küçük burjuva sosyalizmin, küçük burjuva eklektizminin ötesine geçememişlerdi. Ne var ki, süreç komünistlerin lehine işliyordu. Bu nedenle burjuvazi için komünizmin ideolojik-politik etkisini en aza indirmek başlıca hedef haline gelmişti ve bunu yaparak Sovyetler'i içerde devrimci girişimlerden alıkoyarken aynı zamanda bir ittifak gücü olarak onu elde tutma politikası güdülecekti.

Tam da bu dönemde, M. Suphi TKP'sinin 10 Eylül'de kurulması ve Türkiye'ye gelme istekleri burjuvaziyi iyice ürküttü. Çünkü bu TKP bir programa, merkezi yönetime ve disiplinli bir örgüte dayanıyordu. Bu örgütün Anadolu'da çalışması ulusal kurtuluş mücadelesinde inisiyatif alması ya da en azından ulusal burjuvaziyle inisiyatifi paylaşması anlamına gelecekti. Komünistler mutlaka tasfiye edilmeliydi.

Bu tasfiye iki biçimde gerçekleştirilecekti. Birincisi resmi TKP'nin kurulmasıydı. M. Kemal en güvendiği, komünizmle uzaktan yakından ilgisi olmayan arkadaşlarına (Fevzi Çakmak, R. Bele, İ. İnönü, M. Esat Bozkurt, Y. Nadi, Kılıç Ali vb.) komünist parti kurdurdu. Resmi TKP'nin kuruluş amacını Genel Sekreter H. Behiç sonradan şu sözlerle itiraf eder. “Rus elçiliğinin el altından yönettiği zümreler vardı, Yeşil Ordunun faaliyetine son vermek kararım kabul etmeyen üyeleri vardı. Çerkez Ethem'in milli kuvvetleri etrafında dönen bilir bilmez Bolşevik akımları vardı. Bunların hepsini toplamak akla uygun ve sağlıklı yollara sokmak önemli bir iş olacaktı.” (D. Avcıoğlu, s. 727)

Resmi TKP'nin yayını Yeni Gün'ün tüm çabası Türkiye'de komünizmin olanaksızlığını ispatlamaya dönüktü. Bu partinin kuruluşuyla gerek M. Suphi'ye gerekse Çerkez Ethem'e bu partiye katılmaları için çağrıda bulunulur. Çerkez Et-

hem tutarsız, küçük burjuva pragmatizmiyle bu çağrıya uyar. Gazetesi Ankara'ya taşınır ve "Yeni Dünya" adını alarak üst başlığına "Türkiye Komünist Gazetesi" yazılır.

Bu günlerde gayri resmi Sovyet temsilcisi Şerif Manatov zararlı faaliyetlerde bulunduğu gerekçesiyle sınırdışı edilir.

Tasfiyenin ikinci biçimi, M. Suphi ve arkadaşlarının hunharca katledilmesi daha sonra gerçekleşecekti.

Resmi TKP'nin kurulması, Anadolu'daki gizli TKP'yi legalleşme arayışlarına iter ve böylece Türkiye Halk İştirakiyun Fırkası (THİF) doğar. Ne var ki bu partinin ömrü uzun olmadığı gibi etkisi de zayıftır. Rusya Komünist Partisi'nin yayınladığı bir kitapta yapılan değerlendirme yerindedir: "Anadolu'daki milli kurtuluş hareketinin başlangıcında Komünist Parti henüz mevcut değildi. Daha sonra kurulan ve itilaf kuvvetlerinin işgali altındaki proletarya merkezlerinden tecrit edilmiş küçük burjuva aydınların bir örgütü olan 'Halk İştirakiyun Fırkası', bir küçük burjuva köylü partisi karakterini almıştır. Partinin Kemalistlere muhalif yoksul köylülerin devrimci bir teşkilatı olan 'Yeşil Ordu' ile uzlaşması bundandır. (T. Sol Akımlar, s. 97) Elbette burada Yeşil Ordu'nun devrimci bir teşkilat olarak tanımlanması ancak onun ikinci dönemi, yani M. Kemal yanlılarının çekilerek derneği kapatmak istemesinden sonraya gelen dönemi için geçerlidir.

II. İç Savaş: Köylü Gerilla Birlikleri İle Düzenli Ordu, Yoksul Köylülerle Ulusal Burjuvazi Arasında Savaş

M. Kemal komünistleri etkisizleştirdiği aynı süreçte yoksul köylü gerilla birliklerini düzenli ordu komutası altına almak için çabalarını hızlandırır. Demirci Efe, Sarı Edip Efe gibi müfrezeler komutanlarını Refet Bele'nin, Çerkez Ethem'i de İsmet İnönü'nün denetimine sokmak ister. Hiçbiri buna yanaşmaz. M. Kemal'in Bilecik'te Ethem'e yönelik hazırladığı pusunun boşa çıkarılması ilişkileri bütünüyle gerer. Meclis duruma müdahale eder ve sorunu uzlaşmayla sonuçlandırmaya çalışır. Meclis heyeti ile Ethem arasında yapılan görüşme olumlu geçer. M. Kemal heyete zorla imzalatıldığı gerekçesiyle bu anlaşmayı reddeder. Oysa heyet hiçbir zorlamayla karşılaşmadığını bildirmiştir. M. Ke-

mal'in derdi gerilla birliklerini tasfiye etmektir ve bunun için her şeyi yapmaya hazırdır.

M. Kemal meclis heyetinin görevine Bakanlar Kurulu karan ile son verir. Ve çektiği gizli telgrafla Refet Bele ve 1. İnönü'ye Ethem'in üzerine yürüme emri verir. Meclisin bu karardan haberi yoktur.

İsmet İnönü Kütahya'ya girerken Ethem işgalci Yunan güçleri ile çarpışmaktadır. Durumu öğrenen meclis M. Kemal'i sorguya çeker. M. Kemal hesap verme güçlüğü çekerken Ethem'den geldiği iddia edilen bir telgraf M. Kemal'i kurtarır. Ethem'den gelip gelmediğine dair rivayetler dolaşan bu telgrafta Ethem Ankara hükümetinin halktan para toplayıp dalkavukluk yapmaktan başka bir şey yapmadığını belirtir ve o sırada Ankara'ya görüşmek için gelen ve hükümetçe alıkonan İstanbul heyetinin serbest bırakılmasını ister. M. Kemal bu telgrafı kullanarak meclisteki dengeleri kendi lehine değiştirir ve gerilla kuvvetlerinin tasfiyesini yasal kılıfa büründürme olanağı bulur. Ethem daha şimdiden "hain" ilan edilmiştir.

Kütahya tarafından İsmet İnönü, Güneyden ise Refet Bele, Yunan güçlerine karşı savaşan kuvva-i seyyare gerilla birliklerini iki ateş arasında bırakır. Bu ana kadar Ethem bir çatışmaya girmemek için sürekli geri çekilir. En sonunda iki ateş arasında kalan Ethem, Yunan güçlerine belli bir süre için ateşkes çağrısında bulunur. Yunan güçleri bunu kabul eder. Gerilla birlikleri üzerine gelen burjuva ordu birlikleriyle bundan sonra çatışmaya girer. Fakat bu da sadece kendini savunmaya dönük bir çarpışmadır.

Nitekim Ethem, bir süre sonra birliklerini dağıtma kararı alır. 21 Ocak 1921'de Akhisar taraflarında bulunan Yunan birlikleri ile temasa geçilir. Buna göre Yunan tarafına geçenlere dokunulmayacak isteyenlerin evlerine dönmelerine izin verilecekti. Ethem kendi birliklerini serbest bırakır isteyen hükümet kuvvetlerine katılabilecekti. Her iki tarafa da razı olmayanların dağlara çekilmesini önerir. Kendisi de küçük bir güçle Manyas'a çekilir. 28 Ocak'ta kaldığı köyün Yunan güçlerince haber alınmasının ardından iltica hakkı talep ederek teslim olur. Bu bir ihanet değil düşman kuşatması altında teslim olmayı, çatışarak ölmeye tercih etmesidir. Örneğin yine dağlara sığınan Ethem'in birlik komutanlarından Parti Pehlivan öldürülünceye kadar müfrezesiyle çatışmaya devam etmiştir.

Kaldı ki teslim olduktan sonra Ethem'in Yunan birlikleriyle işbirliği yaptığına dair en küçük bir kanıt yoktur. Gerisi Türk burjuvazinin bugüne kadar biline gelen karaçalmaları ve alçakça yalanlarıdır. Örneğin M. Kemal, Ethem'in teslim oluşundan 20 gün önce, 8 Ocak'ta Meclis'te "Yunan ordusu bütün Batı cephesinin her noktasında kendi safları arasında Ethem dahil olduğu halde taarruza geçmişlerdir" diyebilmiştir. (Aktaran E. Cilasun, Baki İlk Selam, s. 74) Yine aynı tarihlerde (9 Ocak'ta) İ. İnönü, Yunan uçaklarından Ethem imzalı bildirimler atıldığını duyurur: İşte Türk burjuvazisinin alçaklık ve yalancılığının tarihsel köklerinden tipik örnekler.

Böylece iç savaş gerilla birliklerinin işgalci güçlere karşı mücadeleyi sekteye uğratmamak adına ulusal burjuva güçlerle çatışmaya girmekten çekinmesi nedeniyle bir bastırma hareketine, devrimci yoksul köylü birliklerini dağıtma hareketine dönüşmüştür. Ortada bir ihanet varsa; bu ulusal burjuvazinin yoksul köylülere karşı ihanetidir. Bilindiği gibi ulusal burjuvazinin ikinci ihaneti Kürtlere karşıdır.

Yeni Dünya gazetesi bu süreçte Ethem'in yanında yer alır. Eskişehir proletaryasına ayaklanma çağrısı yapılır. Bunun üzerine matbaa basılır ve gazeteyi çıkaranlar Arif Oruç ve arkadaşları tutuklanır. Bolşevik taburunu terhis ederek Ankara Hükümetine teslim olan Yüzbaşı İsmail Hakkı, Ankara İstiklal Mahkemesi'nce idam edilir. Ethem'le birlikte Yunanlılarca gö-

zaltında tutulan Ethem'in kurmay başkanı Binbaşı Halil Bey Ankara'dan güvence aldığını söyleyerek, Ethem'in uyarısına aldırış etmeden kaçır ve Ankara'ya gelir. Halil Bey, Ethem'in Yunanlılarla işbirliği yaptığına dair ifade vermeye zorlanır, bunu yapmayınca o da idam edilir.

28 Ocak 1921'de Mustafa Suphiler katledilir. Böylece ideolojik-politik önderlik fizik tasfiyeye uğratılırken onunla birleşmeye aday yoksul köylü devrimci gerilla birlikleri de dağıtılarak ulusal burjuvazi önderliği ele geçirir.

Kaynakça

- Emrah Cilasun, "Baki İlk Selam" Çerkez Ethem, Belge Yayınları
Doğan Avcıoğlu, Milli Kurtuluş Tarihi 1, 2, 3
Selahattin Selek Anadolu İhtilali 1, 2
 Mete Tuncay, Türkiye'de Sol Akımlar, Bilgi Yayınları
Çerkez Ethem, Anılarım, Berlin Yayınları
 Cemal Şener, Çerkez Ethem Olayı, Okan Yayınları
 Zeki Sarıhan, Çerkez Ethem'in İhaneti, Kaynak Yayınları
 İsmet İnönü, Hatıralarım
 Kazım Karabekir, İstiklal Harbimizin Esasları
 Sina Akşin, Yakınçağ Türkiye Tarihi, Milliyet Kitaplığı
 Mustafa Kemal, Nutuk

Özgürlük Dünyasının Marksizm Anlayışını Nasıl Bilirdiniz?

EMEP-Evrensel-Özgürlük Dünyası'nın (ÖD) marksizm kavrayışını, ilerici hareketin bu bileşeninin teoriyle politikayı ilişkilendirdiğini, onun sınıf politikasının tarzını, içerik ve karakterini nasıl bilirsiniz? Sorunun başlıktaki gibi formüle edilmesi, kasıtlı bir yanıtı da çağırıyor. Ancak yine de burada, ÖD'nin "Ezilenlerin Sosyalist Platformu" tanımlamasına yönelttiği hücumların çözümlemesinden hareketle, soruda dikkat çektiğimiz konulara değinme fırsatımız olacak.

Özgürlük Dünyası dergisi ve yazarı Kadir Yalçın, "Liberalize Kavramlar Ve Gerçek" (ÖD, s. 192, Nisan 2008) başlığı altında "Neoliberal bozuşturuculuk"a karşı mücadele ediyor. Yeni anarşist akımın "çokluk" kavramını, keza "öteki", "dışlanmışlık", "çalışanlar" kavramlarının sınıfsal belirsizlikleri, bulanıklıkları eleştiriyor.

O arada Kadir Yalçın, "ezilen", "ezilenler" kavramlarını ve "ezilenlerin sosyalist platformu" tanımını da "liberalize kavramlar" arasına yerleştirerek imkânsız başarıyor. Hatta "ezilenler" kavramının da "uluslararası burjuvazi ve kapitalizmin hizmetindeki sol liberaller tarafından üretildiğini" iddia ederek, "Bütün ülkelerin işçileri ve ezilen halkları birleşin" diyen 3. Enternasyonal'in ve Lenin'in kemiklerini sızlatıyor.

Yazar diyor ki; "Ezilenler" kavramını hareket noktası edinenler, şimdi de, farklı bir ölçüte ve Mao'dan farklı bir yaklaşıma sahip değiller.

Başka türlü, 'komünizm' iddialı bir hareket bakımından platformunu, 'ezilenlerin sosyalist platformu' olarak tanımlamanın anlaşılabilir bir yanı bulunamaz."

Yazarımızın iddiası bu, komünizm iddialı bir akım, "platformunu", ezilenlerin sosyalist platformu olarak tanımlayamaz. Biz olabileceğini düşündüğümüze ve muhataplarımız da "komünizm", "marksizm", "sosyalizm" iddialı olduklarına göre, demek ki, önce "platform" kavramı üzerinde bir dil birliği sağlamaya çalışmamızda yarar var. Evet, siz "platform"dan ne anlıyorsunuz? Ve burada "platform" kavramına nasıl bir anlam yüklüyorsunuz? Bir programın, aynı anlamda olmak üzere bir partinin kendisini, buna denk düşen bir durumun/gerçekliğin tanımlanmasını mı?

Diğer yandan, platform kavramı çok yaygın biçimde bir araç olarak oluşturulan pratik politik örgütsel yapıları tanımlamak için de kullanılıyor. Ezilenlerin Sosyalist Platformu'nda, platform kavram ve tanımının bu ikinci anlamda kullanıldığı biliniyor. Bunu, Kadir Yalçın'ın ve ÖD'nin de bilmesi gerekiyor. Öyle anlaşılıyor ki, ÖD, "platform" kavramını ilk anlamda kullanıyor. Eğer Kadir Yalçın ve ÖD'nin platform kavramını bu anlamda kullandığı doğru ise o halde şunu hatırlatmak zorundayız, siz, biz, savcılar dahil herkes biliyor ki, kendini marksist

leninist komünist sıfatlarıyla tanımlayan bir parti ve aynı anlamda bir “platform” var. O halde tartışmayı da eleştiriye de işte bu tanımlama üzerinden yapmanız gerekmez mi?

Eğer burada platform kavramını bir programa/bir partiye tekabül edecek biçimde anlıyor ve kullanıyorsanız ve buradan hareketle “ezilenlerin sosyalist platformu” tanımlamasını eleştiriyorsanız, sizi olanaklı olan en yumuşak biçimde gerçekleri çarpıtmakla itham ediyoruz... Eğer, burada, “platform” kavramını birinci anlamda kullanarak, marksist leninist partinin “ezilenler” kavramını hareket noktası edindiğini iddia veya ima ediyorsanız, bu durumda da gerçeği çok sıradan, çok bayağı, çok ucuz biçimde çarpıttığımızı ve demagojiye başvurduğunuzu söylemek zorundayız!

“Ezilenlerin Sosyalist Platformu” tanım ve adlandırması neden kullanılmıştır? Eğer bir eleştiri yapacaksanız, tahmin yapmadan, mantık yürütmeden, gerçeklerin bilgisini ve tabii aslına sadık kalarak okurlarınıza sunmak, yansıtmak yükümlülüğünü duymanız gerekir. Bunu yapmazsanız bilimsel ve entelektüel dürüstlüğü hiçe sayan, size güvenen okuyucularınızı yanıltan-kandıran demagoglar durumuna düşersiniz... Gerçeklere dayanmak yerine tahmin yapan, mantık yürüten ÖD ve yazan, kerameti kendinden menkul tespitlerini eleştirerek açık gerçeklerin bayağı bir çarpıtıcısı durumuna düşüyor.

Kadir Yalçın, “‘komünizm’ iddialı” derken, özenle komünizmi tırnak içine alarak, yani kendi komünizminin en has, en hakiki -24 ayar mı desek!- olduğunu, bir iddia da değil bir hakikat olduğunu vurgulamakta somutlaşan üst ayrımcılığın tadını çıkartıyor. Bu işleri en ustalıkla biçimde SSCB nomenklaturasının yaptığı bir an çağrıştırıyorsa da bize, varsın olsun Kadir arkadaş da böyle mutlu olsun! Fakat her halde gerçek şu ki, sonuç olarak bugün herkesin komünizmi bir iddia oluyor! Keza sosyalizmi için de aynı şeyi söyleyebiliriz! Böylece ÖD ile aramızdaki farkı/ayrılığı inceleyip tanımlamak için daha gerçek bir durum/zemin elde ediyoruz. Öyle ya komünizm, sosyalizm ve Marksizm iddialı, işçi sınıfı adına, sosyalizm iddialı iki taraf ve bir de “ezilenler” gerçekliği var. Bu iki taraf bir toplumsal nesnellik olarak ezilenler gerçekliğinin çözümlenmesi, ama özellikle de proleter sınıf politikası adına politik öncünün “ezilenler”le nasıl ilişkilenebileceği ve keza, işçi

sınıfını toplumun diğer ezilen toplumsal güçleriyle nasıl ilişkileneceği konusunda oldukça farklı düşünüyorlar; çok farklı pratik politik yönelimlere sahipler. Bilimsel ve entelektüel dürüstlikle, bu nasıl oluyor diye sorulmalı ve gerçeklerin gözüne bakarak yanıtı bulunmalıdır.

ÖD, “ezilenler” bakımından yaklaşımını şu paragrafta ortaya koyuyor:

“Ezilenler; kuşkusuz belirli bir anlamı olan ve belirli bir kategoriye ifade eden, kullanımı bütünüyle reddedilemeyecek, ancak genelleştirilerek üzerine ‘inşaat’ kurulmaya, terminolojide hareket ettirici bir rol yüklenerek, bir ‘eksen’ kılınmak üzere başlıca ‘özne’ durumuna yükseltildiğinde, sorunlu hale getirilen bir diğer kavramdır...” “Ezilen ulus” ve “ezilen halklar” ifadelerinin kullanılabilirliğinden bahsedildikten sonra şöyle toparlanıyor: “...yine ezilmişlik ve baskı altında oluşu ifade etmek üzere, ‘sömürülen ve ezilen yığınlar’ ya da ‘ezilen köylülük’, hatta ‘ezilen işçi sınıfı’ bile bir anlama sahiptir. Genel olarak ‘ezilenler’ kavramının bir ajitasyon değeri taşıdığı da inkar edilemez. Ancak daha ötesi değil...”

Burada “komünizm”, “marksizm”, “sosyalizm” iddialı iki taraf arasındaki sorun nedir?

ÖD/Kadir Yalçın için sorun, “tarihsel toplumsal özne”nin kim olduğudur. Muhatablarımız, kendilerinin tarihsel toplumsal özne olarak “işçi sınıfı”nı, “emek”i tanıdıklarını, tanımladıklarını, bizim ise “ezilenleri” “başlıca özne” durumuna yükselttiğimizi iddia ediyorlar. Bu iddiayı gerçeklere dayalı olarak kanıtlamıyor ve hatta kanıtlarla doğrulamaya çalışmıyorlarsa da iddia ediyorlar! Çünkü onlara göre, başka türlü ‘komünizm’ iddialı bir hareket bakımından platformunu “ezilenlerin sosyalist platformu” olarak tanımlamanın anlaşılabilir ve açıklanabilir bir yanı bulunamaz. Gerçeklere, “ezilenlerin sosyalist platformu” tanımlamasının gerekçelerine vb. başvurmaksızın mantık yürüterek önce eleştireceklerinin ne olduğuna hükmediyor, sonra da karşısına geçip eleştiriyorlar! Böylece muhatabımızın yönteminin idealizme battığını, tamamen subjektif ve keyfi olduğunu görüyoruz.

Bizim görüşümüz ve iddiamız da şu: “İddia sahibi” iki taraf da hiçbir muğlaklığa yer vermeksizin “işçi sınıfı”nı toplumsal özne olarak kabul ve ilan ediyorlar, teori ve programlarının odağında işçi sınıfı duruyor.

Bunlara, tartışma konumuz nedeniyle şunu da özel olarak eklemekte yarar var. Her iki taraf işçi sınıfının da “ezildiğini” (“ezilen işçi sınıfı” ÖD) kabul ediyor. Keza, işçi sınıfı dışında ezilenler olduğunu da kabul ediyorlar. İşçi sınıfı dışındaki ezilenlerin de kapitalizmle, emperyalizmle çelişkileri var.

Bütün bu veriler ışığında iddia sahibi taraflar arasındaki sorunun tarihsel toplumsal özne olarak kabul edilen, işçi sınıfı ile diğer ezilenler arasındaki ilişkilere yaklaşımda, bu ilişkilerin tarif ve tanımında odaklandığı sonucu çıkıyor. Fakat ÖD/ Kadir Yalçın sorunun burada olduğunun farkında bile değil! Hayır, hayır, bu onlara haksızlık olur, onlar sorunun tam da burada olduğunu biliyorlar, kendilerini haklı çıkarmak için gerçekleri çarpıtmaktan medet umuyorlar.

Nasıl mı?

“Sosyalizm, kesindir ki, genel olarak ‘ezilenler’ e özgü değildir. Diyelim ki, ‘ezilen’ in ittifakı öngörülmektedir; bu durumda da, belirli aşamalarda belirli ittifaklarla yol olsa bile, sosyalizmin bir ittifak örgütlenmesi olmadığı farkında olunmaması bir yana, ezilen ama sosyalizmle ittifak kurmaktan kesinlikle kaçınacak bir dizi burjuva küçük burjuva tabakanın varlığı ortada olduğuna göre, bunlarla nasıl ittifak kurulacağı da düşünülmemiş demektir.”

Bilgiçlik ve demagoji yapmanız olsa olsa saygınlığınızı, inandırıcılığınızı zedeler. Evet, sosyalizm ezilenlere özgü değildir, doğru! Evet, sosyalizm bir “ittifak örgütlenmesi” de değildir, doğru! Peki, buradan hangi sonucu çıkartıyorsunuz? Proletaryanın öncüsünün, işçi sınıfı dışındaki “ezilen yığınları” (ÖD) sosyalizm perspektifine bağlamaya yönelmiş bir çizgi izlemesi, geliştirmesi zındıklık mıdır? Keza “ezilen yığınları” proletaryanın önderliği altında sosyalizm için mücadeleye çağırması caiz değil midir?

Muhataplarımıza göre, “ezilen yığınları” proletaryanın önderliği altında birleştirmeye, sosyalizme yöneltmeye çalışmak, proletaryanın tarihsel toplumsal özne olduğunu terk etmek, reddetmek oluyor! ÖD’nin marksizm anlayışı işte böyle bir şey. 1900’lerde işçi sınıfının önderliği ve hegemonyası düşüncesini ön plana çıkartan ve geliştiren Lenin’in marksizm anlayışına değil de onun karşısında proletaryanın tarihsel toplumsal rolünü ön plana çıkartan Plehanov’un ve Kautsky’nin, yani 1. Emperyalist Savaşının ba-

şında çöken II. Enternasyonal’in anlayışına denk düşen veya yaşatan-sürdüren, hortlatan bir marksizm anlayışdır bu.

Devam edeceğiz ama, burada önce karşı karşıya olduğumuz bir tavrı, bir yöntemi teşhir etmek zorundayız. Sorun şu, neden “diyelim ki”, diyerek okurda var sayılıyor izlenimi yaratmak yerine, düpedüz, eğip bükmeden gerçeği yansıtmak yolunu tutmuyorsunuz? Bırakın “diyelim ki”yi, gerçek ne?! “Ezilenlerin sosyalist platformu” tanımlamasının hangi öncüllerden hareketle ve ne gibi saiklerle benimsendiğini, orijinal kaynaklara başvurarak, daha doğrusu aslına sadık kalarak niçin okurlarınıza anlatmıyorsunuz? Eleştirme özgürlüğü, böyle bir sorumluluk da yüklemiyor mu? Nedir bu entelektüel düşkünlük, bu hilebazlık!

Bu durumda orijinal kaynaklara başvurmak bize kalıyor. Bu görevi hallettikten sonra, kaldığımız yerden, yukarıya aldığımız pasajın devamını ele alarak tartışma ve incelememizi sürdürebiliriz. “Ezilenlerin sosyalist platformu” tanımlamasının ve politikasının gerekçelendirilişine ve açıklamasına ilgi duyanlar, ESP Bülteni’nin Haziran 2006 tarihli 2. sayısını ve keza Teoride Doğrultu’nun Mayıs-Haziran 2006 tarihli 24. sayısındaki “Ezilenler ve İktidara Yürüyen Marksizm” başlıklı yazıya bakabilirler. Bazı vurguları burada aktaralım:

“Tabii ki, ‘ezilenler’ kavramı işçi sınıfını da içerir, ama işçi sınıfından çok daha geniştir. Ezilen cins olarak kadınlar, ezilen uluslar ve ulusal topluluklar, keza bastırılmış dinsel inanç topluluktan da ‘ezilenler’ kavramı içerisindedir. O halde; ezilenler kavramı kendi başına ele alındığında, halk kavramına benzer biçimde sınıfsal farklılıkları örtücüdür. Kuşkusuz ki, komünist öncü bu örgütsel formu oluştururken ‘ezilenler’ kavramını tanımlayıcı bir unsur olarak tercih etmekle temel siyasi yönelimlerinin gereğini yapmıştır. Öncüsü olduğu işçi sınıfı ile ezilen diğer toplumsal kuvvetler arasındaki mücadeleye yoldaşlığı ilişkisini tanımlayarak ön plana çıkartmıştır.

‘Sosyalist’ kavramı, bu aracın hem programatik hem de sınıfsal duruşunun niteliğini tanımlar, itiraz götürmez biçimde ESP’nin işçi sınıfına ait olduğunu ve keza, proletaryanın ezilenlerin öncüsü olduğunu ortaya koyar. Yani; işçi sınıfı ile ezilen diğer toplumsal kesimler arasındaki mücadeleye yoldaşlığı ilişkisi sosyalizm perspektifine

bağlanır. Kuşkusuz bu, muarızlarının itiraz, eleştiri ve spekülasyonlarının tam tersine, proletaryanın hegemonyası için mücadele demektir.” (ESP Bülteni, Haziran 2006, sayı 2)

Bu alıntıları yaptığımız yazının giriş bölümünde de belirtildiği gibi, Ezilenlerin Sosyalist Platformu, komünist öncünün kendini var edişinin, ortaya koyuşunun biçimlerinden, forumlarından birisidir. ÖD için anlaşılmaz ve açıklanamaz olanın oldukça anlaşılır biçimde açıklandığı da ortadadır. Dahası mı, bütün bunların vb. bilimsel entelektüel dürüstlükten sapmayan bir eleştirisi bizi ancak sevindirir, mutlu eder.

“Emperyalist kapitalizmin baskılayıp ezdiği sınıf ve tabakaların, sömürülen ve ezilen yığınların ittifakı ve birliği kuşkusuz istenir bir şeydir; ama bir sosyalisti sosyalist yapmak üzere, işçi sınıfının tarihsel rolü tanımlandığında ve sosyalizm bir muğlaklık platformu olarak değil, ama devrimci işçi hareketinin platformu (ve işçi sınıfı davası) olarak benimsendiğinde öyledir.” (Kadir Yalçın, ÖD)

Burada da yazar, kuşkusuz, bizim “işçi sınıfının tarihsel rolünü tanımadığımızı veya reddettiğimizi, keza sosyalizmi “devrimci işçi hareketinin platformu (ve işçi sınıfı davası) olarak” benimsemişimizi iddia veya ima ediyor! Bunun “hadi oradan” demekten daha fazla yanıt yoktur! Yaptıklarının devrimci sosyalist bir tartışmada, eleştiride yeri yoktur.

Utanç verici çarpıtmalarına karşın ÖD ile aramızda “sosyalizmin devrimci işçi hareketinin davası olarak anlaşılması ve benimsenmesi” ve keza “işçi sınıfının tarihsel rolünün tanınması” vb. bütün bu teorik ön koşulların tartışma dışı konu veya sorunlar olduğunu vurgulayacağız. Sorun, ayrımlar, bu kabul ve benimsemelerden sonra başlamaktadır ki, yukarıya aktardığımız pasaja da emperyalist kapitalizmin ve işbirlikçi kapitalizmin “ezdiği sınıf ve tabakaların, sömürülen ve ezilen yığınların ittifakı ve birliği kuşkusuz istenir bir şeydir” denirken yansımıştır.

Hayır, bu yalnızca ve sadece, öyle lütfen “istenir bir şey” değildir! Hem olanaklı hem de gerekli bir şeydir. Ve dahası, gerçekten devrimci düşler görüyorsanız, egemen sınıfların iktidarını yıkmak, işçi sınıfı ve emekçilerin iktidarını kurmayı ciddi ciddi dert ediniyorsanız bu ‘ittifak ve birlik’ zorunludur. Toplumsal tarihsel özne olarak işçi sınıfının emperyalist kapitalizmin ve

işbirlikçi kapitalizmin baskı altına alıp ezdiği ve sömürdüğü diğer ezilen ve sömürülen toplumsal sınıf ve tabakalarla, ezilen yığınlarla ilişkileri sorunu devrimci teori ve programın alanına girmenin yanı sıra özellikle de devrimci stratejinin konusudur. Fakat ne yazık ki, “devrimci strateji” konusu ÖD’nin gündeminden ve görüş alanından çıkmalı çok oluyor, işçi sınıfının “ezilen sınıf ve tabakaların, sömürülen ve ezilen yığınların” başına geçmesi, onları emperyalist kapitalizme ve işbirlikçi kapitalizme (kuşkusuz faşist rejime) karşı mücadeleye seferber etmesi, “ezilen yığınların” hareketini devrimci stratejisine ve sosyalist perspektifine bağlamaya çalışmasında; proleter sınıf siyasetinden sapma, işçi sınıfı siyaseti görüşünü kaybetme, bilimsel sosyalizmin, işçi sınıfı sosyalizminin saflığının bozulmasını görenlerin, emperyalizmi ve işbirlikçi kapitalizmi, burjuvazinin egemenliğini yıkmak; işçi sınıfı ve müttefiklerinin devrimci iktidarını kurma yönelim ve kararlılıkları çok iyimser bir ifade ile en azından tartışmalıdır! Çünkü Türkiye ve Kuzey Kürdistan’da işçi sınıfının yalnız başına, emperyalist kapitalizmi ve işbirlikçi kapitalizmi, burjuva egemenliği yıkmayacağı açıktır. 20. yüzyılda yaşanan toplumsal devrimlerin hiç birinde işçi sınıfı iktidarı tek başına almadı. Yani, işçi sınıfının gücü buna yetmedi. Ve dahası 20. yüzyılın sosyalist devrimlerinde işçi sınıfının sosyalizmi, nüfusun proleter olmayan diğer emekçi kesim ve tabakalarıyla ittifak yaparak kurduğu da iyi bilinir.

Kapitalizmin mezar kazıcısı ve sosyalizmin kurucusu olarak işçi sınıfının tarihsel rolünü kabul ettiğimizde, işçi sınıfının toplumun diğer ezilen sınıf ve tabakalarıyla ve bizim gibi bir ülkede kendisini de çepeçevre saran proleter olamayan “ezilen yığınlarla” ilişkileri sorununu aydınlatmış, çözmüş olmuyoruz. Teorik bir sorunu çözümlenerek devrimci strateji için de bir başlangıç noktası, bir merkez yaratıyorsunuz. Buradan sonrası devrimci program ve stratejinin alanına giriyor. İşçi sınıfının diğer ezilen sömürülen toplumsal kesimlerle ilişkileri konusu, ÖD ile aramızdaki tartışma kapsamında tamamen stratejiye, doğrusu devrimci stratejiye ait bir sorundur. Özel olarak bu, emperyalist kapitalizmi ve işbirlikçi kapitalizmi (ve faşist rejimi) yıkabilecek güçlerin hem harekete geçirilmesi, hem de hegemonya ve iktidar sorunudur. Yani, devrimci stratejinin merkezi konusu ve sorunları içerisinde.

İşçi sınıfının öteki/diğer ezilenlerle ilişkileri nasıl olabilir ve nasıl olmalıdır sorusu, bu tartışmada ÖD ile anlaşmazlığımızın merkezinde duruyor. Marksist leninist komünistlerin devrimci stratejisinin bu soruya yanıtı iyi biliniyor. İşçi sınıfı/devrimci proletarya tüm ezilenlerin başına geçmeli/önderliğini üstlenmeli, tüm ezilenlerin mücadelesini emperyalist kapitalizmi ve işbirlikçi kapitalizmi yıkmaya, işçi sınıfı ve emekçilerin (kır ve kent emekçilerinin/yoksullarının) devrimci iktidarını kurmaya yöneltmelidir. Tarihsel rolünü de ancak bu yoldan yürüyerek oynayabilir. ÖD vurgulaya geldiğimiz bu strateji soru ve sorunundan politika alanından teori alanına sıçrayarak kaçıyor, sonra da dönüp buradan strateji sorunlarını, stratejinin alanında/yani politika alanında kalarak yanıtlayan marksist leninist komünistleri eleştirmeye kalkışınca bayağı tahrifatçı durumuna düşmekten kurtulamıyor. İşte bunun bir örneği daha!

“Ve her halükarda, ‘ezilenler’ mi yoksa işçi sınıfı ya da proletarya mı? Hangisi kapitalizmin uzlaşmaz karşıtı ve sosyalizmin dayanağı ve öznesidir, bu soru yanıtlanmak zorunda olunan sorudur ve ikisinin aynı anlama sahip olmadığı ve işçi sınıfının yerine her anlama gelebilecek bir ‘ezilenler’ kavramının geçirilemeyeceği kesindir.”

Bugün sorunu böyle formüle etmek çeyrek yüzyıl geriye düşmek demektir. Bırakalım marksist leninist komünistleri, sosyalizm iddialı belli başlı yapılar, akımlar bakımından çoktan aşmış teorik bir sorundur bu. Devrimci teori, marksizm, işçi sınıfının tarihsel rolünü açıklamıştır. Bütün ülkelerin marksistleri ve marksizm iddiasını taşıyan ilerici güçler bunu kabul etmişlerdir. Marksist leninist komünistleri işçi sınıfının tarihsel rolünü reddetmekle, tarihsel toplumsal özne olarak işçi sınıfının yerine ezilenleri geçirmekle “eleştirmek”, itham etmek, gülünç olduğu kadar, utanç verici bir bayağılık ve çarpıtmadır.

Onu çarpıtma çabaları ne olursa olsun “ezilenler” kavramının “her anlama gelebileceği” düşüncesi yine de gerçeğin aslına uygunluk bakımından doğru değildir. “Çokluk”, “öteki”, “çalışanlar” vb. kavramlarla aynı sepete konarak ucuzdan çarpmıha gerilmesi de Marksizm ve gerçeklere sadakat bakımından doğru değildir. “Ezilenler” kavramı her şeyden önce daima sınıfsal bir muhtevaya sahiptir. Çünkü ezen-ezilen

ayrımı ve çelişkisinde daima bir egemenlik ve bağımlılık ilişkisi gerçekliği verilir. Tarihin hangi döneminde olursa olsun egemenlik daima sınıfsal bir egemenliğe çıkmaktadır. Baskı, aşağılama ve ezme daima çağın, dönemin egemen sınıfının damgasını taşımaktadır. “Ezilenlerin hareketi egemen sınıfa yönelmiş olduğu içindir ki, tarihsel olarak egemen sınıfa karşı mücadele eden temel sınıfın işini kolaylaştırmaktadır.” Bütün bunlar nedeniyledir ki, “ezilenler”, proletaryanın devrimci stratejisinin kavramsal araçlarından birisi olarak politik bakımdan oldukça da anlamlıdır.

Çeyrek yüzyıl önce, proletaryanın tarihsel rolünün devrimci harekette tartışılır olduğu koşullar altında, proletaryanın diğer bütün toplumsal sınıflardan farkını, özel olarak da ezilen ve sömürülen öteki toplumsal sınıf ve tabakalardan farkını, kapitalist üretimde tuttuğu özel, özgül yerden hareketle açıklamak, proletaryanın tarihsel rolünü vurgulamak, bunda ne kadar ısrar edilse gerekliydi, doğrudu, yeri ydi. Yani hareketin kuruluş aşamasında proletaryanın ezilenlerden farkını, “ilişkiyi değil de çelişkiyi” ön plana çıkartmak doğrudu. Örneğin o zamanlar ÖD geleneğine Türkiye’nin yarı-feodal olmadığını, böyle bir tespitin işçi sınıfının devrimdeki rolünün kavranışını zaafa uğratacağını anlatmak için az çaba harcanmamıştır... Fakat bugün kalıp “ezilenler” mi yoksa işçi sınıfı ya da proletarya mı, hangisi kapitalizmin uzlaşmaz karşıtı, sosyalizmin dayanağı ve öznesidir, diye sormak gülünç olmaktadır. Bugün sorun proletaryanın devrimci bir stratejiyi nasıl geliştireceği, bu devrimci stratejinin işçi sınıfı ve ezilenler arasındaki ilişkiyi nasıl çözümleyeceği vb dir. Yani; bugüne kadar başarısız olanın başarılmasıdır. Demek ki bugün “çelişkiyi değil de ilişkiyi” ön plana çıkartmak gerekmektedir. Bugün, işçi sınıfını, ezilenlerin mücadelesinden uzaklaştıracak, ezilenlerin mücadelesine ilgisiz ve seyirci hale getirecek, bakışını kendisine çevirecek vb. bunları da hakiki ve en saf sosyalizm palavrasıyla gerekçelendirecek her çeşit çaba düpedüz gericedir.

ÖD, devrimci stratejinin sorunlarından teori alanına sıçrayarak, devrimci teorinin tartışmasız temel doğrusunu tekrar ederek kaçıyor. Mademki istiyor, tabii ki kaçma hakkını da kabul ediyoruz. Ancak bu kaçışın tesadüf olmadığını söylemek durumundayız. ÖD’nin Plehanov,

Kautsky ve 2. Enternasyonal tarzı marksizmi, proletaryanın tarihsel rolünü açıklıyor, bilimsel sosyalizmin temel doğrusunu tekrarlıyor ve orada duruyor. Oradan ileri gidebilmek için proletaryanın bu role hazırlanmasını ve oynamasını sağlayacak devrimci eyleminin gelişiminin stratejik ve taktik sorunlarının çözümüyle ilgilenmiyor. Yani, proletaryanın devrimci eyleminin gelişiminin gereklerine, ihtiyaçlarına bağlanmamış, bağlanmayı çok da fazla dert etmeyen bir marksizmdir bu. Öyle bir marksizmdir ki bu,

işçi sınıfının tarihsel rolünün bilincine kendiliğinden, yani ekonomik-sendikal mücadele zemininde ulaşabileceğini sandığı için işçi sınıfım burjuva siyasetine prangalamaktadır. Öyle bir marksizmdir ki bu, Plehanov'un, Lenin ve Bolşevik Partisi'nin devrimci siyaseti karşısındaki konumlanışı gibi, ÖD'nin marksist leninist komünistlerin geliştirmekte olduğu işçi sınıfının devrimci siyasetinin karşısında konumlanmasını getirmektedir.

Biyoyakıt Ekseninde Çevre, Açlık Ve Politika

Nubar Esenli

Haiti, Mısır, Endonezya, Fildişi Kıyıları, Etiyopya ve Filipinler’de ayaklanmalar ve protestolar ardı ardına patlak verdi. Bunlara yol açanın gıda ve enerji fiyatlarındaki hızlı yükseliş olduğu söylendi. Peki, fiyatlardaki yükselişin nedeni neydi? İşte bu sorunun peşini kovalayanların gündemleştirdiği gerçeklerden biri de biyoyakıttı. Eylemlerle ilişkisi ise şöyle kuruldu: Çeşitli gerekçelerle enerji kaynağı olarak biyoyakıt üretimine yönelen devletler, insanlığın gıda olarak tükettiği tarım ürünlerini biyoyakıt üretimi için kullanmaya başladılar. Karın doyurmak için biyoyakıttan faydalanamayan insanlar da açlıkla yüz yüze kalınca tepkilerini gösterdiler. Biyoyakıt çok değil daha birkaç sene önce petrole, fosil yakıtlara karşı yenilenebilir bir enerji kaynağı olarak sunulmuştu. Ekosistem dengesini gözetken, çevreye duyarlı insanlarda, topluluklarda bir ilgi, merak ve sempati uyandırmış olduğu bir gerçek. Petrol gibi birçok yönüyle kirli enerji kaynağının saltanatı böyle ‘çevre dostu’ bir yakıtla yıkılabilir mi diye düşünüldü; hakkında daha fazla bilgi edinmek için bir yönelim sergilendi. Çevre dostu olduğu ön kabulüyle başlayan araştırmalar zamanla yerini tartışmalara bıraktı. Hala da bu hususta farklı fikirler çarpışıyor. Onlara geçmeden önce biyoyakıtın ne olduğunu, tarihe dair kısa bir bilgi turuna çıkalım.

Biyoyakıt Nedir?

Biyoyakıt kısaca, içeriklerinin hacim olarak en az yüzde 80’ini son on yıl içerisinde toplanmış

canlı organizmalardan elde edilmiş her türlü yakıt olarak tanımlanabilir. Kısa süre önce yaşamış organizmalar ya da onların metabolik çıktılarında elde edilen biyoyakıtlar yenilenebilir enerji kaynaklarıdır.

Biyoetanol, biyodizel, biyobütanol ve biyogazlar; biyoyakıtların çeşitli biçimleridir. Biyoyakıtlar enerji dışında yapı malzemesi ve geri dönüşümlü kâğıt ve plastik üretiminde kullanılır.

Biyoetanol arpa, buğday, mısır ve şeker pancarı fermantasyonu ile elde ediliyor. Biyodizel ise organik yağların baz ve alkolle karıştırılarak dizel yakıtı çevrilmesi sonucu oluşuyor. Biyodizel için kolza (kanola), ayçiçeği, soya, aspir gibi yağlı tohum bitkilerinden elde edilen yağlar veya hayvansal yağlar kullanılır. Hatta evsel kızartma yağları, donmuş yağ ve balık yağından dahi hammadde olarak yararlanılabilir.

Biyoyakıt üretimi için biyodizelde 1980 yılına kadar zehirli bir kimyasala sahip bir bitkinin tarımsal ıslahı sonucu ortaya çıkan kanola (kolza) daha çok kullanılırken, biyoetanol için ise şeker kamışı, şeker pancarı, mısır ve buğday ön plana çıkmıştır. Farklı coğrafyalarda değişik ürünler bu iş için ekilmektedir. Dünya üretiminde ciddi bir payı olan Brezilya’da şeker kamışı, ABD’de mısır ve soya fasulyesi, Avrupa’da keten tohumu ve kolza, Asya’da hurma yağı, Hindistan’da jatrofa yağı biyoyakıt elde etmek için yetiştirilen başlıca yağlı tohumlu bitkilerdir. Bu yakıtların tarihine baktığımızda 20. yüzyılın

başında dizel teknolojisinin icadıyla aynı dönemde üretildiğini görüyoruz. Bizzat dizel teknolojisinin mucidi Rudolf Diesel biyodizeli üretiyor. Ancak bitkisel yağların yüksek maliyetleri yüzünden ekonomiler o zamanın ucuz ve alternatif enerjisi olan petrole yönelirler. Rudolf Diesel 1900 yılında şöyle bir öngöründe bulunuyor: 'Dizel motorlarda bitkisel yağ kullanımı şimdilik bir hayal gibi görünebilir, ama gelecekte petrolün yerini alacak.' Bu öngörünün hangi kaygıyla dile getirildiği veya gerçekleşip gerçekleşmeyeceği ayrı bir konudur ancak şu an daha fazla gündemleşen tartışmanın yüzyılı aşkın bir arka planı olduğunu göstermektedir.

Hangi üründen ne kadar yakıt elde edildiğine dair rakamlara baktığımızda şöyle bir tablo çıkıyor: 1 ton kanoladan 400-450 litre biyodizel, 1 ton buğdaydan 340-380 litre biyoetanol, 1 ton şeker pancarından ise 100 litre biyoetanol elde ediliyor. BM'ye göre 232 kilo mısırdan 50 litre benzin çıkıyor. Biyoyakıt endüstrisi için özel önemi olan (ve coğrafyamızda ilerde daha ayrıntılı ele alacağımız gibi hükümetin, bakanlığın üstün çabalarıyla üretimi mümkün olan en üst seviyede yapılması için teşvik edilen) kanola (kolza) bitkisine biraz daha ayrıntılı baktığımızda 1 kg. kanola tohumundan 450 gr. yağ çıktığını, metanol ile reaksiyonundan sonra 450 gr. mazot elde edildiğini ve 1 kg. kanola artığından 200 gr. küspe üretildiğini görüyoruz.

Bu üretim rakamlarını insan beslenmesi için gerekli gıda miktarı ile karşılaştırdığımızda BM 232 kilo mısırın bir çocuğun bir yıllık beslenmesine denk düştüğünü hesaplamıştı. Kanola üretimini teşvik için politikalar ortaya koyan Tarım Bakanı Mehdi Eker Yeni Şafak gazetesindeki röportajda şöyle diyor: "1 ton buğdaydan 340 litre biyoetanol üretiliyor. 1 ton mısırdan 360 litre biyoetanol üretiliyor. Diyelim ki 350 litre; bu 3,5 depo eder. Bununla en fazla 600 km. gidersiniz. Bu bin kilo eder. Günde 1 kilo yiyen bir insanın bin günlük ihtiyacı demek." (04.05.08 tarihli gazeteden)

"Biyoyakıt Kullanımı Bir İnsani Soykırımdır" başlıklı yazısı ile Cumhuriyet Tarım-Gıda-Hayvancılık ekinde bir yazısı yayınlanan Anıl İsmet Tortopoğlu ise "Kolzadan elde edilecek her 50 litre biyodizel, şeker pancarından elde edilecek her 200 litre biyoetanol 1 kişinin yıllık buğday ihtiyacını engeller" diyor. Bu politikayı savunan ve karşı duran iki ayrı görüşten yaptığımız

alıntılardaki rakamların birbirine yakınlığı açıktır. İki ayrı sübjektif yaklaşımın benzer noktada durması sayıların, oranlamaların objektifliği konusunda bir yargıya varabilmemizi sağlıyor. Devamında yapacağımız değerlendirmelerde bu rakamlardan ulaşılan sonucu dikkate almamızın önünde bir engel yoktur.

Biyoyakıtlar Çevreye Dost Mu, Düşman Mı?

Biyoyakıtların son dönemlerde gündemleşmesi kitlesel açlık ve açlık isyanlarıyla bağlı içinde oldu. Dört-beş yıl önceye baktığımızda ise çevreye zararı olmayan, yenilenebilir, petrol linyit gibi kirliliği ayyuka çıkmış enerji kaynaklarına alternatifliğiyle basında yer bulmuştu. Irak işgaliyle gündemleşen işgal karşıtı harekette yer alanlarda petrole bağımlılığı azaltıp emperyalistlerin bir saldırı mazeretinin elinden alınabilecek olması ihtimali heyecan yaratırken, çevreye duyarlı, eko-sistem dengesine önem veren kesimlerde, sosyalistlerde mavi gezegenin aşırı ve hızlı kirlenmesinin önünü alacak bir alternatif olabileceğiyle ilgi çekti. Gündeme girmesine vesile olanlar, özellikle biyoyakıt taraftarları ve üreticileri, bu 'çevre dostu' yönüne aşırı vurgular yaptılar. Hatta geniş kesimleri inandırma hedefleriyle beraber nerdeyse kendilerini bile çevre kaygısı ile bu üretime yöneldiklerine inandıracaklardı. Bu fanatik taraftarların, üreticilerin kimler olduğunu, kaygılarının ne olduğunu şimdilik bir yana bırakarak dile getirdikleri, aşırı vurguladıkları biyoyakıtın 'çevreci' yanını kısaca ele alalım, tartalım, değerlendirelim.

"Etanol taraftarları için mısır, şeker kamışı, buğday, arpa veya pancardan üretilen bu ürün, temiz bir yakıt kaynağı ve yenilenebilir olmanın yanı sıra; sayesinde petrol kuyularının yerine uçsuz bucaksız yeşil tarlalardan ihtiyacımızı karşılayacağımız bir 'yeşil deva'" (Birgün Gazetesi, 08.03.07). Bu 'Yeşil Deva' gerçekten de yenilenebilirdir: "Biyoyakıtların içerisindeki karbon, bitkilerin havadaki karbondioksiti parçalaması sonucu elde edildiği için, biyoyakıtların yakılması dünya atmosferinde net CO2 artışına neden olmaz" (Vikipedi, Biyodizel başlığından). Elektrik İşleri Etüt İdaresi (EİEİ) Genel Müdürlüğü'nün Biyodizel dosyasına başvurarak bu durumu biraz daha açmak gerekirse: "Biyodizel, tarımsal bitkilerden elde edilmesi nedeniyle, biyolojik karbon döngüsü içinde fotosen-

tez ile CO2 emisyonları için doğal bir yutak olarak düşünülebilir. Biyodizel kükürt içermez (...) Ozon tabakasına olan olumsuz etkiler biyodizel kullanımında dizel yakıtı nazaran yüzde 50 daha azdır. Asit yağmurlarına neden olan kükürt bileşenleri biyodizel yakıtlarda yok denecek kadar azdır.” Buna karşın başka kaynaklarda şöyle demektedir. Biyodizel, motorinden daha düşük Hidrokarbon (HC) emisyonu vermesine karşın, gerçekte HC emisyonu motorinkinden yüksektir. Bu değer biyodizel üretim sürecinde (yağlı tohum ziraatı ve işlenmesi) kaynaklanmaktadır. (Vikipedi)

Karşı görüşlerden birkaç örnek daha verebiliriz.

1998 yılında kimya alanında Nobel ödülü alan Alman bilim adamı Harmut Michel, biyoyakıtın da yarı yarıya fosil enerji barındırdığı için CO2 salınımına neden olduğunu savunuyor. Michel buna örnek olarak etanol üretiminde gübreleme, ulaşım ve alkol damlatması için fosil yatırımına ihtiyaç duyulmasını ve bunun da benzinle çalışan otomobillerin ürettiği kadar CO2 salınımına neden olmasını gösteriyor.

Brezilya’da Topraksız Köylüler Hareketi (MST) etanol üretimine karşı mücadele ediyor. MST’nin geçen Haziran ayında yapılan 5. Ulusal Kongresinde 18 bin delege “Köylüler ve tarım emekçilerinin çevrenin korunması ve enerji alanında egemenliğin korunması amacıyla tarımsal yakıt üretimine karşı savaşılmaması” kararı aldı. İngiliz Independent gazetesinin bir haberine göre Brezilya, dünyadaki 4. büyük sera gazı üreten ülke konumunda. Ülkenin atmosfere yaydığı karbon artışındaki bu patlamanın, doğrudan tarım malları fiyatlarındaki artışın neden olduğu ormansızlaştırma ile bağlantılı olduğu söyleniyor.”

“Çevre için Avrupa Federasyonumdan Jos Dings “Bir şeye biyoyakıt denilmesi yeşil olduğu anlamına gelmiyor. Biyoyakıtlar o kadar çok toprak kullanıyor ki bir yerden sonra bu doğaya büyük bir zarar verecektir.” dedi. (Akt. ntvmsnbc, 7.3.2008)

“ABD Tarım Bakanlığı’nın bir raporu mısırdan elde edilen etanolün aslında doğayı koruma bağlamında bir ‘işe yaramadığını’ ortaya koyuyor. Çünkü mısır üretiminde de petrol kullanılıyor. Kimyasal gübre ve ilaçların da çoğunun petrolden üretildiğini unutmayalım(...) Brezilya’daki şeker kamışına dayalı etanol, enerji hesabında

daha iyi ise de yeni tarım alanları açmak için yağmur ormanlarının yakıldığı biliniyor. (...) ‘Endüstriyel tarım’ denildiğinde kimyasal gübreye dayanan tarım sistemi aklımıza geliyor ve bu tarım sistemi de sonuçta petrolle ayakta duruyor.(...) petrol fiyatları arttıkça endüstriyel tarımda üretim maliyeti artıyor. Ürünleri taşımak için de yine daha fazla masraf yapılıyor.”

“Sera gazı salınım yönü itibariyle incelediğimizde ise: Kolzadan elde edilen biyodizel atmosfere verilen sera gazını azaltmaz, şeker pancarından elde edilen 1 kg. biyoetanol üretiminde 1 kg. sera gazı değerini bulmaktadır.” (Biyoyakıt Kullanımı Bir İnsani Soykırım, Anıl İsmet Tortopoğlu, Cumhuriyet Gazetesi Tarım-Gıda-Hayvancılık Eki)

Bu unsurlar dikkate alındığında, biyoyakıtların “çevre dostu” olduğu konusundaki kanaatlerin yeniden ele alınması ve görüşlerin tekrar gözden geçirilmesi gerektiği açıktır. Biyoyakıtlar ekosistem dengesini olumsuz etkileme konusunda ipliği pazara çıkmış olan petrol, kömür gibi fosil yakıtlar düzeyinde kirletici olmayabilir. Ancak “çevre dostu” gibi nitelemelerle eko sistem dengesini bozmayacak çevreyle uyumlu enerji kaynağı payesi biçilmesi, yukarıda aktardığımız bilgileri dikkate aldığımızda fazlasıyla iyimser bir yaklaşım olur. Ama zaten bu tartışmamızın ana noktasını teşkil etmiyor.

Biyoyakıtları Kim, Niye Ön Plana Çıkartıyor?

Peki, niye biyoyakıtlar hak etmedikleri bir niteliğe sahipmiş gibi sunuldu/ sunuluyor? Kimler, hangi niyetle böyle yaygın bir propaganda yürütüyor? İlk sözü biyoyakıt uzmanı Delahouliere’e bırakalım. Şöyle diyor: “Herkes biyoyakıtlar konusunda çevreci kaygılarla hareket ettiklerini iddia etmekle birlikte, esas kaygılarının tarım teşvikleri olduğunu düşünüyorum.” (Akt. Geleceğin Petrolü Tarlada Mı Yatıyor?, Derleyen: Reyhan Oksay, 03. 09. 2005, Cumhuriyet Bilim Teknik)

Bu bir biyoyakıt uzmanının fikri. ABD ve AB’nin merkezinde durduğu biyoyakıtı öne çıkarma politikasının gerekçesi, farklı bir düşünceye göre ABD’nin petrol üretimini düşürmek ve kendi çiftçilerinin mısır fiyatlarını yüksek tutmak istemesi. Bir diğer fikre göre ise iktidar sahipleri küresel ısınmayla mücadele

etmek ve biyoyakıtlar sayesinde karbon emisyonunu azaltmak çabasında. Bu konuda akıl yürütenlerden biri: “ABD’nin etanol üretimi ile Ortadoğu petrollerine bağımlılığını azaltmaya çalışıyor ayrıca konut borsası işe yaramadığı için bu piyasaların yöneticileri yeni av-sömürü alanları olarak gıda ürünlerini seçti” diyor. Bu yeni sömürü alanı tezi kolay yabana atılacak bir fikir değil. Çünkü BM dev ilaç şirketlerinin hemen arkasından gıda sanayi şirketlerinin dünyadaki en kârlı 2. sektör olduğunu duyurdu. Esas gerekçe olacak niteliğe sahip olmasa da, esasa gerekçenin doğal sonucu olarak ortaya çıkan bir netice ve giderek tali de olsa gerekçe konumuna gelen bir husus sayabiliriz. Peki, esas gerekçe olarak neyi görüyoruz?

Tam da yüzyıl önce biyodizel niye üretime ve kullanıma geçirilmediyse onu görüyoruz. Bir asır önce biyoyakıtın elde edilmesi pahalı, petrolün elde edilmesi ucuzdu. Ancak petrol çeşitli gerekçelerle varil başına 20 dolardan 120 dolara fırladı. Aynı miktarda biyobenzinin mısırdan faydalanarak üretilmesi ise hesaplara göre 81 dolara geldi. (Umur Talu, Açlık Hayatın Efendisidir, 16.04.2008) Aynı miktar biyoyakıtın diğer hammaddelerle elde edilmesinin ne kadara mal olduğu hesabına ulaşamamış olsak da; emperyalistlerin bu ürünlere ve yakıtı yönelmeleri hâlihazırda petrolden ucuza elde edildiklerini gösteriyor.

Canlıların en ufak birimi olan hücre ekseninde gelişen metabolizmik faaliyetlerde su nasıl yüksek basınç olan yerden alçak basınca doğru akıyorsa sermaye de her daim yüksek maliyetli yerden düşük maliyetli yere, az kârlı yerden çok kârlı yere akar.

İşte sistemin getirdiği bu akış refleksi burjuvaziye biyoyakıtı yönlendiriyor.

Burjuvalar yürüyen sermayelerdir. Ve yürüyen sermayelerin var olma gerekçesi kârlarına kâr katmak, sömürden elde ettikleri artıdeğeri arttırmaktır. Bu amaçlardan saparlarsa zaten burjuva olma niteliklerini kaybederler. İnsan olmaya doğru böyle bir arınma ise kapitalist sistem çerçevesinde kalarak sadece iflas etmeleriyle mümkündür. Ancak bu şekilde sömürme güdülerinden arınabilirler. Başka türlü yürüyen-sermayelik demek olan burjuvalıktan vazgeçmezler. Hareketleri, düşünceleri, duygulan hep kendilerini yani sermayeyi artırma, farklı insanlar, kesimler, sınıflar üzerinden egemen, hege-

mon, muktedir olma eseninde şekillenir. (Diğer bir alternatif devrimle onları bu gayri-insani, sömürge pozisyonundan kurtarmak ve sosyalizme yürümek yoludur. Ki bu işçi sınıfının yeteneği dahilindedir.)

Niye Bu Konuya Değiniyoruz?

Çünkü bazı fikir sahipleri emperyalist-kapitalist sistemin egemenlerin doğaları bilmiyor olacaklar ki küresel ısınma, çevre kirliliği vb. konulardan dolayı burjuvaların yeni enerji kaynaklarına yöneleceklerini sanıyorlar. Hâlbuki Marx, kapitalist sistemin efendilerinin doğalarını, düşüncü ve hareket tarzlarını gerekçeleriyle bundan 150 yılı aşkın süre önce açığa vurmuştu. Kötü niyetliler, egemenlerin çarpıtma memurları dışında, yürüyen-sermayelerin çevresel duyarlılıkla harekete geçeceği düşüncesini öne süren ya da bunlara inanan arkadaşlara, Marx’a dönüp bakmalarını önermek yerinde olacaktır. Çevre sorunları, ekosistem dengesinin bozulması konularında karşılıklı olan, mücadele ettikleri, çevreyi kirleten, doğal-dengeyi bozan ve yaptıklarını-ettiklerini sistem çerçevesinde gayet normal, kabul edilebilir gören burjuvaları daha iyi tanımaya yönelmeleri bir ihtiyaçtır. Ancak böylelikle kendi duyarlı oldukları konu çerçevesinde kalsa dahi harekete geçtikleri, taleplerini ortaya koydukları konularda olumlu adımlar atılmasını sağlayabileceklerdir. (Bu adımları dahi önemli bulduğumuz, kazanmaları kendi kazanımımız, ezilen insanlığın kazanımı sayacağımız için sosyalist olmayan çevreci arkadaşlara öneride bulunma hakkım kendimizde buluyoruz.)

Yani burjuvazinin burjuvalıktan arındırılma ihtimali dışında hiçbir koşul yoktur ki kârını artırma, zarardan kurtulma artı-değer sömürüsünü “özgürce” sürdürme ve bunu katlama hedefi dışında toplumsal kaygıyla bir iş yapsın. Yapmaz, yapamaz. İşte bu yüzdendir ki eğer emperyalistler, kapitalistler petrol dışında farklı bir enerji kaynağına yöneliyorlarsa bunun yegâne gerekçesi yeni kaynağın, tartıştığımız konu bahsinde biyoyakıtın, kendilerine görece ucuza mal olmasıdır, daha fazla kâr edecek olmalarıdır.

Meselenin bir de jeopolitik boyutu var. ABD ve AB, petrole olan aşın bağımlılıktan kurtulmak istiyorlar. İran, Venezuela gibi devletlere petrol bakımından “eli mahkûm” kalmak istemiyorlar. Bush, bunu 2006’daki “Birliğin Durumu” yıllık konuşmasında açıkça formüle etti.

AB'nin yönelimine biraz daha ayrıntılı bakarsak: "Küresel enerji kullanımının yaklaşık yüzde 17'siyle dünyanın en büyük enerji ithalatçısı konumunda olan AB 2003 tarihli Biyoyakıt Yönergesinde üye ülkeler için biyoyakıtlara 2005 yılında yüzde 2'lik, 2010 yılında yüzde 5,75'lik bir pazar payı sağlanması da dahil olmak üzere belirleyici fakat zorunlu olmayan hedefler konuyor. Bu payı 2020 yılında yüzde 10, 2030 yılında ise yüzde 25 olarak belirliyor. Avrupa Komisyonu'nun onayladığı bir stratejide, sera gazı emisyonları ve petrol ve gaz ithalatına olan bağımlılığı azaltmanın yanı sıra yeni istihdam yaratılmasına yardımcı olmak amacıyla biyoyakıt kullanım ve üretimini teşvik edici tedbirler öneriliyor. AB Biyoyakıt Stratejisi, 2005 Aralık ayında kabul edilmiş biyokütle eylem planını temel alıyor ve 7 politika eksenini üzerine inşa ediyor: Biyoyakıtta olan talebin teşvik edilmesi, çevresel faydaların anlaşılması, biyoyakıt üretim ve dağıtımının geliştirilmesi, hammadde arzının genişletilmesi, ticaret olanaklarının iyileştirilmesi, gelişmekte olan ülkelerin desteklenmesi ve araştırma geliştirmenin desteklenmesi" (Derlenen Kaynak: AB Ülkelerine Biyoyakıt Kullanımını Artırma Çağrısı, Setimes sitesi, 09.02.06)

AB bir de biyoyakıt üretimini teşvik etmek için her bir dönüm "enerji ürünü" için 45 Avro sübvansiyon veriyor. Böylelikle zaten enerji için azımsanmayacak düzeyde yapmakta olduğu ithalatın mümkün mertebe artmasının önüne geçmek istiyor. AB belgelerinde gerçek nedenlerinin bir kısmı yer alsa da "yeni istihdam yaratılması", "çevresel faydaların anlaşılması", "gelişmekte olan ülkelerin desteklenmesi" gibi maddelerde geçiyor.

Bunlar, zokayı yutturup sömürü ağlarına daha fazla takmak istedikleri Avrupalı emekçilerin, yeni-sömürge ülkelerindeki halkların bilinçlerini bulandırma, sersemletme operasyonunun parçalarıdır. Hem kendi ihtiyaçlarını karşılayacaklar, hem sömürüyü katmerleyecekler hem de bunu sizi işsizlikten kurtarmak, size daha yaşanabilir bir dünya yaratmak ve ülkenizi geliştirmek için yapıyoruz diye sunacaklar, sunuyorlar da zaten.

ABD ve AB emperyalistlerinin bu işin başını çektikleri, aleni bir durumdur. Biraz daha detaylı baktığımızda karşımıza şöyle bir tablo ve özneler çıkıyor: "Dünya çapında biyoyakıtlara yapılan yatırımların 1995'te 5 milyar dolar iken 2005'te

38 milyar dolara çıktığı ve bu alanda Richard Bronson ve George Soros, General Electric, BP, Ford, Shell, Cargill ve Carlyle Group gibi yatırımcıların başı çektiği belirtiliyor."

"Fransa'da Sofiproteol, Rouen, Novaol gibi biyodizel üreticileri ve Elf, Total gibi petrol firmaları genelinde AB politik desteği ile gerçekleşen biyodizel üretimi..."

Bioetanol üretimine yönelen, yürüyen-sermayelerin adından en fazla söz ettirenlerinden biri de George Soros'tur. Brezilya'da 900 milyon dolarlık etanol yatırımını geçen yıl Ekim ayında 66 bin 718 hektarlık toprak satın alarak genişletti. Antiemperyalist söylemlerle iktidara gelen eski işçi önderi Lula'nın döneminde böyle yatırım yapabiliyor olması ayrı bir inceleme, tartışma konusu ancak bu birkaç veri dahi biyoyakıtları özel uğraş alanı yapan kişileri, şirketleri gösteriyor. Ayrıca biyoyakıt konusunda emperyalist efendilerin, özelde Brezilya'ya genelde himayeci veya yeni sömürgeleri konumunda olan ülkelere biçtikleri misyona eğilmek yerinde olacaktır. Yönelimleri, hedefleri bu konuda uyguladıkları politikalar ve sonuçları daha belirgin hale gelecektir.

Biyoyakıtta Özeld Brezilya'ya Genelde Yeni Ve Himayeci Sömürgelere Biçilen Rol

AB emperyalizminin Kalkınmadan Sorumlu Üyesi Louis Michel şöyle diyor: "Çoğu gelişmekte olan ülke biyoyakıt hammadde üretimi için doğal olarak elverişli konumda bulunuyor. AB'nin genişleyen biyoyakıt pazarı onlara ihracat olanakları sağlayacaktır." Kendi temsil ettiği emperyalistlerin niyetini açıkça ortaya koyan görevli, aslında bu alana yönelen tüm emperyalistlerin özlemlerini dile getirmiş oluyor. Gelişmekte olan diye tanımladığı yeni-sömürge, himayeci sömürge statüsündeki ülkelere biçilen misyon bu, hammadde deposu olacaklar. O ülkelerden biri de Brezilya.

Niye Brezilya'ya diğerlerinden ayırarak özel olarak eğilme ihtiyacı duyuyoruz? Çünkü özellikle son birkaç yıldır Brezilya biyoyakıtın temel hammaddeleri üretimi konusunda yaptığı hamlelerle ve özellikle ABD ile giriştiği işbirliğiyle öncü konuma yerleşmiş durumda.

Brezilya'da etanol yeni bir yakıt değil. 1925'ten beri kullanılıyor. Ancak 1973'te ülkedeki askeri

diktatörlük dünyadaki petrol krizinde ülkenin ithal fosil yakıtına olan bağımlılığının azaltılması yönünde karar alınca devlet teşebbüsleri etanol üretimi için şeker endüstrisine yöneltildi.

Brezilya şeker kamışı tarlalarının tümünü 320 adet etanol üretim tesisinin emrine tahsis etmiş durumda. Batı ülkelerine 2006 yılı itibariyle yılda 1 milyon 890 bin ton etanol ihraç ediyor. Ayrıca en büyük etanol üreticisi olma konumundaki ülkede araçların üçte biri şeker kamışından yapılan etanolle çalışıyor. 2007 yılı bilgilerine göre ise benzin tüketiminin yüzde 40'ını etanol ile değiştirmiş. Bazıları Brezilya için "Etanolün Suudi Arabistanı" nitelemesini yapıyorlar.

Ancak gerçeğin bir de diğer yüzü var. Etanol endüstrisi hava ve su kirliliğinin yanı sıra Amazon ve Atlantik yağmur ormanlarının yok olması ve Brezilya savanlarının büyük zarar görmesiyle bağlantılı görülüyor. Ayrıca öncesinde de değindiğimiz gibi ülke dünyada ki 4. büyük sera gazı üreten konuma geldi ve atmosfere yaydığı karbon artışındaki bu patlamanın doğrudan tarım ürünleri yetiştirme alanı açmak için yapılan ormansızlaştırma ile ilgili olduğu söyleniyor. Brezilya'nın önde gelen çevrecilerinden ve eski kongre üyesi Fabio Feldman ülkede kullanılan bütün petrol ürünlerine yüzde 23 oranında etanol karıştırılmasını öngören kanunun geçmesine yardım etmiş, zamanında kanuna imza atmıştı. Fakat şu an Brezilya'da bu değişikliklerin ciddi yan etkileri olacağına inanıyor. "Bazı kamış tarlalarının boyutları Avrupa'daki bazı ülkelerin alanına eşit büyüklükte, bu büyük alanlar birçok ekosistemi yok etti. Sao Paolo'daki tarlalar şeker kamışı okyanusları gibi ve hasat için bu boyutlardaki tarlaları yaktığımızda şehirde ciddi boyutlarda hava kirliliği oluşuyor" diyerek endişelerini ifade ediyor.

Şimdi bir biyoyakıt taraftarının satırlarına göz atalım. Türkiye halklarına dönük ve Türkçe bir sesleniş olsa da aslında burjuva propagandistlerinin dünya çapında "gelişmekte olan ülke" halklarını ikna için ortaya attığı söylemlerin standart bir örneğidir: "Biyodizelin gelişmekte olan ülkeler için birçok avantajı var. Toplumlarının önemli bir kısmını oluşturan kırsal ve kentsel enerji tüketimi ucuzlayacak. Ancak gelişmekte olan ülkeleri asıl heyecanlandıran ise, kendi ülkelerinde bolca bulunan bir hammaddeyi gelişmiş ülkelere 'enerji' olarak satabilmenin

hayali. Çin, Hindistan, Tayland, Malezya ve Filipinler gibi gelişmekte olan ülkeler dahi şeker kamışı ve palmye yağı gibi tropikal mahsullerle geçinen köylüsünü enerji üreticisi konumuna getirmek için biyodizele bel bağlıyor (...) Her toplum, tarlalarına yüzyıllardır ektiği kendi ulusal veya yerel bitkisini biyodizel üretiminde değerlendirecek. Toplumların sosyal-ekonomik olarak en düşük gelir grubu olan çiftçiler, 'enerji üreticisi' konumuna geçecek, bu da gelir dağılımını olumlu etkileyecek." (Erdem Peköz, Biyodizel Petrolün Pabucunu Dama Atacak, 09.03.06, ntvmsnbc)

Bu makaleden yedi ay önce 2005 Eylül'ünde yayınlanan bir başka yazıda şöyle deniyor: "AB 2010 yılında tüm yakıtların içinde biyoyakıt oranının yaklaşık yüzde 6'ya çıkartılmasını öngörüyor. Bu hedefi tutturmak için biyoyakıt hammaddesi olarak tüketilen tarım ürünlerinin miktarının 5 misline çıkartılması gerekiyor. Almanya hammadde eksikliğini kapatmak için Malezya'daki hurma plantasyonlarının üretiminden yararlanmayı planlıyor. ABD ve Avrupa ülkelerinde ulaşımda tüketilen yakıtların yüzde 10'unu biyoyakıtların oluşturması için bugünkü ekili alanların yüzde 40'ının biyoyakıt tanınma ayrılması gerekir (...) Malezya, Endonezya ve Avustralya, Brezilya ile birlikte şeker kamışı etanolü tedarikçisi olarak sağlam bir yer edinebilir."

Biraz da 10 Ağustos 2005'te Dünya Biyodizel Günü nedeniyle Alternatif Enerji ve Biyodizel Üreticileri Birliği Demeği (ALBİYOBİR)'nin Ankara'da, "Ulusal Yakıt: Biyodizel" konulu toplantısında konuşan ATO Başkanı, ulusalcı faşist Sinan Aygün'ün konuşmasına kulak kartsalım. Önce alternatif yakıt üretiminin Türkiye'nin kurtuluşu olacağına öne sürüyor sonra da şöyle devam ediyor: "Alternatif yakıt üretimi ile çiftçi ürettiğini satabilecek, işsizlik önlenecek, akaryakıt ithalatına ödenen 7-8 milyarlık döviz azalacak." Ergenekoncular da kendilerini ABD emperyalizminin biyoyakıt politikalarına kapırmış görünüyor. (En azından onlar bakımından "Erke Dönergeci"nden daha gerçekçi bir enerji politikası olduğu söylenebilir.)

Madem bu kadar gündem oldu; Türk egemenlerinin biyoyakıt hususundaki faaliyetlerine, politikalarına bakmak yerinde olur.

“Yurtsever Benzin” Palavrası

Petrol Ofisi yoğun bir reklam kampanyası ile 2005'in Ağustos'un da biyobenzin üretimine başladı. Biyobenzine ayrıca isim de koydular: “Yurtsever Benzin”. Yurtseverliği reklam içinde şöyle verildi: “Kurşunsuz Biyobenzin”in içerdiği bioetanol, Türk çiftçisinin yetiştirdiği tarım ürünlerinden elde edilir. Böylece akaryakıt tedarikinde dışa olan bağımlılığımız azalır.”

Aydın Doğan'ın Petrol Ofisi her şeyi, çıkarlarını bir yana bırakmış tüm gücüyle “Türk çiftçisi” için çalışıyor. Çok inandırıcı değil mi? Reklam metnin içinde biyobenzini övmek için sergilenen çeşitli söylemlerle ilgili önceki sayfalarda cevaplarımız olduğundan tekrar değinmiyoruz. Şimdi PO'nun ve ürününün “yurtseverliği”ni irdeleyelim. Yukarıda aktardığımız Sinan Aygün'ün biyoyakıt güzellemesi tam da Aydın Doğan'ın biyobenzini piyasaya sürdüğü gündeydi. Diyebiliriz ki, o dönem biyoyakıt malum burjuva kliğin elbirliğiyle hayata geçirdiği bir projeymiş. (Sonradan -nedeni henüz dışa vurulmamış, yüksek sesle ifade edilmemiş olsa da Cumhuriyet gibi bazı statükocu klik yayınlarının tornistan ettiği ve biyoyakıt karşıtı bir noktaya geldiği de bir gerçek.) ATO Başkanı'nın fikirlerinin yazıldığı makalenin devamında PO'dan Kalite Kontrol Uzmanı Ali Çakın'ın düşünceleri şöyle aktarılıyor: “Ali Çakın biyobenzinin döviz tasarrufunun yanı sıra en büyük yararının, buğdayın fermantasyonu ile elde edilen biyoetanolü kullanmakla tarıma dayalı ürünlere pazar oluşturmak olduğunu söylüyor.” PO'nun ürettiği yüzde 2 oranında tarımsal esaslı katkı maddesi içeren bir biyobenzin. Bu yakıt için gereken biyoetanolü elde edecek bir tesis kurmak 30-40 milyon dolara mal oluyor. Böyle bir tesis Bursa'da kuruldu; Türkiye'de tek ve sadece PO için çalışıyor. Biyodizel üretmek için tesis kurmak daha ucuza geldiğinden daha 2005'te 25 tesis kurulmuş durumdaydı ve 40 tanesi de yoldaydı. Bu bilgileri edindiğimiz yine Aydın Doğan'ın sahibi olduğu Milliyet gazetesinin yazar Güngör Uras “Yurtsever Benzin” reklamlarına inanmamış olacak ki PO biyobenzini üretmeye başladıktan bir ay sonra şöyle bir yorum yapıyor: “Bio-benzin ve bio-dizel üretiminde kullanılacak tarım ürünlerinin bitkisel ve hayvansal yağlar ile yağ atıklarının ülkede bol bulunması gerekir. Hâlbuki tarım ülkesi olmamıza rağmen biz yağlı tohumu, hayvansal yağları, mısırı ve

hatta buğdayı ithal ediyoruz.” (Tarım Ürünü Katkılı Yakıtlar: “Bio-Benzin”, “Bio-Dizel”, 08.09.05, Milliyet) “Türkiye'de hammaddeler bol üretilirse olur” gibi bu satırlardan çıkabilecek bir yorumu tartışmayı şimdilik bir yana bırakarak, cümlelerin faş ettiği bir gerçeğe dikkat kesilelim. Bu gerçek, “Yurtsever Benzin” diye sunulan PO Biyo-benzin'in daha ilk çıktığı dönemde dahi hammaddesinin ithal ediliyor durumda olan yağlı tohum, hayvansal yağlar, mısır ve hatta buğdaydan elde ediliyor olduğudur. Bu arada dünyanın en fazla buğday üreten ve ihraç eden ülkelerinin ABD, AB ve Kanada olduğunu (Kaynak: Anıl İsmet Tortopoğlu, age) not düşelim. “Türk çiftçisini” kandırmak, kendi politikasına yedeklemek için PO'nun alenen yalan attığı bizzat kendi patronunun gazetesindeki bir yazıdan anlaşılıyor.

Peki, hükümetlerin bu konudaki yönelimleri nasıldır?

BiyodizelTURKİYE.com sitesinde “Biyoenjerjiye destek geliyor” başlığıyla yayınlanan bir haber aynen şöyle: “Mısır, kanola ve ayçiçeği gibi ürünlerin fiyatında son yılların en hızlı artışları görülürken bakanlık biyoenjerji üretimine teşvik getirme hazırlığında. Zaman'ın Ortak Akıl Toplantısında konuşan Bakan Hilmi Güler, biyoyakıt sayesinde enerji ile tarımı bütünleştirdiklerine dikkat çekerek bu sayede 350 bin kişiye iş kapısını aralayacaklarını söyledi.

Elektrik İşleri Etüt İdaresi (E.İ.E.İ) Genel Müdürlüğü sitesinde “Biyodizel” üst başlığı altında Türkiye'deki Tarımsal Teşvikler kısmında şu bilgiler var:

“Dünya Bankası ile TC 57. Hükümeti tarafından imzalanan Tarımsal Reform ve Uygulama Projesi (ARİP) (...) programının amaçları, mevcut destekleme politikalarını ortadan kaldırarak doğrudan gelir desteğine geçmek, reform süreci içinde; girdi desteği ve sübvansiyonlu kredi desteği kaldırılarak, tarımsal KİT'lerin küçültülmesi ve/veya özelleştirilmesini sağlayacak tüm tedbirleri almak, alternatif ürün projesi ile arz fazlası olan tütün ve fındık üreticilerinin faaliyet alanlarının, arz açığı olan ürünlere kaydırılmasını sağlamaktır. Bu kapsamda biyodizel üretiminde hammadde olarak kullanılacak bitkilerle ilgili maddeler aşağıda sunulmuştur” dendikten sonra, daraltılarak fındık ve tütün ekim alanlarına özellikle kanola, soya, ayçiçeği, mısır vb. üretimi teşvik edileceği belirtiliyor.

Biraz daha ileride ise, “Sertifikalı soya fasulyesi tohumu ile üretim yapan üreticilere destekleme prim ödemesi yapılırken (...) kanolada ise sertifikalı tohumluk kullanma şartı aranır” deniyor.

Diğer verilerle bir arada bu durumu değerlendirdiğimizde gıdadan çok AB'nin ihtiyacı olan biyoyakıtlar için üretim planı olduğu anlaşılıyor. Alıntıdan bir başka açığa çıkan durum ise sertifikalı tohumun soyada teşvik edilirken, kanolada şart duruma getirilmesi. Bu, emperyalizme bağımlılık yaratan farklı bir yön. Şöyle ki “tek yıllık bitki” ve “sertifikalı tohumla” yapılması demek, hibrid tohum (nam-ı diğer terminatör) kullanmak demek. Hibrid tohum sadece bir ekimlik kullanılabilen, sonra kendini üretemeyen bir tohum türü. Bu tohumun üretimi ise esasen Almanya, Hollanda, Fransa, ABD ve İsrail’de yapılıyor. Çiftçiye buna yönlendirmek ise doğallığında ithalata yönlendirmek demek ve kendini üretme ihtimali olmadığı için her yıl tohum satın almasını istemek demek. Böylece emekçi köylülük iflasa sürüklenecek ve kanolayı kapitalist çiftlikler üretecektir. Bu örnekte de görüldüğü gibi, tarımda biyoyakıtın teşviki, emekçi köylülüğün desteklenmesi değil, tam tersine kapitalist tarım şirketlerinin desteklenmesidir. Biyoyakıt ekimi yaygınlaştıkça kırdaki çözülme ve emekçi köylülüğün yıkımı da yayılır.

İlgili kararların uygulanması sonucu mesela kanoladaki durum nedir diye baktığımızda şöyle bir sonuca rastladık: “Dünyayı tedirgin eden gıda ve petrol krizinden daha az etkilenmek isteyen Türkiye, krizi 10 yılda bitirecek mucize bitki kanolaya yatırım yapıyor. 210 bin dekada üretilen kanolanın yıllık getirisi 1 milyar dolara ulaştı (...) Türkiye Tarım İşletmeleri Genel Müdürlüğü (TIGEM) kendi işletmelerinde bitkiyi yetiştirmek isteyen çiftçilere tohumluk sağlıyor(...) tarım Bakanlığı kanola yetiştiriciliğini teşvik etmek için dekar başına 50 YTL destek vermeye başladı.” (Orhan Turan, Parola Kanola, Yeni Şafak, 03.05.08) Bilgilerin gösterdiği; kanola konusunda ciddi adımlar atılmış olduğu ancak yetersiz bulunduğu ve daha da desteklenerek, teşvik primleri dağıtılarak yaygınlaştırılacağıdır.

Açlık İsyanlarından Sonra Söylemler

“Bir İngiliz gazetesinin ekonomi editörü dünkü yazısına şöyle başlamıştı: “We drive, they starve”. Yani; “Biz otomobil sürüyoruz, onlar açlık-

tan ölüyor”. Umur Talu ekliyor: “Otomobil uçar gider, bebekler acıdan gider”. (Açlık Hayatın Efendisidir, Sabah, 16.04.08) Burjuvalar özel uçak kullanır, cip sürer, ezilenler kıran geçirir. Gerçeğin çarpıcı, özlu bir ifadelendirilmesi. Peki gidişatı öncesinden görenler yok muydu? İşte devrimci yoldaş Fidel Castro’nun Mayıs 2007’de kaleme aldığı makaleden bir paragraf: “Gıdayı yakıtla dönüştürmek canavarca bir davranıştır. Kapitalizm, yoksulların, özellikle de biyoyakıt üretimi için dünyadaki en geniş rezervlere sahip olan Güney’de yoksulların kitle sel infazını hazırlıyor. Bunun gıda ve yakıt arasında bir tercih olmadığına dair yapılan resmi açıklamalara rağmen gerçek toprağın ya gıda ya da biyoyakıt üretimi için kullanılacağını göstermektedir.”

Açlık İsyanlarından sonra emperyalistlerin panığı IMF Başkanı Dominique Strauss-Kahn’ın Fransız “Europe-1” radyosuna verdiği demeçte kendini dışa vuruyor: “Dünyada yükselen gıda fiyatlarının hükümetlerin yıkılması ve hatta savaşların patlak vermesi gibi korkunç sonuçlanabilir. Dünya bu sorunu çözmeli.” Strauss-Kahn, “Biyoyakıtları gıda için kullanılmayan tarımsal ürünlerden yaptığımızda bu iyi. Ancak bu yakıtları gıda ürünlerinden yaptığımızda, bu önemli bir ahlaki sorun teşkil eder” diyerek, tam da Castro’nun dile getirdiği sahte ikilemi ortaya koyuyordu. (Sabah, 19.04.08)

IMF ve diğer emperyalist kurumlar ülkelerin iktidarlarını gıda ürünü ekilen yere gıda ürünü olmayan ürünleri ekmeye teşvik etmiyor mu? Ediyor. Böylelikle dolaylı olarak da olsa gıda ürünleri azalmış olmuyor mu? Bal gibi de oluyor. IMF Başkanı bu kitleler tarafından doğrudan, ilk bakışta görünür vaziyette olmayan icratlarını tümünden yok saydırma, unutturma çabasında sanırım.

Dünya Bankası Başkanı Robert Zoellick: “Son 3 yılda gıda fiyatlarının ikiye katlanmasının geliri düşük ülkelerde 100 milyon insanı açlığa itebileceğinin tahmin ediyoruz” derken, belli ki açlığa itilecek insan sayısını düşük tutma çabasında. Ancak bu ifade bile emperyalist kapitalizmin büyük kitlelere layık gördüğü geleceği açığa vuruyor. Fransa Tarım Bakanı Michel Barnier insanlar için yiyeceğin piyasa kurallarının ve uluslararası spekülasyonun merhametine bırakılmayacağını ve Avrupalıların kendilerine bunu bütün uluslararası organizasyonlarda sorması

gerektiğini kaydetti. BM Gıda Hakkı Raportörü Jean Ziegler, önceden gıda fiyatlarının artması ve gıda sıkıntısının baş göstermesi yüzünden isyan çağma doğru ilerlemekte olduğu uyarısında bulunmuştu şimdi ise “Devasa miktarda biyoyakıt üretimi, insanlık suçu anlamına geliyor” dedi.

Tam da bu süreçte AB'nin daha önce belirlediği stratejiye uygun olarak Avrupa Komisyonu'na gelen, 2020 yılında ulaşımda yüzde 10'luk biyoyakıt kullanımını hedefleyen öneri reddedildi. Bu bir anlamda önceden belirlenen stratejinin gündemden kalkmasına tekabül ediyordu.

Açlığın Sorumlusu Biyoyakıt Mı?

Biyoyakıtı birçok yönüyle ele almaya çalıştık. 21. asrın başında kendisinden doğal dengeye zarar vermeyecek, yenilenebilir, insanlığa da yararlı bir enerji kaynağı olduğu ön kabulüyle beklentiye girenleri hayal kırıklığına uğrattığını söyleyebiliriz. Daha yakından bakıldığında, emeğin sömürsünü derinleştirdikçe, doğanın yağmasını da hızlandıran kapitalizmin böyle bir enerji kaynağı bulamayacağı ya da tercih etmeyeceği zaten görülecektir. Böylesi enerji kaynakları ancak sosyalizmde genelleşebilir, topluma mal olabilir.

Diğer yandan, biyoyakıt da bir özne değil bir nesnedir. Yapıp eden, irade sahibi bir güç değil; yapılıp edilen, ortaya çıkarılan, başka iradenin kendi üzerinden mutlak söz sahibi olduğu bir şey.

Peki, özne kim ya da ne? Özne hâlihazırda içinde yaşadığımız sistemin ürettiği efendilerdir, emperyalist burjuvazidir. Sistemin belirlediği temel kurallar doğrultusunda hareket eden sömürücü ve sömürgeci güçler, bilimde sağladıkları ilerlemenin de etkisiyle biyoyakıtı yönelmişlerdir. Dünya üzerinde tahakkümleri henüz sürmekte olduğu için bu yönelimlerini gerek kendi doğrudan hakim oldukları ülke ve ülkelerin halklarına, topraklarına gerekse de o veya bu düzeyde kendi sistemlerine angaje olmuş ülkelere dayatmaktadırlar. Onları da bu yöne yönlendiren taşıyıcısı oldukları sistemin görünmez kanunlarıdır. Daha önce belirttiğimiz gibi sermayenin az kâr getiren yerden çok kâr getiren yere, görece az artideğer kazandıkları coğrafyadan, üretim alanından çok artideğer kazanacakları coğrafyaya, üretim alanlarına, üretim maliyetleri yüksek olan yerden; alanlardan, ürünler-

den düşük olan yere, alanlara, ürünlere kayması bu sistem çerçevesinde zorunluluktur, tercih değil. Toparlarsak sistem sahipleri pahalılaştıran petrol yerine elinin altında yüzyılı aşkındır farklı bir seçenek olarak duran biyoyakıtı kısmen yönelmişler, sermayeyi ona belli oranda kaydırmışlardır. Bunun zamanla ortaya çıkan sonuçları olmuştur. Yani biyoyakıt en nihayetinde sistemin doğal işleyişinin dayatmasıyla gündemleşen bir olgudur, vakıadır. Açlık vb. gibi sonuçları yaratan bir ilk-neden, temel neden değildir. Kendisi farklı bir nedeni, sistemin işleyişinin sonucudur ve bu sonuç farklı doğal getirilere, neticelere yol açmıştır, açmaktadır, açacaktır. Açlığın temel sebebi kapitalist sömürü sistemidir. Diğer her şey bunun aracıdır. Nasıl ki biyoyakıtı yönelmenin sebebi “temiz yakıt” olduğu için değilse, açlığın sebebi de kendi başına biyoyakıt değil, insanlar yerine sermayenin doyurulmasının esas alındığı burjuva düzendir.

Biyoyakıtları açlıktan sorumlu ilan ederken yurarda belirttiklerimiz es geçilirse, sunulanlar gerçek durumu anlatıyor denemez. Kaldı ki bugün gıdadaki fiyat artışlarında tarım alanlarının biyoyakıtı ayrılmasının yarattığı etki spekülasyon amaçlı sermaye basıncına göre daha düşüktür. Ama şimdilik! Biyoyakıt için verimli tarım alanlarından daha büyük bölümü ayrıldıkça gıda fiyatlarında şu ya da bu düzeyde yükselme kaçınılmaz olacaktır.

Dünyanın Bir Umudu Sosyalizm

Bilimsel sosyalizmin kurucusu Marx, “İnsanın özgürleşmesi toplumsal insana, yani doğayı kör bir güç olarak kontrol etmeye çalışan değil, doğa ile maddesel değişimini akılcı olarak yürütebilen ve bunu ortak (komünal) denetim altında tutabilen bir sürece yol açacaktır” der Kapital'de. Bu, sosyalistlerin iktidarı döneminde uygun hareket edecekleri başat perspektiflerdendir.

Sosyalist üretim sürecinde toplumsal yarar gözetilir. Tüm dünyadaki toplumları ezici bir çoğunlukla oluşturan emekçi insanlığın refah içinde, sağlıklı, özgürce yaşaması, tüm canlıların yaşam ortamını oluşturan ekosistem dengesinin bozulmaması ana kaygılardandır. Planlamalar, hesaplar, üretimler bu noktalara dikkat edilerek yapılır; hedefler bunlara uygun konur.

İnsanın araç konumundan amaç konumuna gelmiş olduğu gibi, doğal dengenin korunması da öncelikli bir görev halini alır.

Sosyalizmde verimlilik toplumsal, doğasal, çevresel yararlar, yani kapitalizmde olduğu gibi sonuçları ne olursa olsun daha fazla kâr için değil, insanın maddi ve kültürel refah düzeyini sağlıklı bir seviyede geliştirmek için yükseltilir. Verim artışı, doğrudan doğruya hakimiyet sağlanmış dünyasal çerçevede yaşayan emekçilerin yaşam standardını daha da yükseltmek, toplumsal ihtiyaç için gerekli emek-zamanı sürekli düşürmek hedefi doğrultusunda gündemlenecektir. Böylelikle geniş kesimlere kendilerini geliştirmek, yeni insana ulaşmak ve ilgi duydukları alanlara vakit ayırmak kısaca düşünsel, duygusal, fiziksel, kültürel vb. gelişmeleri için giderek daha fazla zaman ayırma imkânı açılmış olacaktır. Yani sosyalizmde verimlilik artırılırken de amaç insandır. Sosyalizmde verimlilik artışı için dahi olsa doğrudan veya dolaylı olarak bu tip sonuçlara yol açacak politikalar makul sayılmaz.

Fidel Castro'yla yaptığı bir röportajda Oliver Stone soruyor: "Tıbbi çalışmalarınızın biyolojik silah üretmek için olduğu söyleniyor doğru mu?" Fidel yaklaşık olarak şöyle bir cevap veriyor: "Bir bilimi, tıbbi, insan sağlığıyla ilgili bir alanı insanlığa zarar verecek bir yönde kullanmayı bizim havsalamız almaz. Bu konu bizi böyle karalamaya çalışanların ilgi alanındadır." Benzer bir şekilde verimliliği artırmak için topluma, doğaya düşmanca saldırı, kısa vadede olmasa bile orta ve uzun vadede açığa çıkacak tamir edilmesi zor, olumsuz sonuçları bilerek yönelim sergilemek, sömürücü ve sömürgeci sistemin sahiplerinin icraat biçimidir, mantığıdır. Sosyalistler bu yaklaşımları, düşünüş tarzını akıl ve izan dışı bulurlar.

Farklı bir nokta olarak yazımızda sergilemeye çalıştığımız gibi emperyalist-kapitalist sistem çerçevesinde uluslararası emperyalist kuramların, tekellerin tarım politikalarını, onların işbirlikçilerinin somut uygulamalarının takip etmek önemlidir. Bu takip, sistem sahiplerinin ezilen insanlığa ve doğaya dönük yeni hangi saldırıların peşinde olduğunu gösterecektir. Sosyalistler söz konusu politikalara, uygulamalara karşı emekçi kitlelerle bir karşı koyuş örgütlemekle mükelleftirler. Bu konuyla çevreyle bağı içinde ilgilenmek yarının değil bugünün sorunudur. Bir yanı sıra sosyalistlerin bugünkü pratiği yarın iktidarı aldıklarında sergileyecekleri tavırlar noktasında şimdiden emekçilere, çevreye doğaya duyarlı kesimlere vb. verilmiş güvence olacaktır.

21. yüzyılda sosyalizm artık sadece emekçi insanlık için değil, doğanın kurtuluşu için de bir zorunluluk durumuna gelmiştir.

Kaynakça

Gamze Erbil, Büyüyen Biyoyakıt Tehlikesi, Cumhuriyet Gazetesi, 19.04.08

Tayfun Özkaya, Küreselleşmenin Gıda Krizi, Birgün Gazetesi, 28.04.08

Elektrik İşleri Etüt İdaresi (E.İ.E.İ) Genel Müdürlüğü sitesinden biyodizel dosyası

www.wikipedia.org sitesinden biyodizel dosyası

Geleceğin Petrolü Tarlada mı Yatıyor?, Derleyen: Reyhan Oksay, Cumhuriyet Bilim Teknik, 03.09.05

Ekoloji Politik, Editörler: Göksel N. Demirer-Tezcan E.Abay, Özgür Üniversite Kitaplığı 29

İkinci Balkan Konferansının Anlamı Ve Önemi

Georgi Dimitrov

Halk Toplantısında Yapılan Konuşma, Sofya, 9 Temmuz 1915

Bükreş'te düzenlenen ikinci Balkan Ülkeleri Sosyal Demokrasi Konferansı; Belgrad'da 1909 yılında düzenlenen ilk Konferans'ta tartışılan Balkan Federasyonu Cumhuriyeti'nin kurulması hedefinin zafere ulaşması konusunda çok önemli bir adım attı. İlk konferansta yalnızca birliğin temel ilkeleri formüle edilmiş ve Balkanlar'da sosyal demokrat partilerin ortak mücadelesinin ana hatları belirlenmişti ve bu ortak mücadele alanının pratik örgütlenmesi meselesi ikinci konferansa havale edilmişti. Ne yazık ki, Belgrad'da büyük bir başarı ile gerçekleştirilen bu iş, Balkan Savaşı ve politik gelişmelere bağlı olarak askıya alınmak durumunda kalmıştı. Bugün biz öncelikle Bükreş'te düzenlenen İkinci Balkan Sosyal Demokrasi Konferansı için, yalnızca konferansın düzenlenmesi konusunda aldığı inisiyatif dolayısıyla değil aynı zamanda onun başarı ile tamamlanmasını garantilemek için çektiği sıkıntılar dolayısı ile de kardeş Romanya Partisi'ne teşekkür etmeliyiz. Bükreş Konferansı, Belgrad Konferansı'nda ertelenen temel ilkelere konusunu değerlendirdi, geliştirdi, bu konulara açıklık getirdi. Ancak, onun temel görevi Balkan Federatif Cumhuriyeti'nin kurulması için Balkan Sosyal Demokratlarının mücadelesinin yöntem ve biçimlerini ve aynı zamanda gerekli örgütsel biçimleri oluşturmaktı.(1)

İkinci Balkan Ülkeleri Sosyal Demokrasi Konferansında tüm sosyal demokrat partileri üye işçileri ve Balkan ülkeleri sendikalarına bağlı

işçileri temsil eden delegelerin oy birliği ile alınan kararlar doğrultusunda bir Balkan İşçileri Sosyal Demokrat Federasyonu kurulması; bu federasyona bağlı Balkan Ülkeleri Arası Bürosu (her ülkeden iki delegenin -bir parti bir sendika üyesi- katılacağı) ve Romanya İşçilerin Sosyal Demokrat Partisi ve Genel Sendikalar Birliği'nden seçilecek bir yürütme kurulunun oluşturulması gerektiği belirlendi. Bugüne kadar ayrı ve koordinasyonsuz hareket eden tek tek sosyal demokrat partiler yerine tek bir birleşik Balkan Sosyal Demokrat Partisi kuruldu.

Balkan uluslarının birliği konusunda atılan en önemli pratik adım Romanya, Sırbistan, Bulgaristan ve Yunanistan sosyalist proletaryasının birliğinin Balkan Sosyal Demokrat Federasyonu'nda sağlanması ile atılmış oldu. Balkan sosyal demokrat partilerinin ve sendikal birliklerinin bu federasyonu yalnızca Balkan Yarımadası halklarını bölen yapay sınırların çok net biçimde ortaya çıkması ve bu halkların kaderlerinin ortak olması nedeni ile inşa edilmemiştir; federasyon aynı zamanda bu örgüt biçimi olmaksızın tüm Balkan halklarının kurtuluşunun gerçekleştirileceği Balkan Federatif Cumhuriyeti hedefine ulaşılmasının imkânsızlığı nedeni ile oluşturulmuştur.

Her ülkeden tek bir sosyal demokrat parti ve tek bir sendikanın katılımı ilkesinin rehberliğinde, Balkan Sosyal Demokratlar Federasyonu Türkiye, Arnavutluk ve Karadağ'da kurulabilecek

sosyal demokrat partileri de enternasyonal devrimci sosyalizmin ilkelerini kabul etmeleri koşulu ile federasyon bünyesine katabilmek için çaba sarf edecektir. Balkan Sosyal Demokratları Federasyonu; Enternasyonal Sosyalist Büro'ya(2) ve uluslararası kongrelere sosyal demokrat partilerin ve sendikaların eşit biçimde temsil edileceği tek bir Balkan delegasyonu ile katılacaktır.

Konferans, yürütme kurulunu, enternasyonal proletaryayı Balkanlar'da yürütülen mücadele ve Balkan Federatif Cumhuriyeti mücadelesi konusunda bilgilendirecek Fransızca ve Almanca bir Balkan Sosyalist Bülteni yayınlanması çalışmalarını yürütmekle görevlendirmiştir. Federasyona dahil sendikalar ve partiler birbirlerinin kongrelerine, toplantılarına katılarak dayanışma sağlamayı, gazeteleri ve diğer yayınları için destek vermeyi taahhüt etmişlerdir. 1 Mayıs tüm ülkelerde Balkan Federatif Cumhuriyeti çağrılan yapılması için tüm ülkelerde eylemlerin gerçekleştirilebileceği belirlenmiş bir tarihtir. Balkan Ülkeleri Arası Büro, Balkan sorunu ve Balkan Federatif Cumhuriyeti mücadelesi üzerine özel bir broşür yayınlayacak ve bu broşür tüm Balkan dillerinde basılacaktır. Konferansın diğer kararlarını burada ayrıntılı biçimde dile getirmeden de yeni kurulmuş olan Balkan Sosyal Demokratları Federasyonu'nun Balkan ülkeleri proletaryası için ne kadar gerekli ve yararlı olacağını algılayabilirsiniz. (Tüm kararlara ulaşmak isteyenler Rabotnicheski Vestnik'den bunları okuyabilirler.)

Bükreş Konferansı, sürmekte olan savaşa ve Enternasyonalin görevlerine dair de bir tavır almak durumundaydı. Konferans'ta oybirliği ile Enternasyonalin devrimci sosyalizm ve proletarya enternasyonalizmi doğrultusunda hareket etmesi gerekliliği bir kez daha beyan edilmiştir. Konferans, Enternasyonalin acilen yeniden örgütlenmesi ihtiyacına işaret etmiş ve bunun günümüzde yalnızca sosyalist ve proleter enternasyonalizmi temeli üzerinde mümkün olduğunu vurgulamıştır.

Bu amaçla Konferans savaşa dahil olan ülkelerin sosyal demokrat partilerinin sözde sivil barışa(3) acilen son vermeleri ve sınıf mücadelesine geri dönmeleri konusundaki büyük isteğini belirtmiştir.

Rosa Luksemburg(4), Kari Liebknecht(5) ve enternasyonal devrimci sosyalizmin ilkelerine

kendi ülkelerinde sahip çıkan tüm devrimcilere en içten tebriklerini gönderen Konferans, Enternasyonal içerisinde her türden oportünizme, sosyal emperyalizm ve sapmaya karşı etkin bir mücadelenin başlatılması çağrısı yapmıştır.

Bükreş Konferansı Balkan Devletlerindeki askeri kışkırtmalara karşı ve barışın her ne pahasına olursa olsun korunması için bir çözüm önerisini oylayarak sona ermiştir.

(Burada Dimitrov Bükreş Konferansı'nı önceleyen etkin toplantıdan ve Bükreş proletaryasının toplantıya delegeler gönderilmesini engellemeye çalışan hükümetlerini kınama eylemlerinden söz eder...)

Burada, İkinci Balkan Konferansının yoldaş Sideris'in tam olarak açıkladığı tarihi, politik ve moral değerini bir kez daha detayları ile belirtmeye gerek görmüyorum. Konferans Balkan halkları ve Balkan Yarımadası için yeni ve aydınlık bir devir açmıştır. Bu çığır açıcı konferansın ardından bizim görevimiz Balkan Federatif Cumhuriyeti fikrini halklaştırmak/halka yaymaktır, bu fikri tüm Bulgaristan emekçileri ve proletaryası arasında en geniş biçimde yaygınlaştırmalıyız ve tüm emekçileri Balkan Sosyal Demokratları Federasyonu bayrağı altında birleştirerek harekete geçirmeliyiz! Ancak böylece Balkan Enternasyonalinin anlamlı ve değerli bir parçasını oluşturabiliriz. Romanya'dan, Sırbistan'dan ve Yunanistan'dan sınıf kardeşlerimizle omuz omuza yürümek bizi büyük proleter toplumsal devrim için çok önemli bir aşamayı oluşturacak olan Balkan Federatif Cumhuriyeti'nin zafer gününe daha da yakınlaştıracaktır!

İlk basım: 12 Temmuz 1915, Rabotnicheski Vestnik dergisi, No. 77

Kaynak: Georgi Dimitrov, Seçme Eserler Cilt 1, Sofya Press, Sofya, 1972, s. 49-52. Marxists.org sitesinden çevirdik.

Dipnotlar

1-Balkan Demokratik Federasyonu, 1910'da Belgrad'da düzenlenen Birinci Balkan Sosyalist Konferansında Balkanlarda emperyalist saldırganlık tehdidinin artması bağlamında yükseltile bir slogandı. Balkan sosyalist partileri emperyalistlerin saldırganlığına ve gasplarına karşı balkan halklarının özgürlüklerini ve ulusal bağımsızlıklarını korumak için ortak ve kardeşçe bir algılayışa sahip olduklarını savundular. Fe-

derasyon, Makedonya sorunu da dahil olmak üzere Balkanlarda mevcut tüm ulusal meselelerin çözümüne yardımcı olacaktı. Üç parçaya ayrılmış Makedonya, Balkan Demokratik Federasyonu çerçevesinde eşit haklara sahip uluslarla tek bir devlet çatısı altında yeniden birleştirilecekti. (Georgi Dimitrov). Konuşma Komintern öncesi döneme denk geldiği için bu süreçte partiler “sosyal demokrat” kavramıyla anılmaktadır.

Balkan Komünist Federasyonu (1919-1939), Balkanların Sovyetlere karşı yürütülen savaşta köprünün başının tutulduğu bir mevziye dönüştürülmesine karşı çıkarak Sovyet halkları ile kardeşliğin geliştirilmesini savundu.

2-Enternasyonal Sosyalist Büro, İkinci Enternasyonalin yürütme organı idi. Paris Kongresi'nin (1900) ardından merkezi Brüksel'de yer alacak biçimde kurulan Büro'nun çalışmaları Birinci Dünya Savaşı sırasında Almanya'nın Belçika'yı işgal etmesinin ardından kesildi.

3-'Sivil barış' ya da Almanya'da 'Burgfrieden', Fransa'da 'kutsal birlik' ya da Büyük Britanya'da 'endüstriyel barış' Birinci Dünya Savaşı sırasında burjuvazi tarafından ortaya atılan ve İkinci Enternasyonal tarafından da kullanılan sloganlardı. Bu sloganlarla savaş boyunca sınıf mücadelesine bir son verilmesi talep ediliyordu. Sol kanat sosyalistler, sağ kanat sosyalistlerden farklı olarak burjuvaziye ve emperyalist savaşa karşı mücadele etmeye devam ettiler. Bulgaristan'da ise Ulusal Meclis'te sol kanat sosyalistler savaş kredilerine karşı oy kullandılar.

4-Rosa Luksemburg (1871-1919) ünlü devrimci, Polonya ve Almanya proletaryasının önderlerinden ve Alman Komünist Partisi kurucularından. Lenin gibi İkinci Enternasyonal'in Paris (1900) ve Amsterdam (1903) Kongrelerinde sol

kanadı temsil etmiştir. Stuttgart Kongresi'nde (1907) Lenin ve Luksemburg ünlü emperyalist savaşı iç savaşa dönüştürme sloganını ortaya atmış ve savaşa karşıtı tavırlarını ortaya koymuşlardır. Luksemburg neredeyse tüm savaş yıllarında tutuklu kalmıştır. Ocak 1919'da yoldaşı Liebknecht ile birlikte vahşice katledilmiştir.

5-Karl Liebknecht (1871-1919) Almanya proletaryasının önderlerinden, Alman Devrimi'nin savunucusu. Stuttgart'ta (1907) düzenlenen gençlik konferansında aktif bir rol üstlenerek Alman işçi gençliğinin politik örgütlerinin kurulmasında etkili olmuştur. Sovyet Devrimi'nin ardından, Rus mücadele modelini örnek alarak genel politik grev sloganını kullanmıştır. Enternasyolizmin ve savaş karşıtı devrimci mücadele bayrağının altında savaşılmaya başlamasının ardından Liebknecht, 2 Aralık 1914'le Alman Parlamentosu'nda savaş kredilerine karşı oy kullanan tek kişi olmuştur. 1915'le “Gerçek Düşman Kendi Ülkemizde” başlıklı meşhur bildirisini yayınlarak “Sivil barış değil iç savaş” sloganını yükseltmiştir. 1 Mayıs 1916'da Berlin'de bir toplantıda dağıttığı bildirislerle “Kahrolsun Savaş”, “Kahrolsun Hükümet” sloganlarını haykırmıştır. Tutuklanarak, dört yıl zorunlu çalışma cezasına çarptırılmıştır. 1917 ve '18'de cezaevinden gönderdiği mektuplarında Almanya proletaryasına Sovyet Devrimi'ni savunmaları konusunda coşkulu çağrılar yapmıştır. Rosa Luksemburg ile birlikte başkanlığı yaptığı 30 Aralık 1918 tarihli Spartakist Birlik toplantısı Almanya Komünist Partisi'nin kuruluş kongresine dönüşmüştür. Berlin'de 1919'da Ocak Ayaklanmasının önderlerinden biri olan Liebknecht, Rosa Lüksemburg ile birlikte, Sosyal Demokrat Ebert, Scheidemann ve Noske'nin polis ajanları tarafından 19 Ocak 1919'da vahşice katledilmiştir.

Siyasal İslamcıların Ulus Açmazı

Sisteme muhalif olanları dâhil siyasal İslamcılar, ulus, ulusal bilinç ve ulusal sorunla problemliler. Ulusçuluğu din dışı görerek, sekülerizm ve laiklikle ilişkilendirip reddediyorlar. Ulus yerine ümmet ve ümmet bilincini inşa etmeye çalışıyorlar. Bu nedenle Kürt sorununun nasıl bir sorun olduğun anlama yeteneği göstermiyorlar. Özellikle Kürt kökenli kimi muhalif ya da liberal siyasal İslamcılar, Kürtlere yapılan zulme karşı çıkmakla birlikte, bunun bir adım ötesine geçemiyorlar. Ümmet bilincini ulusal bilince ve mücadeleye karşı inşa etmeye çalıştıkları için, bu onları yeniden sisteme bağlayan ideolojik ve politik bir açmaza dönüşüyor.

Muhalif, Kürt sorununa duyarlı siyasal İslamcılardan Haksöz Dergisi yazarı Hamza Türkmen, İLKAV Başkanı Mehmet Pamak, Özgür-Der Diyarbakır Şubesi Başkanı S. Bülent Yılmaz ve Burhan Kavunlu'nun savunuları üzerinden ulusal sorunlara ve Kürt ulusal sorununa bakışlarını tartışacağız.

H. Türkmen'e göre "ulus kavramı, seküler temelde... Avrupa'daki ilahi olanın dışında oluşmuş", "insanların renk, dil, kabile ve halklar (şuup) şeklinde tariflendiğinin Kur'an'da Allah'ın ayetlerinde fitri bir özellik olduğunu, ulus kavramının ise tanrının müdahil olmadığı bir tanımlamaya dayandığını" belirtiyor. Yani "ulus ve ulus-devlet tamamen Avrupa'ya ve uzantısı Birleşik Amerika'ya ait kurgulanmış, seküler bir olgu ve kategoridir" diyor. Türkmen, kapitalist/emperyalist sömürgeciliği de bu şekilde açıklıyor: "Avrupa kurgulanmış bu projesini

Avrupa dışı toplumları ve sekülerleştirmek ve ulus devlet formuyla yeni pazarlar oluşturabilmek için yeni ve güvenli bir pazar, ya da yeni bir sömürge alanı demektir." İdealizm tam olarak böyle bir şey olsa gerek. İslamcılar bütün tarihi ve tarihi olguları kurgusal bir pencereden açıklıyor. "Tanrının müdahil olmadığı" ve "Kur'an'da yeri olmadığı" için ulus kavramını, dolayısıyla ulusal kurtuluşçu mücadeleyi reddediyorlar. Günümüze tarih dışından, kapitalizm öncesi zamandan bakıyorlar. İslamiyet'in kuruluş döneminin olgu ve kavramlarıyla günümüzü açıklamaya çalışıyorlar.

Eğer kapitalizmi yaşanmamış saymak mümkün olsaydı, şüphesiz ki bunu en çok biz komünistler isterdik. Fakat tarih niyetlerle ve kurgularla ilerlemiyor. Tarihi ve tarihi olguları yok sayarak, görmezden gelmek mümkün değildir. İlerlemeyi sağlayan nesnel ekonomik ve toplumsal yasalardır. Üretim ilişkileridir ve bu üretim ilişkilerine bağlı olarak kurulan insanlar/sınıflar arasındaki ilişkilerdir. Bu, insan/sınıf ilişki ve çelişkilerinin göksel bir olgu olarak değil, sınıf mücadelesi biçiminde dünyevi bir zeminde yaşanmasıdır. Tanrının ulus kavramına niye "müdahil olmadığı"ni biz bilemeyiz elbette, fakat ulusun nesnel tarihsel ve toplumsal bir olgu olduğunu söyleyebiliriz.

Elbette kapitalist burjuvazi, meta ihracının yanında kendi ideolojisini de ihraç etmiştir. Burjuva sınıfın kültür ve değerlerini, ideolojisini sömürgecilik ve sömürgeci hegemonyasını kurmak için yaygınlaştırmıştır. Fakat aynı kapita-

lizm/emperyalizm sömürgelerde hem keskinleşen sınıf çelişkilerinin üzerini örtmek, perdelemek, hem de kendisine yönelen ulusal kurtuluşçu devrimleri bastırmak için, feodal kurum ve ilişkileri ayakta tutmaya, dinsel gericiliği, aşiret yapısını, muhafazakârlığı, dindarlığı geliştirmeye çalışmıştır. Gerek Hristiyan, gerekse Müslüman toplumlarda din ve dinsel ilişki ve örgütlenmeler, emperyalist sömürgeciliğin en önemli dayanağına dönüşmüştür.

Burjuvazi daha 1800'lü yılların başlarında, burjuva aydınlanmacı/ilerlemeci rolünü tüketerek proletarya merkezli sınıf mücadelesine karşı feodal aristokrasi ve dinsel gericilikle uzlaşmıştır. Emperyalizm çağında ise, Müslüman-Hristiyan ayrımı yapmaksızın halkları sömürgeleştirerek, sömürgeci boyunduruğunu sürdürebilmek için siyasal ve toplumsal gericiliği örgütlemiştir. ABD emperyalizminin "soğuk savaş" dönemi boyunca İslami hareketler ve siyasal İslamcılar "yeşil kuşak" projesiyle Sovyetlere, işçi hareketine ve komünist harekete karşı kullanmadı mı? Siyasal İslamcılar -en azından bir kısmı bugün ABD karşıtı konumlanırken bu musibetten yeterli bir ideolojik, politik sonuç çıkarmış görünmüyorlar. Bugün yine hemen her fırsatta Marksizme saldırmaları da ("Katil, cani bir çocuğu (komünizm) arkasında bırakarak" - M. Pamak) bunu gösteriyor.

Burjuvazinin elbette dini de imanı da paradır. Çıkan gerektirdiğinde şeytanla da, tanrıyla da ittifak kurmaktan çekinmez. Fakat Türkmen'in belirttiği gibi "Avrupa dışı toplumları sekülerleştirmek" için, "ulus-devlet ihraç ettiğini" düşünmek saçmalaktır. Çünkü nüfusu Müslüman ya da Hristiyan olan halklarda "ulus-devlet" fikri, ulusal kurtuluş mücadelesi biçiminde emperyalizme ve emperyalist sömürgeciliğe yönelmiştir. Sömürge halkların, ulusların, ulusal kurtuluş ve bağımsızlık mücadelesine çoğunlukla işbirlikçileşen uzlaşıcı ulusal burjuvazi değil, küçük burjuvazi ve diğer emekçi sınıflar önderlik etmişlerdir. Bu süreç tamamlandığında klasik sömürgecilik yerini yeni sömürgeciliğe bırakarak çökmüştür. Sömürge ulusların çoğunun ulusal bağımsızlığını kazanıp kendi ulusal devletlerini kurmalarından sonra, süreç içerisinde işbirlikçi burjuvazi üzerinden yeni-sömürgecilik bağıyla yeniden emperyalizme bağımlı bir hale gelmeleri, ulusal kurtuluş mücadelelerinin haklı ve meşru olduğu gerçeğini ortadan kaldırmaz.

H. Tüzmen'in sözlerini doğru kabul edersek, "kapitalist Avrupa'nın deniz aşın sömürgelerine "sekülerleştirmek" ve "ulus-devlet formuyla yeni pazar"lar oluşturmak için ulusçuluğu ihraç ettiğine, dolayısıyla sömürgelerdeki "ulusçuluk", ulusal kurtuluş mücadelesi emperyalist sömürgeciliğe yöneldiğine göre, kendi egemenliğine karşı ulusal kurtuluş mücadelesi örgütlediğine inanmamız gerekecek. Elbette kapitalist/emperyalist sömürgecilikte, bu sömürgeciliğe karşı yönelen ulusal kurtuluşçu mücadeleler kimi bakımlardan çelişkili bir ilişki oluştursa da, bu, kurgusal değil nesnel bir ilişkidir. Çelişki şurada; kapitalizm kendi nesnel ekonomik yasaları gereği, daha fazla sömürmek için sömürgelerde de kapitalist meta ve pazar ilişkilerini geliştiriyor; gelişen bu kapitalist üretim ilişkileri de ulusal uyanışı/bilinci güçlendirerek ulusal kurtuluş mücadelesi biçiminde emperyalist sömürgeciliğe yöneliyor. Tıpkı, kapitalizmin kendi mezar kazıcısı olan proletaryayı da yaratarak gelişmesi gibi, sömürgelerde de uluslaşma ve ulusal bilincin gelişmesine neden oluyor. Kapitalist ekonominin gelişmesi, her yerde, kendisine en uygun siyasal form olarak ulusun ve ulus devletinin gelişimine neden olmuş, koşullamıştır.

Cezayir halkının Fransız sömürgeciliğine karşı, Latin Amerika halklarının İspanyol, İngiliz ve ABD emperyalistlerine karşı, Vietnam halkının Fransız ve sonra ABD emperyalizmine karşı, Müslüman Malayların İngiliz sömürgeciliğine karşı, Hindistan'da -Müslümanlar dahil- İngiliz sömürgeciliğine karşı, Afrika halklarının Belçika, Portekiz, İtalyan ve Fransız sömürgeciliğine karşı, Müslüman Ortadoğu halklarının önce Osmanlı sömürgeciliğine, sonra ise İngiliz, Fransız sömürgeciliklerine karşı vb. ulusal kurtuluş mücadelelerini nasıl anlamamız gerekiyor? Söz konusu tarihsel süreçlerde bütün bu ulusal kurtuluşçu mücadelelerin bağımsızlık ve kendi ulusal devletlerini kurma mücadelesi olmaları doğal değil mi? Örneklerden de görüleceği gibi bütün bu mücadeleler din, dil, bölge farkı gözetmeksizin benzer içeriğe bürünerek ulusal bağımsızlığa yöneliyorlar. Din-İslamiyet, Hristiyanlık vb. bütün bu süreçlerde, ulusal mücadelelerin yanında ya da karşısında, motivasyon kaynaklarından biri veya köstekleyicisi olarak konumlanıyor. Çoğunlukla da karşısında ve köstekleyici rol onuyor. Türkmen, bütün bu ulusal kurtuluş yürüten halklara ne diyecekti? Ulus kavramı kitapta yer almıyor, bu "gavur icadı",

tanrı müdahil değil, gelin siz bu yoldan vazgeçin mi diyecekti?! Nüfusu Müslüman değil de Hristiyan olan halklara söyleyecek bir sözü var mı? İslamın “evrensel”, “toplumsal kurtuluş” perspektifi yalnız Müslümanlar için mi? Gayrimüslim topluluk ve halklara önce Müslüman olmak dışında bir kurtuluş sunabiliyor mu? Daha önemlisi de yukarıda belirtilen bütün bu mücadeleler birincisi, ulusal mücadeleler mi, değil mi? İkincisi de, haklı ve meşru mu, değil mi?

Bu sorulara Türkmen’in yanıtı “Bu uluslaşma hikayesi maalesef ki ... Kürtler için de geçerlidir. Ezen milliyetçiliğe karşı ezilen milliyetçilik. Kürtlerin ezilen milliyetçiliğini anlayabiliriz. Ama yeni bir sekülerleşme, Batılılaşma, zalimleşme kaynağı olduğu için haklı bulmayız” şeklinde oluyor. “Anlayabilme” siyasal İslamcılar için bir mesafe olarak görebilir miyiz? Haklı bulmadığı bir şeyi nasıl anlamış olduğunu kendisine bırakalım. Yine de, elbette, bu bir mesafedir. Fakat bu O’nun ulusal kurtuluş mücadelesi karşısında gerici bir pozisyonda olduğu gerçeğini ortadan kaldırmıyor.

Burhan Kavunlu ise “Aslında Müslümanlar arasında, Türklerle Kürtlerin arasında bir sorun olmadığı, sorunun Lozan Barışı’ndan sonra... Türk ulusalcıları tarafından çıkarıldığı”, “Anadolu’nun İslamlaşması sürecinde Hristiyan Bizans’a karşı Türklerle Kürtlerin birlikte savaştıkları”, “Şii Safevilere karşı Sünni Osmanlılar safında savaşmak şeklinde tezahür ettiği”, “Anasır-i İslamiye’den görülen Kürt halkının İstiklal Savaşı döneminde Anadolu hareketini desteklediği” değerlendirmesi yapıyor.

Bu değerlendirmeye her hangi bir burjuva liberalinin, ya da Osmanlıcı bir milliyetçinin özel bir itirazının olacağını sanmıyoruz. Kavuncu mezhep farklılığı nedeniyle Şii İran’a karşı ittifakta da İslamiyet adına bir sakınca görmüyor. Bütün bu değerlendirmenin pek doğal sonucu ise, “Türkler ve Kürtler olarak ümmet bilinci içerisinde kardeşçe yaşamının geçmişte mümkün olduğu, bugün de mümkün olacağı”dır. Yeter ki Türkler ve Kürtler ulusalcılığa bulaşmayın! Her şey bir tarafa; ezen ulus milliyetçiliği ile ezilen ulus milliyetçiliğini bir tutanlar, ezen ulus milliyetçiliğine yedeklenmekten kurtulamaz.

Diyarbakır Özgür-Der Başkam S. Bülent Yılmaz ise, TC’nin kuruluşuyla beraber inkâr ve asimilasyonun başladığını, Kürt halkı ve Kür-

distan’ın inkâr edildiğini belirtiyor. Kürt halkına karşı uygulanan zulme, örnekler vererek karşı çıkıyor. Bu zulme karşı çıkmanın Kürtçülük olmadığını belirterek, Kürtçülüğü tanımlıyor! “Kürtçülük bugün Türkçünün durduğu yere Kürtlük adına talip olmaktadır. Türkçü söylemi Kürtleştirmektir. Türkçü ideolojinin Kürde baktığı gibi Kürdün Türke ve diğer kavimlere bakmasıdır. Türk ulusalcılığını Kürtleştirmektir” diyor.

“Türkçülüğün durduğu yer” egemen ulus şovenizmidir. Kürtlerin bu yere talip olabilmesi için öncelikle egemen ulus olarak örgütlenmesi gerekir. Ezilen ulus konumunda olan Kürtlerin, egemen ulus şovenizmi geliştirmesi mümkün mü? Teorik olarak evet. Hatta bugün bile Kürdistan coğrafyasında azınlık durumunda olan Türklere ve diğer ulusal topluluklara karşı böyle bir asimilasyoncu ve baskıcı politika izlerse, bu ezilen ulus şovenizmi olarak tanımlanabilir. Veya Güney Kürdistan’da Kürtler, Türkmenlere ve diğer halklara karşı asimilasyoncu ve baskıcı bir politika izler ise, bu “Türkçünün durduğu yere” talip olmak olarak değerlendirilebilir.

Fakat bu söylem bugünkü gerçek pozisyon ve ilişkileri tanımlamaktan uzaktır. Somut ve politik olana, farazi ve teorik bakmaktır. Yılmaz da bu değerlendirmeye ezen ve ezilen ulus milliyetçiliklerini eşitlemiş oluyor. Ortak olarak da Kürt ulusal kurtuluş mücadelesini ve önderliğini “Türkçü söylemi Kürtleştiren” bir konumda gösteriyor. Bu, şüphesiz ki hasmane bir ideolojik yaklaşımdır. Ve açık bir demagojik söylemdir. Yılmaz bu söylemine egemen sınıflar asından da, sosyal-şoven sol, “sosyalist” güçler arasından da çok sayıda taraftar bulabilir.

İLKAV Başkanı Mehmet Pamak, özgün bir siyasi İslamcı şahsiyet. Ailesi Zilan katliamından kurtularak Çanakkale’ye sürgün edilen, orada asimide olan, uzun yıllar MHP’de siyaset yapan, daha sonra Kürt kimliğiyle de yüzleşerek siyasal İslamcı olan bir kişi... Değerlendirmelerinde Kürtlere karşı uygulanan zulme karşı çıkıyor, Müslümanların bu zulme sessiz kalmalarını eleştirerek nedenlerini irdeliyor. Sonra O da Yılmaz gibi kavmiyatçılığı tartışıyor:

“Kavmiyatçılık olması hasebiyle Arapçılık da, Türkçülük de, Kürtçülük de sonuçta İslam dışıdır ve haramdı. Buna rağmen... Arap ve Türk kavmiyatçılıkları adaletsizlik yapan, zulmeden tarafı oluştururken, Kürt kavmiyetçiliği bu ada-

letsizliklere ve zulümlere karşı haklı bir itirazı ve tepkiyi ifade ederek ortaya çıkmıştır. Ancak, durması gereken yerde durmayıp, İslam hudutlarını aşarak seküler değerlere savrulması ve zulme itiraz boyutunu aşarak kavmiyetçiliğe yönelmesi bakımından da alternatif bir zulme kaymış bulunmaktadır.”

Siyasal İslamcıların düşünce kodlarını, bilinç altılarını yönelen en temel düstur, sola, sosyalizme, marksizme düşman olmaktır. Bunu ilk fırsatta yansıtıyorlar. Ne geçmişlerinden, ne de günümüzden sonuç çıkarmıyorlar. Bu düşmanlık onların ideolojilerinin bir gereği... PKK'nin sol ve sosyalist bir terminolojiye sahip olması, onların düşmanca yaklaşımlarında önemli bir unsur. Resmi “sekülerleştirici Türkçü” ideolojiye karşıtlıklarından misliyle kat fazla sosyalizme, marksizme düşmanlar. Her durumda ideolojik davranıyorlar.

Demagoji yapmanın da bir ölçütü yok mu? Bu kadar ayarsız, ölçsüzlük ve ucuz söylem siyasal İslamcılarını, karşı olduklarını söyledikleri sisteme benzetiyor. Kürt halkı ne yapmış da “alternatif bir zulme” kaymış? Kime ve nasıl bir zulüm yapmış? Ulusal demokratik hareketin önderliğinin geçmişteki kimi eylemleri eleştirilebilir. Bizim de yanlış gördüğümüz, örneğin sivilleri de hedef alan eylemler olduğunda eleştirdik. Peki, siz tam olarak neyi eleştiriyorsunuz? “Alternatif zulüm” demagojik söyleminin bir kanıtı/dayanağı var mı?

Bu “durması gereken yer” tam olarak neresi? “İslam hudutlarını” aştığına göre, “İslam hudutları” nerede başlıyor? Zulme karşı çıkmak meşrudur ama bir ulus gibi davranmamalısınız, ulusal taleplerde bulunmamalısınız, diyor Pamak. Çünkü bu “kavmiyetçiliğe” girer, İslam'da ve Kur'an'da yeri yoktur! Açıkta karşı çıkılan ulus bilinci ve ulusal taleplerdir. Öyle ki, Pamak ulus kavramını dahi kullanmıyor, tarihsel bakımdan ulus öncesi bir kategori olan kavimlerden, kavimcilikten söz ediyor. 600'lü, 700'lü yıllarda yaşamaya devam ediyor!

Pamak ve siyasal İslamcılar “kavmiyetçilik” karşıtı bu sözleri İslamcı bir Çeçen militana söylemeler ne karşılık alırlar? Çeçenlerin kendi devletlerini kurma yönünde ulusal talepleri yok mu? Rusya'nın “Moskof gavuru” olması, Türklerle Kürtlerin Müslüman olması mı belirliyor ulusal talepleri? Ulusal zulmü yapanın Müslüman ya da Hristiyan olması neyi değiştiriyor?

Sovyet işgaline karşı savaşıyan “Afgan mücahitleri” ulusal bir savaşım yürütmüyorlar mıydı? HAMAS'ın, Hizbullah'ın mücadelelerinin özü nedir, ulusalcı mı, İslamcı mı? Filistin'de İslamcı, ulusalcı, sosyalist vb. tümün direnişçi güçleri birleştiren, ortak hareket etmelerini sağlayan “dava” ulusal kurtuluş mücadelesi değil mi? HAMAS'ın İslamcı ideolojiyle yürüttüğü ulusal mücadele “kavmiyatçı” olmuyor mu? Biz, Hamas'ın siyasal pratiğine, eyleminin içeriğine, taleplerine bakarak mücadelesini destekliyoruz. İslamcı ideolojisine karşıyız, İslami devlet hedefini de benimsemiyoruz. Fakat bu bizlerin, bugünkü haklı ve meşru mücadelesini desteklememizi engellemiyor. Filistin halkının iradesine de saygı duyuyoruz. Şeyh Yasin'i öldüren İsrail saldırısına bütün benliğimizle öfke duymamızdan da alıkoymadı. Siz, Filistin'in, Çeçenistan'ın, Irak'ın ulusal davalarına sahip çıkarken, Kürtlerin ulusal mücadelesine ve taleplerine burun kıvırıyorsunuz. Öldürülen Kürt gerillalarına bir tek damla gözyaşı bile dökemiyorsunuz.

Kürtler, zulme karşı çıkın ama ulusal taleplerde bulunmayın keyfiyetini; yalnız İslam'la açıklayabilir misiniz? Savaşın karşı tarafını tanıyan, muhatap gören, sorunun ve çözümünün tarafı gören en alt düzeyde bir demokrat duruşa bile sahip değilsiniz. İmanınız ve vicdanınız geniş, takiyyeci ve çifte standartçı...

Kürt sorununun ulusal bir sorun olduğunu, ulusal kurtuluş sorunu olduğunu reddetmek, görmezden gelmek siyasal İslamcılarının ideolojik bir tercihi olduğu kadar, politik bakımdan da gerici pozisyonlarını gizlemenin bir aracıdır. Günümüzde ulusal sorunlar, ulusların kendi kaderini tayin hakkında, yani kendi devletini kurma hakkında somutlanır. Bu ya haklı ve meşrudur, ya da gayrı meşru... Ya destekliyorsunuzdur ya da karşısındasınızdır. Siz hangi taraftasınız? Biz ulusal kurtuluşun temel ve vazgeçilmez bir hak olduğunu ama bunun yeterli olmadığını, toplumsal kurtuluşla birleşmesi gerektiğini söylüyoruz. Ayrılmak ya da birlikte yaşamak Kürt halkının özgür iradesiyle karar vereceği bir şeydir. Biz elbette Türk ve Kürt halklarının birlikte yaşamasından yanayız ama öncelikle Kürt ulusunun ayrılma hakkını tanıyarak.

Pamak ve İslamcılar, “İslam âleminin topyekûn sekülerleştirilmeye çalışıldığını” söyleyerek somut sorundan kaçıyor. Sorunun özünü karartıyorlar. Pamak, Kürt ulusal sorununda çözümünü

nerede görüyor? O çözümü “iki boyutlu” olarak tanımlıyor:

“Birincisi, Batılı kodlara göre dizayn edilmiş mevcut sistemin... çağdaş batının görece özgürlükçü kodlarına göre ıslah edilmesi suretiyle... görece nispi bir iyileştirme”. “Birinci çözüm, mevcut sistemin içinde bir alternatif olarak, zalime zulmü durdurma, ya da azaltma çağrısıdır.”

Zalimler, bu kadar zulüm fazla, biraz az zulüm yapın. Zulüm yapmaktan vazgeçin! Zalimler bu çağrımızı duydular mı acaba?! Evet, işte bu kadar; soruna ve çözüme dair somut konuşmak zorunlu olunca liberal bir “Batı taklitçiliği” açığa çıkıyor. Her sorunun müsebbibi olarak gördükleri Batı’ya sığınarak, onun değerleriyle sistem içi ıslah çalışması öneriyorlar. Ne bir fazla ne bir eksik.

İkinci olarak ise sorunun “gerçek, kalıcı ve adil çözümü İslami sistemin kurulması”dır. Bu ancak İslam birliği ütopyasına bağlı cennet vaadi içerebilir.

Tekrardan “somut” öneriye döndüğümüzde 6 madde halinde şunlar belirtiliyor: 1) Her kavmin kimliğine saygı gösterilmesi, özgürce yaşamaları, 2) Yerel, yerinden yönetim “bir nevi özerk”, “bir nevi eyalet” modeli, 3) Böylece “İslam toplumunun”, “küresel çapta ümmetin inşası”na, “şuraya, emaneti ehline vermeye” zemin oluşturma, 4) “İslami kimlik dışında üst kimlik” tanımlamasına gidilmemesi, 5)Yoksulluk ve işsizlikle, bölgesel dengesizliklerle mücadele edilmesi, 6) Bugüne kadar yapılan zulümden kaynaklı Kürt halkından özür dilenmesi...

Kuşkusuz bu öneriler ırkçılığın ve asimilasyonun reddedilmesi ya da bunun İslami bir şalla örtülmesidir. Kavmiyetçilik yerine ümmetçiliğin savunusu adına ulusal boyunduruğun kutsanmasından vazgeçilmesi bakımından önemlidir. Çünkü İslamcılar söz konusu Kürt sorunu olunca genellikle MGK’nın payandası olagelmiştir. Bu “ilerlemeye” rağmen yine de sormak gerekir: a) Kürdistan’daki sömürgeci boyunduruğun ortadan kaldırılmasından yana mısınız? b) Kürtçenin resmi dil, eğitim-öğretim dili olmasından yana mısınız? c) Her türlü söz ve örgütlenme özgürlüğü sağladıktan sonra birleşme ya da ayrılmaya dönük referandum yapılmasına taraftar mısınız? d) Kürtlerin kendi devletlerini kurma

hakkını tanıyacak mısınız? Ve daha başlıca bir dizi soru sorulabilir. Bunlar bir yana koyduğun haliyle bu “çözüme” dair bazı sorularımız var. Öncelikle İslamiyet tarihi boyunca uygulanmış bir “şura” deneyimi var mı? Bildiğimiz, suikasta uğrayan Ömer’in ölmeden önce atadığı 6 kişilik şuradır. Onun da işlevi ve ömrü, kılıç zoruyla Osman’ın halife seçilmesiyle tamamlanmıştır.

“İslam birliği”, Müslüman olmayan halkların, farklı mezhepten olanların, ateistlerin vb. haklarını ve özgürlüklerini nasıl koruyacak? Gayrimüslimlere kelle vergisi dayatarak, Alevileri Sünnileşmeye zorlayarak, inanmayanları yok ederek mi? “Ümmet bilinci” dediğiniz dinsel/islami asimilasyon ve kimlik dayatması değil mi? “Ümmet bilinci”, ümmet içerisinde egemen olan “kavmin”, gücün, zümrenin egemenliği anlamına gelmiyor mu?

Din/İslam adına zulüm ve kıyım dışında tarihin tekerleğini geriye doğru nasıl çevireceksiniz? Her türlü zulme rağmen bunun başarılı olma şansı var mı? Pamak “ulus devletlerin” yerini “bölgesel birlik entegrasyonu” alacağını, “küresel çapta ümmetin inşa edileceğini” söylüyor. “Asr-ı saadet döneminde”, sınırlı nüfus ve dar bir coğrafyada bile birlik, barış ve ortak ümmet bilinci inşa edemeyen İslamiyet, bugün “küresel çapta” bunu nasıl yapacak?

İslam devleti, ulus-öncesi çağda Arap yarımadasından başlayarak gelişti. Bu devlet her dönem ve düpedüz Arap “kavmiyetçisi” oldu. O çağda bile kavmiyetçiliğe dayanan İslami devletleşme, kapitalizmin gelişmesinin en üst aşaması olan emperyalist çağda nasıl olacak da ulusal eşitsizliklerden, ulus olgusundan azade kalabilecek?

Hiçbir toplumsal kurtuluş projesi sınıfsal, ulusal ve toplumsal eşitsizlikleri ortadan kaldırmadan, buna yönelmeden “birlik” sağlayamaz. Bunun dışında sağlanan her birlik, eşitsizliklerin, adletsiz insan olarak değil de dinine göre bakmasıyla; eşit, adil, hoşgörüyü dayalı sömürsüz bir toplumsal sistem kuramaz.

Genel olarak ulusal sorunlarda, özel olarak da Kürt ulusal sorunu karşısında; muhalif olanları dâhil siyasal İslamcılar, ulusal bilinci ve mücadeleyi hedeflerinin merkezine koyarak mevcut statükonun korunmasına ve devamına hizmet ediyorlar.

İslamiyet'te Eşitlik Anlayışı

İslamiyet'te, diğer tek tanrılı dinler gibi "kul"luk vazifesiyle bütün Müslümanları Tanrı karşısında eşit görmektedir. Fakat "yaratan" karşısındaki bu eşitlik, "kullar", insanlar arasındaki ekonomik, sosyal, sınıfsal ve cinsel eşitsizliği ortadan kaldırmıyor. Tersine, bütün bu eşitsizlikleri tanrısal dayanaklarla meşrulaştırıyor. Kur'an bu eşitsizlikleri meşru gören/gösteren açık hükümler içermektedir.

Kur'an bütün tanrısal göndermelerine rağmen insan üretimidir. Yazıldığı koşulların siyasal, toplumsal, kültürel ve sınıfsal özelliklerini yansıtmaktadır. Kur'an'ın bütün zamanlar ve mekânlar için geçerli, evrensel ve biricik tanrısal adalet kaynağı olduğu iddialarına karşın, ortaya çıktığı koşulların ürünüdür ve çözüm gücü de ancak ve esas olarak o dönemin sorunları ölçüsünde tartışılabilir. Ayetlerin "indiği" yıllar boyunca değişiklikler, hatta birbiriyle çelişen hükümler taşıması da değişen siyasal koşul, ihtiyaç ve sorunlara uyarılma ihtiyacını yansıtır. Çok sınırlı bir mekânın, kısa zaman diliminin sorunları ölçeğinde bile değişime uğramak zorunda kalan Kur'an'ı; günümüzün çok boyutlu ve kapsamlı sosyal, siyasal ve toplumsal sorunlarının çözümü için temel almak, tanrıyı kıyamete zorlamakla eşdeğerdir. Kaldı ki "asr-ı saadet dönemdin (Muhammed Peygamber ve dört halife dönemi) sorunlarına bile çözüm üretemeyen İslamın, günümüzün sorunlarına çözüm olması beklenemez. Kur'an'ın eklektik yapısı ve İslami pragmatizm, aynı zamanda farklı açılardan ve perspektiflerle yorumlama imkanı da vermektedir.

İslamiyet'te eşitsizlik ve ayrımcılık öncelikle Müslümanlarla gayrimüslimler arasındadır. Hristiyan ve Yahudileri, onlara "inen" kitapları

hak dinler ve kitapları olarak kabul etmesine rağmen, ayrımcı ve dışlayıcı politika izlemiştir. Kur'an'da "Hak dini kendilerine din edinmeyen kimselerle, küçülerek kendi elleriyle cizye (gayrimüslimlerden alınan kelle vergisi/haraçları) verinceye kadar savaşın" (Tevbe-29) denilmektedir. Başka bir dinden ya da dinsiz ise, kayıtsız koşulsuz İslamlaşmayı dayatmakta, kendisinden olmayanı "müşrik", "kâfir", "batıl", "fitne", "sapkın" ilan etmektedir. "Fitne ortadan kalkıp din yalnızca Allah'ın oluncaya kadar onlarla savaşın" (Bakara-193) demektedir. Bütün bu suçlayıcı nitelermeler gerektiğinde İslamiyet içi farklılıklarda da kullanılabilir. Bütün bu suçlayıcı nitelermeler gerektiğinde İslamiyet içi farklılıklarda da kullanılabilir.

Kur'an'da, İslam'ın bir hoşgörü dini olduğunu savunanların sıklıkla başvurduktan, "Rabbin dileseydi yeryüzündekilerin hepsi iman ederdi, o halde iman etsinler diye insanları zorlama" (Yunus-99) şeklinde ayetler de bulunmaktadır. Kur'an'ın eklektik yapısıyla uyumlu bu türden ayetler, İslamiyet'in henüz güçsüz olduğu döneme aittir. Şeriatın ve Kur'an'ın gerçek özünü yansıtmaktan uzaktır. Bu yüzden İslamiyet güçlendiği koşullarda yerini; "...Eğer yüz çevirirlerse onları yakalayın bulduğunuz yerde öldürün ve hiçbirini dost ve yardımcı edinmeyin" (Nisa-89) biçimindeki ayetlere bırakmıştır.

İslamiyet, Arap yarımadasında siyasal parçalanmışlık, toplumsal kaos, otorite boşluğu, kabile savaşları ve düşmanlıkları koşullarında 15-20 yıl gibi kısa bir zamanda, bölgenin egemen dini haline geldi. Bu otorite boşluğunu doldurarak siyasal parçalanmışlığı gidermiş ve bölgeyi merkezi siyasal bir yapıya kavuşturmuştur. Bu koşulların çelişkilerinin ve ihtiyaçlarının sonucu olarak da gelişmiştir. Yeni kurulan siyasal yapı/İslam devleti, "cahiliye dönemi" olarak ta-

nımlanan kabile aristokrasisine dayalı parçalı yapıyı birleştirirken; Tanrının yetkisini, dünyadaki mutlak temsilcisi olan Halifede somutlayarak, siyasal iktidarı da kutsallaştırmıştır. Birey ve toplum böylece yalnız Tanrıya “kulluk” etme göreviyle kalmıyor, aynı zamanda Halifede somutlaşan siyasal iktidar karşısında da iradesizleştiriliyor ve itaate zorlanıyordu.

7. yüzyıl Arap toplumunun gelenek ve göreneklerini gözetken ve Arap egemen sınıflarının merkezileşme ve yayılma ihtiyacını karşılayan İslam devleti, o koşulların kölelik dahil sosyal, siyasal ve toplumsal eşitsizliklerini sürdürmüştür. Merkezi yapılanmayla köleci toplum düzeni yerini giderek feodal bir düzene bıraksa da, kölelik ilişkileri ortadan kalkmamıştır. Öyle ki, “Dilediğine mülkü verir dilediğinden alırsın. Dilediğini şerefli, dilediğini zelil (düşkün, aşağılık) kılarısın” (Al-i İmran-26) gücünde ve makamında bulunan Tanrı, eşitsizlikleri de mutlaklaştırmaktadır. Bu, Kur’an’da “Allah’ın sizi birbirinize üstün kıldığı şeyleri arzu etmeyin” (Nisa-32) denilerek, insanlar eşitlik talep etmekten men edilmektedir. Kur’an’da insanlarla Allah’ın eşit olmayacağı, insanlar arasındaki eşitsizlikle anlatılmaktadır. “Hiç sizler, sahip olduğunuz kölelerin size verdiğimiz rızıklarla eşit suretle hak ve tasarruf sahibi olmasına razı olup, birbirinizi saydığınız gibi onları da sayar mısınız? O halde nasıl olur da kendinizi Allah’a ortak koşarsınız?” (Rum-28) diye sorularak köleler “sahip olunan”, yani mülk olarak görülmektedir. Ve yine, “kölelerle kendilerine rızık verenler eşit olmaz” (Nahl-75) Kur’an’ın eşitlik anlayışına göre.

“Dilediğini sebepsiz rızıklandırın”, “zengin eden sermaye veren” İslam’ın eşitlik ve adalet sağlaması düşünülemez. Sınıf farklılıkları, “Baksana insanların kimini kiminden nasıl üstün kılmışsındır. Elbette ahiret derece ve üstünlük bakımından daha büyüktür” (İsra-21) denilerek savunulmaktadır. Dahası, “Ey Muhammed, onlar Rabbinin nimetlerini mi paylaşıyorlar? Onların dünya hayatındaki geçimliklerini aralarında biz taksim ettik. Birbirlerine iş gördürsünler diye kimini ötekilere derecelere üstün kıldık” (Zuhruf-32) diyen bir eşitsizlik anlayışı söz konusudur.

Adalet bakımından da sosyal, sınıfsal ve cinsel eşitsizlik sürdürülmektedir. İslam hukuku (fıkıh) ve adalet anlayışı Müslümanlarla gayrimüslimlere ve “hak” dinden olmayan ve dinsizlere,

kölelerle köle sahiplerine, yoksullarla mülk sahiplerine, kadınlarla erkeklere farklı farklı uygulanmaktadır. Mirasta, kısasta, cezada, toplumsal konumda bu eşitsiz hukuk ve adalet anlayışı sürdürülmektedir. Kur’an “hürün hür, kölenin köle ile, dişinin de dişi ile kısas edilmesini” (Bakara-178) emretmektedir. Kadını ikinci sınıf görür. Mahkemede tanıklığını geçerli saymaz. Ancak “erkek tanık eksikliği” durumunda “eğer iki erkek bulunmazsa, şahitlerden kendine güvendiğiniz bir erkek ve iki kadın tutun” (Bakara-282) der. Mirasta ise “erkeğe iki dişi hissesi”ni (Nisa-11) uygun görür. Dahası kadını aşağılar, erkeğe tabi kılar. “Allah’ın kimini kimine üstün kılmasından ötürü erkekler kadınlar üzerinde hakimdirler. İyi kadınlar, gönülden boyun eğenler ve Allah’ın korunmasını emrettiğini, kocasının bulunmadığı zamanda koruyandır. Serkeşlik etmelerinden endişelendiğiniz kadınlara öğüt verin, yataklarında onları yalnız bırakın, nihayet dövün” (Nisa-34) demektedir.

Bütün bu eşitsizliklerin vicdani gerekçelendirilmesi de ilginçtir; “Biz dilersek herkese hidayet verirdik, fakat cehennemini tamamen cin ve insanlarla dolduracağımıza dair benden söz çıkmıştır” (Secde-13) biçimindeki bir vicdani tasarrufa sahiptir.

Görüleceği gibi Kur’an ve İslam’ın eşit ve adil olma, hoşgörü gibi bir sorunu yoktur. Tersine, sınıfsal, toplumsal, sosyal ve cinsel eşitsizliklerin kaynağı olarak Tanrı’yı göstermektedir. Tanrı insanların eşit olmasını istememiştir! İslamiyet, 7. yüzyıl Arap toplumunun sosyal ve sınıfsal gerçeklerini, eşitsizliklerini esas almış ve evrenselleştirmiştir.

Ayrıca açık hükümlerden de anlaşılacağı gibi Kur’an Arap toplumuna indirilmiştir, Muhammed peygamber Arap toplumunu yola getirmesi için gönderilmiştir! Haliyle kavmiyatçıdır. “Ey kavmim, bana uyun size doğru yolu göstereyim” (Mümin-38) denilmektedir. Allah tarafından indirildiği varsayılan Kur’an’da, peygamberin bizzat kendisinin seslenmesi çelişkisi bir yana, doğrudan Arap kavmine seslenilmektedir.

İslamiyet Arap yarımadasındaki siyasi otorite boşluğunu gidermiş, güce ve egemenliğe dayalı, savaş ve kıyımlarla, boyun eğdirme ve itaatle “birlik” sağlamıştır. Buna rağmen eşit, adil, kardeşçe, hoşgörüye dayalı bir toplumsal düzen kuramamıştır. Bütün ilahi, Tanrısal göndermelelere rağmen sorunlar dünyevi yoldan çözülmüştür.

Bu yüzden İslamiyet, asr-ı saadet döneminin sorunlarına bile çözüm olamamış; hoşgörü, eşitlik ve siyasi katılım bakımından “cahiliye devri”nin kabile aristokrasisine dayalı siyasi katılım düzeyini dahi aratır olmuştur.

Siyasal ayrılıklar ve çıkarlar kılıç zoruyla çözülmüştür. Daha Muhammed peygamberin ölüsü kaldırılmadan iktidar savaşı başlamış, Ali ve kimi ileri gelenler dışlanarak Ebu Bekir halife ilan edilmiştir. Devamında ise Ömer, bir oldubittiye getirilerek Ebu Bekir tarafından halife atanmıştır. Adalet sembolü olarak gösterilen Ömer, bir suikastla öldürülecektir. Ömer’in ölmeden atadığı 6 kişilik heyet (Şura) tarafından kılıç zoruyla Osman halife yapılıyor, Osman dönemi de ayyuka çıkan suistimaller sonucunda ayaklanan Müslüman halkın Osman’ı linç etmesi ve Yahudi mezarlığına atmasıyla sonuçlanıyor. Halife olması beklenen Ali’yi, başta Kureys’ler olmak üzere iyice palazlanmış olan egemenlerin istememesiyle, iç savaş çıkacaktır. Peygamber eşlerinden Ayşe’nin, Ali’nin halifeliğine karşı başlattığı Deve Savaşı ve Muaviye’yi halife yapmak için Sıffin Savaşı’nda onbinlerce Müslüman ölecektir. Ali’nin öldürülmesi ve Muaviye’nin halife olmasıyla asr-ı saadet dönemi sona erecektir.

Devamında ise Peygamberin torunlarından Hasan zehirlenerek, Hüseyin ise yanındakilerle birlikte Kербela’da vahşice öldürülecektir.

Asr-ı saadet döneminin saadeti, adaleti ve çözüm yöntemi budur. Eğer kılıç, katliam ve savaşlarla, boyun eğdirerek sağlanan “çözüm”, eşitlik ve adalet adına bir çözüm olarak görülmez ise; İslam’ın, asr-ı saadet dönemin sorunlarına dahi çözümler üretememiş olması, günümüzün çok yönlü, karmaşık siyasi ve ulusal sorunlarına bir çözüm çerçevesi olamayacağının en önemli kanıtıdır. Bu yüzden İslamiyet mezhep, tarikat, yorum vb. biçimlerde bölünmüş, “tek bir İslam olduğu, diğerlerinin cehennemlik olduğu” peygamberin hadisinde belirtilmiş olmasına rağmen bölünme ve parçalanmaların önüne geçilememiştir.

İslamiyet hem gündeme geldiği siyasi ve toplumsal koşullar, hem de din ve devleti bir görmesi, siyasi ilişkileri din referansı ile yürütmesi itibariyle siyasi bir dindir. İslamiyet’in bu siya-

sal niteliği onu egemenlik ve iktidar ilişkilerinin dolaysız uzantısı kılmaktadır. Emevi devleti, iktidar mücadelesinin Emeviler lehine çözülmesinin ürünüdür. Genel olarak Arap kavmini temsil gücünden bile uzaktır. Abbasiler döneminde ise, öncelikle Abbasi hanedanının / egemenlerinin çıkarlarını temsil etmekle birlikte, daha genel olarak Arap kavminin ve egemen sınıflarının temsili düzeyine ulaşmıştır. Fakat bütün bu süreçler boyunca İslamiyet ve Arap toplumu içinde, iç çatışmalar ve iktidar mücadelesi ve de Karmatiler, İsmaililer, Fatimiler biçiminde eşitlikçi toplumsal düzen arayışları eksik olmamıştır. İslamiyet’in ve İslam devletinin siyasi egemenlik alanları genişledikçe de, Arap/İslam anlayışına ve düşüncesine karşı, Fars İslamcılığı, Türk İslamcılığı gibi İslami yorumlar da gelişmiştir. Bu bazen mezhepler, bazen de yorumlar biçiminde olmuştur. Fars/Acemlerin İslam’ın Şii mezhebi/yorumuyla özdeşleşmesi bunun tipik bir örneğidir. Veya Türk egemen sınıflarının İslamiyet’i kabul ettikten sonra, uzun süre, eski pagan dönemi Şamanist din anlayışlarıyla İslam’ın değişik biçimlerde sentezine dayalı, tasavvufi bir İslam anlayışının gelişmesidir. Bu sentez, Türkmen, Yörük halk tabakalarında, göçebe boylarda çok daha belirgindir. İslam’ın Sünni yorumunun Osmanlı’da resmi din haline gelmesi bile, Fatih döneminde Gazali yorumunun benimsenmesinden sonra olmuştur.

Demek ki; İslamiyet siyasi ve toplumsal çıkarlara, değişen sorun ve ihtiyaçlara göre farklılaşmasının yanında, kavim ve kavim çıkarlarına göre de farklılaşmaktadır. Bu yalnızca İslamiyet için değil, Hristiyanlık ve diğer dinler için de geçerlidir. Slav halklarının Rus Ortodoks Kilisesine bağlı olması, Anglo-Sakson İngilizlerin Anglikan Kilisesini kurması bunun tipik örnekleridir.

İslamiyet’in orijinal kaynaklarının, Kur’an’ın ‘evrensel’ eşitlik yaklaşımı böyledir. Siyasi, sınıfsal ve kavmi bakımdan eşitlik olmadan toplumsal adalet sağlanamayacağı gibi, “kardeşlik” de sağlanamaz. Sebepsiz rızıklandırılan, dilediğinden alıp dilediğine veren, birbirlerine iş gördürebilsinler diye sınıf farkları yaratan ve bunu meşrulaştıran, erkeği kadına üstün kılan, Müslüman olmayanı düşman gören eşitsizliklere ve adaletsizliğe dayalı Tanrı düzeninde, eşitliğe dayalı bir kardeşlik sağlanamaz.